

# KRŠĆANSKI SVETAC I POGANSKE VINSKE PRIČE

*Ironija je u tome što sveti Martin, iznikao iz poganskoga svijeta, ali obraćenik iz toga poganstva, gorljivi borac protiv poganskih zabluda i navjestitelj Isusa Krista, odjednom postaje namjernom zamjenom poganskog boga Bakha ili Dionizija, čovjeka koji je umirao s riječima upućenima demonu zla – naglasio je u homiliji don Ante Čotić*



*Euharistijskomu slavlju prethodila je molitva pred spomen-obilježjem vranjičkim župnicima don Radovanu Jerkoviću i don Anti Braškiću, mučenicima komunističkoga režima*

## DEMOGRAFIJA

SOLIN POSJETILA ŽELJKA JOSIĆ, DRŽAVNA  
TAJNICA SREDIŠNJEGA DRŽAVNOG UREDA  
ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

## »POKAZATELJ DOBRIH VJETROVA«

## KRONIKA

ODRŽAN SEDMI MEĐUNARODNI KONGRES  
POVIJESNIH GRADOVA

## VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE

## KRONIKA

U SOLINU 22. LISTOPADA PO PRVI PUTA  
OBILJEŽEN MEĐUNARODNI DAN PHELAN  
MCDERMID SINDROMA, RIJETKOGA GENETSKOG  
POREMEČAJA

## POTRAGA ZA ODGOVORIMA I DIJAGNOZOM

## KULUTRA

OBJAVLJENA NOVA KNJIGA »PROMATRANJE«,  
SOLINJANINA TOME PODRUGA

## EVOKACIJE PROLAZNOSTI

4

8

10

18



POČETKOM MJESECA ODRŽANA KONFERENCIJA »SIGURNOST POVIJESNIH GRADOVA –  
PARTNERSTVO ZA SIGURNIJU SVAKODNEVICU«

## FUNKCIONALNO PARTNERSTVO

*Potreba partnerskoga umrežavanja uprave, institucija i građana, u interesu sigurnosti lokalne zajednice, predstavlja najbolji model odgovora na specifične lokalne probleme, a konferencija poput ove izvršno mjesto za razmjenu i stjecanje znanja, povezivanje stručnjaka i izravno unaprjeđenje organizacije na bazi primjera dobre prakse i naučenih lekcija*



SOLINSKO PLANINARSKO DRUŠTVO »SVETI JURE« OBILJEŽILO DESET GODINA RADA

## TRAGANJE ZA VIŠIM CILJEVIMA

*U Društvu su posebno ponosni na suradnju s Hrvatskom gorskom službom spašavanja, 11 članova se vode kao prijatelji HGSS-a te su obučeni za sudjelovanje u potražnim akcijama dok su dvoje članova Društva ujedno i članovi HGSS – stanice Split*

*Tijekom proteklih godina Društvo je nekoliko puta organiziralo i izlete u Slavoniju ciljano u vrijeme obilježavanja Dana sjećanja na Vukovar te su brojni članovi upravo zahvaljujući ovim izletima odali počast Gradu Heroju*



GODINA XXVIII.  
15. STUDENOGA 2021.  
BROJ 327

Osnivač i izdavač:  
JAVNA USTANOVA U KULTURI  
»ZVONIMIR« SOLIN  
Kralja Zvonimira 50  
21 210 Solin

Tel.: 021/ 212 727  
e-mail: urednik@zvonimirsolin.hr  
www.zvonimirsolin.hr

IBAN HR1824070001100527585

Glavni urednik:  
Tonči ČIČERIĆ

Izvršni urednik:  
Mario MATIJEVIĆ

Dizajn:  
Silvana LOZANČIĆ

Grafička obrada:  
Ivana BRAJČIĆ

Suradnici na broju:  
Marijana BATARELO-JELAVIĆ,  
Tonči ČIČERIĆ, Matko LUETIĆ,  
Slobodan MARENDIĆ,  
Mario MATIJEVIĆ,  
Katica OBRADOVIĆ, Luka PAVIČIĆ,  
Ivo PERVAN, Ivan PEROŠ,  
Miro PODRUG, Olivera CRMARIĆ,  
Marija GRUBIŠIĆ, Emil STRNIŠA,  
Jakov TEKLIĆ, Dinko FAZINIĆ,  
Vesna ŽIŽIĆ, Jure Benzon

Tisak:  
HANZA MEDIA d.o.o.

Piše: urednik Mario MATIJEVIĆ

# STABILNOST

**M**eu osnovnim životnim potrebama svakoga pojedinca i društvene zajednice nalazi se u različitim vidovima i izričajima želja za stabilnošću. Štoviše u našoj pandemskoj, inflacijskoj, iseljavajućoj i demografski slomljivoj svakodnevici potreba za stabilnošću do izražaja dolazi više no ikada.

Osobna, obiteljska, društvena, institucionalna i državna stabilnost oslonac su za prijeko potrebne promijene na svim razinama. Stoga upravo u ovim teškim vremenima zadržavanjem stabilnosti na kušnju dolazi sva ona prijeko potrebna politička, upravljačka, ljudska mudrost i odgovornost bilo na osobnom, prijateljskom, kulturnom, vjerskom ili obrazovnom polju. Mudrost koja kroz stabilnost vodi do istinske promijene.

Priređivanjem još jednoga broja »Kronike« u kojemu smo zabilježili i obradili povijest svakodnevice grada na Jadru od 15. do 15. u mjesecu nastojali smo dati vlastiti, makar mali doprinos u očuvanju i izgradnji stabilnosti.

Stranice ovomjesečne »Kronike« tako smo otvorili izvještajima s prigodnih pohoda solinskim grobljima u povodu Svih svetih i Dušnoga dana kao i prigodnih posjeta našem gradu Željke Josić, Državne tajnice središnjega državnog ureda za demografiju i mlade te veleposlanika Savezne republike Njemačke, dr. Roberta Klinkea.

Konferencijama za medije koje su uzastopno sazvali vladajući u Gradskom vijeću, a potom i gradonačelnik o potencijalnom poslovnom zlostavljanju u solinskim vrtićima posvetili smo posebnu pažnju, pridodavši izvještajima i očitovanje ravnateljice vrtića.

Kreativnu stabilnost zabilježili smo nadalje izvještajima o sedmom Međunarodnom kongresu povijesnih gradova kao i četvrtom izdanju konferencije »Sigurnost povijesnih gradova – Partnerstvo za sigurniju svakodnevicu«, a koji uz redovite Savjete vijeća za prevenciju kriminaliteta Grada Solina zatvaraju zasebnu cjelinu.

Stabilnost koju potrebitima može pružiti čitavo društvo potražili smo u prilogu o prvomu obilježavanju Međunarodnoga dana Phelan Mcdermid sindroma, rijetkoga genetskoga poremećaja, a koje je organizirano 22. listopada u našem gradu. Nadalje brigu o najmlađima susrećemo i u izvještaju o radionicama u organizaciji plesne udruge »Solinski bubamarci« i

udruge »Zdravi dan«, kao i uspjesima solinskih osnivača na testiranju koje je provela hrvatska »Mensa«. Brigu o drugima u našem gradu, ali ponešto drugačijima, onima na četiri noge, kroz tekst »Zrcaljenje stupnja razvijenosti lokalne društvene zajednice – treba li Solinu sklonište za napuštene životinje? Život na ulici – slobodno žive mačke« donosi Nada Topić pišući prvi u nizu najavljenih tekstova.

Stabilnost koju u vrtičke ustanove mogu unijeti djelatnici u teškim pandemijskim vremenima popratili smo kroz izvještaj o stručnom interdisciplinarno usavršavanje odgojitelja pod nazivom »Stručna podrška odgojitelju – Izazovi Covid-19 pandemije«.

Vjerski pak odgovor na potragu za stabilnošću popratili smo kroz tekstove o početku Crkvenoga Sinodalnoga hoda koji je za čitavu nadbiskupiju započeo upravo u Solinu, o ređenju trojice đakona u novoj solinskoj Crkvi te proslavi nebeskih zaštitnika u Kućinama svetoga Luke i u Vranjicu svetoga Martina.

Stranice kulture otvorili smo izvještaju o izložbi Tonča Ercega, koncertu Seville guitar dua te objavljivanju nove knjige Solinjanina Tome Podruga »Promatranje«.

Knjigama se zahvaljujući obilježavanju Mjeseca hrvatske knjige bavimo i na narednim stranicama pa tako donosimo izvještaje s predstavljanja knjige »Hrvatski punk i novi val 1976. - 1987.« Vinka Barića koja je kronologija i biografija razvoja punka i novovalne scene, »Ma bit će ok« knjige blogera i kolumnista Domagoja Kneževića, predstavljanja romana »Morpho amathonte« autorice dr. Nade Topić te predstavljanja dviju slikovnica autorice Jelene Stupalo.

Kroz prilog »Traganje za višim ciljevima« donosimo opširan izvještaj o obilježavanju deset godina postojanja i rada solinskoga planinarskoga društva »Sveti Jure«.

Sportsku kroniku otvorili smo pak izvještajem s obilježavanja 70 godina streljačkoga društva »Dalmacijacement« i izvanrednoga uspjeha mlade solinske judašice Ane Viktorije Puljiz, a kojima smo pridružili i mjesečne aktualnosti iz ostalih solinskih sportova. Zelena kronika donosi brojne savjete i recepte vezane uz dunju i gavez, dok preko Solinskoga mozaika pop kulture i top liste najčitanijih knjiga u solinskoj knjižnici dolazimo do izvještaja o gradonačelnikovu prijemu uspješnih sportaša, umirovljeničkim aktivnostima u matičnoj udruzi te jubilarnoj 10. izložbi Mali format udruge »Salona art«.



Nakon radnoga sastanka državna tajnica je u pratnji domaćina posjetila i najmlađu solinsku osmoljetku, Osnovu školu kralja Zvonimira

SOLIN POSJETILA ŽELJKA JOSIĆ, DRŽAVNA TAJNICA SREDIŠNJEGA DRŽAVNOG UREDA ZA DEMOGRAFIJU I MLADE

# »POKAZATELJ DOBRIH VJETROVA«

**Solin je grad po mjeri stanovnika koji doista puno toga nudi, počevši od kvalitete stanovanja do kvalitete društvenih sadržaja kojima svi težimo – rekla je Josić ističući i Županiju splitsko-dalmatinsku koja mnogo ulaže u svoje gradove i općine te bilježi dobre demografske pokazatelje**

Državna tajnica Središnjega državnog ureda za demografiju i mlade Željka Josić boravila je tijekom listopada u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a povod njezina dolaska bila je šesta po redu konferencija o demografskoj revitalizaciji održana u općini Klis. Dan uoči konferencije Josić je posjetila Solin, populacijski najmlađi grad u Republici Hrvatskoj, a ugostio ju je gradonačelnik Dalibor Ninčević sa suradnicima. Susretu je nazočio i župan splitsko-dalmatinski Blaženko Boban.

## PRORAČUN I PREDŠKOLSKI ODGOJ

Gradonačelnik je gošću upoznao s pronatalitetnim i demografskim mjerama i aktivnosti

ma koje Grad Solin provodi već duži niz godina. Svake se godine trećina izvornoga gradskog proračuna, odnosno više od 30 milijuna kuna izdvaja za funkcioniranje predškolskoga odgoja, a u planiranju proračuna za 2022. moramo osigurati dodatnih 6 milijuna za izjednačavanje cijena gradskih i privatnih vrtića te za zapošljavanje odgajatelja i stručnih suradnika u novi vrtić u Rupotini. Tu je i čitav niz drugih mjera usmjerenih na poboljšanje uvjeta života djece i mladih. Za te namjene Grad godišnje izdvaja više od 5 milijuna kuna. To su doista velika sredstva i ovom prilikom sam apelirao na državnu tajnicu da se unutar Ministarstava i Vlade RH potencira ulaganje u one jedinice lokalne samouprave koje imaju izrazito pozitivan

demografski prirast kao što ga ima grad Solin jer dugoročno ćemo teško opstati na način na koji trenutačno funkcioniramo – ustvrdio je gradonačelnik ističući i ovom prilikom kako određeni projekti mogu čekati, ali da ulaganje u djecu, mlade i obitelj nema alternative.

## POZITIVAN PRIMJER

U tim nastojanjima očekujemo i pomoć vašega Ministarstva kojem smo zahvalni na dosadašnjim ulaganjima, naime Ministarstvo demografije sudjelovalo je u izgradnji DV-a »Gabrijel« sa 750 tisuća kuna te u izgradnji novoga vrtića u Rupotini s 500 tisuća kuna – rekao je gradonačelnik. Župan Blaženko Boban i ovom je prilikom istaknuo Solin kao

pozitivan primjer demografske obnove. Nadam se da će i druge lokalne zajednice slijediti primjer mjera koje provodi Grad Solin jer kad se gotovo trećina proračuna jednoga grada odvaja za predškolski odgoj onda se vidi koliki je senzibilitet te lokalne zajednice prema mladima i prema demografskoj obnovi. Nije to gubljenje ni vremena ni novca, to je ulaganje u budućnost – rekao je župan upućujući apel resornim ministarstvima da prilikom kreiranja mjera za kandidiranje projekata uzmu u obzir i čimbenik demografske obnove i demografske politike u pojedinoj lokalnoj zajednici. Pohvale gradu Solinu uputila je i državna tajnica ističući kako je on dobar pokazatelj da mala lokalna zajednica svojim trudom, radom i izdvajanjem za djecu i mlade može puno toga postići.

## GRAD PO MJERI STANOVNIKA

Solin je grad po mjeri stanovnika koji doista puno toga nudi, počevši od kvalitete stanovanja do kvalitete društvenih sadržaja kojima svi težimo – rekla je Josić ističući i Županiju splitsko-dalmatinsku koja mnogo ulaže u svoje gradove i općine te bilježi dobre demografske pokazatelje. Nakon radnoga sastanka državna tajnica je u pratnji domaćina posjetila i najmlađu solinsku osmoljetku, Osnovu školu kralja Zvonimira, gdje se susrela s ravnateljicom Vedranom Propadalo. Ova škola, trenutačno jedna od najmodernijih u Županiji, pokazatelj je dobrih vjetrova i promjena – rekla je ravnateljica Propadalo potkrepljujući to činjenicom da je ova osmoljetka u trenutku otvaranja 2018. brojala 427 učenika, a ove školske godine ih ima 516, i ta brojka kako je istaknula konstantno raste. **M. BATARELO-JELAVIĆ**

OBILJEŽAVANJE SPOMENA SVIH VJERNIH MRTVIH NA NOVOMU GROBLJU

## MOLITVA ŽIVIH ZA POKOJNE

Proslavivši svetkovinu Svih svetih, a potom obilježavajući i Dušni dan, odnosno spomen svih vjernih mrtvih Solinski je vjernički puk pohodio solinska groblja. Molitva za pokojne na starom solinskom groblju na Otoku izmijenjena je nakon jutarnje svete mise u 8 sati. Tradicionalnu molitvu pak za vjerne mrtve na Novomu su solinskom groblju u 15 sati predvodili župnik župe

Gospe od Otoka don Ante Čotić i župnik župe Svetoga Anastazija don Nikola Bodrožić. Uz solinsko vjerničko mnoštvo praćeno Pučkim pivačima i Gradskom glazbom »Zvonimir« molitvi i spomen činu polaganja vijenaca i svijeća uz središnji križ na Novomu groblju nazočili su gradonačelnik Dalibor Ninčević te predstavnici udruge proisteklih iz Domovinskoga rata. **K.S.**



Unatoč pandemijskim okolnostima molitvi na Novom solinskom groblju nazočilo je vjerničko mnoštvo

SOLIN KRAJEM LISTOPADA POSJETIO VELEPOSLANIK SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE, DR. ROBERT KLINKE

## SVJESNOST SOLINSKE POVIJESTI

**Istovremeno smo gledali i prema perspektivnoj budućnosti u smislu održivoga turizma koji bi mogao biti važan resurs Solina s obzirom na njegovu povijest, sadašnjost i budućnost - izjavio je veleposlanik dr. Robert Klinke koji je nakon posjeta Gradskoj upravi u društvu zamjenika gradonačelnika obišao arheološke lokalitete Salone**

Solin je krajem listopada posjetio veleposlanik Savezne Republike Njemačke, dr. Robert Klinke, a ugostio ga je gradonačelnik Dalibor Ninčević sa suradnicima, zamjenikom Ivicom Rakušićem i direktoricom Turističke zajedni-

ce Solina Jelenom Stupalo. Počasćen sam posjetom veleposlanika, ali i činjenicom da je izuzetno dobro upućen u povijest i sadašnjost našega grada. Ovom prilikom se posebno zanimao za izazove koji stoje pred gradom Solinom. U odgovoru sam ista-



Njemački je veleposlanik istaknuo infrastrukturu kao jedan od solinskih gradskih potencijala

knuo bolju prometnu povezanost koja je nužna da bismo se razvijali i postali prepoznatljiva destinacija kulturnog, prirodnog i vjerskog turizma s jedne strane, a s druge strane kako bismo mogli ulagati u ono što nam je prioritarno, a to su djeca, mladi i mlade obitelji – rekao je gradonačelnik Ninčević dodajući kako se nada da je ovaj posjet veleposlanika uvod u buduću dobru i plodonosnu suradnju. Ovo je moj prvi službeni posjet Solinu stoga zahvaljujem

gradonačelniku i njegovim suradnicima na toplom prijemu – poručio je veleposlanik Klinke napominjući kako je upoznat s činjenicom da je Solin povijesno gledano jedan od najstarijih, a populacijski jedan od najmlađih gradova u Republici Hrvatskoj. Jedna od tema našega današnjeg razgovora odnosila se upravo na demografske izazove današnjice u kojima Solin predstavlja pozitivan primjer. Dotakli smo se i infrastrukture,

potencijala vašega grada kao i o činjenice da je on važan dio Urbane aglomeracije Split. Istovremeno smo gledali i prema perspektivnoj budućnosti u smislu održivoga turizma koji bi mogao biti važan resurs Solina s obzirom na njegovu povijest, sadašnjost i budućnost - izjavio je veleposlanik. Nakon posjeta Gradskoj upravi, dr. Robert Klinke je u društvu zamjenika gradonačelnika obišao arheološki lokalitet Salone. **M.B.J.**



Spomen čin pred spomenikom postavljenim u čast na devetoricu poginulih kolega dragovoljaca

ČLANOVI UDRUGE DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA »DALMACIJACEMENT« I PREDSTAVNICI TVRTKE »CEMEX« PRISJETILI SE POGINULIH KOLEGA

## SUBORCI I PRIJATELJI KOJI NEDOSTAJU

Članovi Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata »Dalmacijacement« te predstavnici tvrtke »Cemex« i ove su godine povodom obilježavanja blagdana Svih svetih i Dušnog dana položili vijence i zapalili svijeće pred

spomenikom postavljenim u čast na devetoricu poginulih kolega dragovoljaca. Uz polaganje svijeća i cvijeća, okupljeni su minutom šutnje odali počast svima koji su dali svoj život za stvaranje Domovine, a komemoraciji je nazočio i

Marko Čurković, predstavnik Koordinacije braniteljskih udruga Kaštela. Okupili smo se kako bismo obilježili nama važne datume te nastavili čuvati sjećanje na naše poginule kolege. I ovih blagdana ćemo se prisjetiti njihove žrtve, ali i njih samih kao suboraca i prijatelja koji nam nedostaju – rekao je Mate Šimunović, predsjednik Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata »Dalmacijacement«. Spomenik kojega je autorica splitska kiparica Sandra Mateijan postavljen je pred administrativnom zgradom tvornice cementa »Sv. Juraj« 2001. zajedno sa spomen-pločom koja nosi urezana imena devetorice zaposlenika »Cemexa« poginulih u Domovinskom ratu. Svake godine već 21 godinu, udruga i vodstvo tvrtke im polaganjem vijenaca odaju počast i čuvaju sjećanje na njihovu žrtvu. **M.B.J.**



Trideset godina nakon Domovinskoga rata solinski se branitelji sjećaju svojih suboraca

TRADICIONALNI POHOD GROBOVIMA HRVATSKIH BRANITELJA

## TRAJNA ZAHVALNOST

Uoči blagdana Svih svetih na grobove poginuli i umrlih hrvatskih branitelja na Novom solinskom groblju te na grobljima u Mravincima i Kučinama položeno je 120 hrvatskih zastavica, 120 ruža i isto toliko upaljenih svijeća. Tradicija je to koju je pokrenula koordinacija udruga proisteklih iz Domovinskoga rata, a koju od samoga početka podržava i Grad Solin. Ovo je najmanje što možemo učiniti kako bismo iskazali trajnu zahvalnost i pijetet onima

koji su najzaslužniji za slobodnu i samostalnu hrvatsku državu u kojoj danas živimo – rekao je gradonačelnik Dalibor Ninčević koji je zajedno sa svojim suradnicima i ove godine sudjelovao u obilasku grobova hrvatskih branitelja. Ovo su dani kada se prisjećamo naših poginulih prijatelja i suboraca i ovo je tradicija koju ćemo uvijek njegovati. Prošlo je gotovo trideset godina od Domovinskoga rata, sve smo stariji, dosta je poboljšavanja, ali i suicida među braniteljskom populacijom stoga je vrijeme da se što više mladih uključujući u obilježavanje značajnih datuma iz toga razdoblja hrvatske povijesti – poručio je Dragan Maretić u ime hrvatskih branitelja Solina. Obilasku grobova poginulih i umrlih hrvatskih branitelja prethodilo je polaganje cvijeća i molitva pred središnjim križem na Novom groblju, a predstavnicima branitelja i Grada pridružili su se i djelatnici Policijske postaje Solin. **M.B.J.**

MEDIJSKA KONFERENCIJA VLADAJUĆIH U GRADSKOMU VIJEĆU O POTENCIJALNOM POSLOVNOM ZLOSTAVLJANJU U SOLINSKIM VRTIĆIMA



Vladajući su na medijskoj konferenciji predstavili i kronologiju čitavoga slučaja

**Pokušali smo putem Gradskoga vijeća, ali i kroz razgovor s gradonačelnikom potaknuti rješavanje ovoga problema, ali nažalost do danas ništa nije riješeno. U međuvremenu je osnovana radna skupina u koju su imenovani predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti te je održan sastanak kojem je nazočilo troje predstavnika sindikata te 13 djelatnica koje su prozvale svoje nadređene za »mobbing« – rekao je predsjednik Gradskoga vijeća Ivan Andabak**

## TEŠKE OPTUŽBE

Predstavnicima vladajućih u solinskomu Gradskom vijeću sazvali su 21. listopada medijsku konferenciju s ciljem upoznavanja javnosti s problemom potencijalnoga »mobbinga« u solinskoj vrtičkoj ustanovi »Cvrčak« o kojem se raspravljalo na protekle dvije sjednice Gradskoga vijeća. Predsjednik Gradskoga vijeća Ivan Andabak predstavio je medijima kronologiju svih događanja vezanih uz pritužbe određenog broja djelatnica spomenute ustanove. Prvi dopis u kojemu se spominje »mobbing« u Dječjem vrtiću »Cvrčak« zaprimio sam od strane sindikata u srpnju ove godine. U dopisu su iznesene teške optužbe na račun uprave vrtića uz napomenu kako su u mjesecu travnju, a potom i svibnju ove godine uputili dopis Gradu, odnosno gradonačelniku Daliboru Ninčeviću koji se na isto oglu-

šo – rekao je Andabak dodajući kako nakon prikupljanja svih informacija postoje indicije da se u solinske vrtiće doista odvijaju radnje koje ugrožavaju dostojanstvo radnika. Pokušali smo putem Gradskoga vijeća, ali i kroz razgovor s gradonačelnikom potaknuti rješavanje ovoga problema, ali nažalost do danas ništa nije riješeno. U međuvremenu je osnovana radna skupina u koju su imenovani predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti te je održan sastanak kojem je nazočilo troje predstavnika sindikata te 13 djelatnica koje su prozvale svoje nadređene za »mobbing« – rekao je Andabak prepuštajući riječ vijećniku Vedranu Duvnjaku članu spomenute radne skupine. Djelatnice su iznijele vlastita svjedočanstva koja su doista mučna. Napomenuo bih kako sam sastanku nazočio kao grad-

ski vijećnik, odnosno da nisam ni sudac ni porota, ali ono što želim jest da se ta situacija ispita i da se takvi problemi u našem vrtiću više nikada ne ponove – poručio je Duvnjak dodajući kako su sve optužbe usmjerene na iste osobe unutar vrtičke uprave. Prema riječima predsjednika Gradskoga vijeća zatražena su dva očitovanja od vrtičke uprave, ali na jedan nije uopće stigao odgovor dok je na osnovu jednoga upućeno šturo očitovanje u kojemu se navodi kako je sve u redu, a potpisali su ga ravnateljica vrtića Anđela Biuk i predsjednik Upravnoga vijeća Goran Miličević. Naš je konačni zaključak da treba zatražiti stručnu pomoć u rješavanju ovoga problema, odnosno pozvati prosvjetnu inspekciju da utvrdi o čemu se radi i donese svoj sud – poručio je Andabak.

Marijana BATARELO-JELAVIĆ

DRUGA KONFERENCIJA VLADAJUĆIH NA TEMU PROBLEMA U VRTIĆIMA

### GRADONAČELNIKOVE NETOČNE TVRDNJE

Nakon gradonačelnikove konferencije za medije, sazvane kao reakcije na konferenciju vladajućih u Gradskom vijeću, potonji su pak 8. studenoga sazvali novu konferenciju kao odgovor na gradonačelnikovu. Želimo upozoriti kako smo mi od samoga početka poštivali sve zakonske procedure te smo zatražili od nadležnoga Ministarstva očitovanje vezano uz imenovanje novoga Upravnog vijeća DV-a »Cvrčak« i još uvijek čekamo odgovor. Istovremeno moram reći kako gradonačelnik nije spomenuo da je povjerenica za zaštitu dostojanstva radnika koja djeluje unutar ustanove imenovana od strane ravnateljice što djelatnicama dodatno otežava prijavu potencijalnoga »mobbinga« – poručio je predsjednik GV-a Ivan Andabak uz kojega je i ovom prilikom bio gradski vijećnik Vedran Duvnjak, a pridružio mu se i zamjenik

Davor Mikas kojega je gradonačelnik prozvao tijekom svoga obraćanja medijima. Moram reći da je gradonačelnik u svojim izjavama iznio čitav niz netočnih tvrdnji. Tako je između ostaloga naveo kako je temeljni cilj moga političkog djelovanja smjena ravnateljice DV-a »Cvrčak«. Moram reći kako je to jedna potpuna besmislica i da je moja uključenost u radnu skupinu prozvala prvenstveno iz činjenice da sam potpredsjednik Gradskoga vijeća te s druge strane da sam kao djelatnik stručne službe vrtića dobro poznat s radom ustanove – poručio je Mikas dodajući kako mu je žao što se priče o traumatičnom iskustvu koje je iznijelo 14 žena na kraju svode na političko preucavanje. Gradonačelnik ističe kako na sastanak kojega smo održali sa spomenutim djelatnicama nisu pozvani

ravnateljica ili netko od predstavnika stručnih suradnika. To pokazuje njegovo nepoznavanje elementarnih stvari, naime jedno od temeljnih pravila je da se žrtva nikada ne dovodi u situaciju da svoj iskaz iznosi pred tzv. »zlostavljačem« – naglasio je Mikas. Vijećnik Vedran Duvnjak, također član radne skupine, još jednom je prozvao gradonačelnika za pasivnost, odnosno ne poduzimanje adekvatnih radnji potrebnih da se riješi problem unutar vrtića. Moram se osvrnuti i na to da je ravnateljica vrtića samo dva sata nakon našega obraćanja medijima izašla u javnost s tvrdnjom da je dobila 54 pisma podrške. Ja jamčim da je to nemoguće i mislim da je trebala pričekati barem jedan dan prije takve objave da donekle ispadne vjerodostojna. U tom obraćanju ona govori o poboljšanim uvjetima rada u vrtićima. To svakako

**Moram se zapitati zašto predsjednik Gradskoga vijeća, koji izvještava javnost kako je još u srpnju zaprimio dopis sindikata s pritužbama na »mobbing« u vrtiću ili vijećnik Mikas, koji me proziva da nisam ništa poduzeo, nisu pozvali prosvjetnu i druge nadležne inspekcije da obave nadzor i ispituju navedene pritužbe – upitao je gradonačelnik Ninčević**

Konferenciju za medije na temu aktualnih događanja u vrtičkoj ustanovi »Cvrčak« Solin sazvali su i gradonačelnik Dalibor Ninčević te njegov zamjenik Ivica Rakušić koji u sklopu svojih zaduženja pokriva i resor javnih djelatnosti. Moj prioritet kao gradonačelnika i ove gradske uprave jest stvaranje uvjeta za sigurno i sretno odrastanje djece i neću dozvoliti da iz bilo kojega razloga i bilo kojih povoda iznimno važna i odgovorna djelatnost odgoja, obrazovanja, čuvanja i zdravstvene skrbi o našim mladima dođe u pitanje i da se na nju nabacuje blatom – rekao je gradonačelnik Ninčević dodajući kako je nesumnjivo da postoje određeni problemi unutar Ustanove i da ih treba rješavati. Uloga gradonačelnika nije da arbitrira i prosuđuje jer za to postoje ovlaštena tijela unutar Ustanove i Ministarstva. Ono na čemu ću ustrajati jest da se utvrdi sve relevantne činjenice – poručio je Ninčević ističući kako nije bilo koja povreda dostojanstva radnika, ukoliko se optužbe potkažu istinitima, neće proći bez sankcija.

### KORIŠTENJE U POLITIČKE SVRHE

Nakon što mi se obratio određeni broj zaposlenika Ustanove, te nakon što sam zaprimio dopis Sindikata obrazovanja, medija i kulture u kojemu se iznose sumnje o »mobbingu« nad nekim zaposlenicima u Ustanovi, pozvao sam ravnateljicu i zatražio da me izvijesti je li uprava vrtića zaprimila pritužbe zaposlenika te koje su mjere i aktivnosti poduzete da bi se utvrdila utemeljenost istih. Ravnateljica me povratno izvijestila o četiri služ-

KONFERENCIJA ZA MEDIJE SOLINSKOGA GRADONAČELNIKA NINČEVIĆA I DOGADONAČELNIKA RAKUŠIĆA NA TEMU DOGAĐANJA U VRTIĆIMA

# USMJERENI NA ZAŠTITU POJEDINCA



Ninčević je istaknuo kako uloga gradonačelnika nije da arbitrira i prosuđuje za što postoje ovlaštena tijela unutar Ustanove i Ministarstva

beno zaprimljene pritužbe koje su nakon provedene provjere od strane povjerenice za zaštitu dostojanstva radnika, koja djeluje unutar Ustanove, odbačene kao neosnovane – rekao je Ninčević dodajući kako se ova tema ponovno aktualizirala nakon lokalnih izbora, kada je formirana većina u Gradskom vijeću koju između ostalih čine i vijećnici izabrani s liste »Bolji Solin«. Nositelj spomenute liste, ujedno i gradski vijećnik, dugogodišnji je bivši ravnatelj vrtića Davor Mikas koji se nikada nije pomirio s činjenicom da više nije ravnatelj Ustanove i kojemu je glavna misija rada u Gradskom vijeću smjenjivanje ravnateljice. Sve to nažalost upućuje na činjenicu da se i ova situacija oko sumnji u postojanje »mobbinga« koristi u političke svrhe jer upravo je vijećnik Davor Mikas izabran od strane predsjednika Gradskoga vijeća da organizira sazivanje sastanka sa zaposlenicima vrtića te da na istom ima ulogu moderatora. Napomenuo bih da na sastanku nisu pozvani ravnateljica ili netko od predstavnika stručnih suradnika. Istovremeno sam uputio dopis i nadležnoj prosvjetnoj inspekciji od koje sam zatražio hitni nadzor. S tim u vezi moram se zapitati zašto predsjednik Gradskoga vijeća, koji izvještava javnost kako je još u srpnju zaprimio dopis sindikata s pritužbama na »mobbing« u vrtiću ili vijećnik Mikas, koji me proziva da nisam ništa poduzeo, nisu pozvali prosvjetnu i druge nadležne inspekcije da obave nadzor i ispituju navedene pritužbe – upitao je gradonačelnik osvrćući se i na ultimatum predsjednice Sindikata koja je zatražila da se u roku od

### UVJETOVANJE GRADONAČELNIKA

deset dana donese odluka o smjeni ravnateljice. Cijenim djelovanje ovoga Tijela, a to potvrdjuje i činjenica da sam imenovao povjerenstvo zaduženo za pregovore sa sindikatima u predškolskomu odgoju, ali predstavnici sindikata ne može postavljati ultimatum gradonačelniku. Isto tako smatram da ravnateljica Ustanove mora biti svjesna da u vrtiću postoji problem i da ga kao odgovorna osoba treba rješavati te sam joj u tomu kontekstu uputio službeni dopis. Naglasio bih i to da me nikakvi pritisci sindikata i odvjetnika, te dopisi koji stižu, uvjetno rečeno sa suprotstavljenih strana, neće zaplašiti i pokolebati u poduzimanju radnji usmjerenih na zaštitu pojedinca i iznad svega djece koja pohadjaju ovu vrtičku ustanovu – poručio je gradonačelnik otpravljajući kako mu pristizu i mailovi djelatnika koji daju potporu ravnateljici. Ništa od toga me ne zanima, jedino što želim znati je istina. Prosvjetna inspekcija će utvrditi činjenice, a ja ću skladno svojom ovlastima inzistirati da se ova situacija dovede do kraja i neću dopustiti nikome da se poigrava ovako osjetljivim temama – poručio je gradonačelnik.

Marijana BATARELO-JELAVIĆ

OČITOVANJE ANĐELE BIUK, RAVNATELJICE DJEČJEG VRTIĆA »CVRČAK« SOLIN

## INSTITUCIONALNA KONSTRUKTIVNOST

**Živimo u pravnoj državi čije se institucije bave ovim pitanjima te im uprava Vrtića stoji na raspolaganju za svu dokumentaciju. Nadalje, zbog ovih lažnih optužbi i kleveta s ciljem narušavanja ugleda ustanove i mene kao ravnateljice iskoristit ću sve pravne mogućnosti kako bih u prvom redu zaštitila svoje djelatnike**

Tragom iznesenih tvrdnji o potencijalnom »mobbingu« u Dječjem vrtiću »Cvrčak« Solin ravnateljica ustanove Anđela Biuk dostavila je vlastito očitovanje vezano uz navedenu problematiku. Prije svega želim naglasiti kako nisu istinite informacije da je održan tzv. radni sastanak DV-a »Cvrčak« Solin, s obzirom da ja za isti ne znam, a kao ravnateljica moram biti upoznata sa svim događanjima unutar ove ustanove. U slučaju da se održao sastanak u nekim drugim prostorijama, u organizaciji nekih drugih tijela, a tijekom kojega je saslušan samo dio djelatnika DV-a »Cvrčak« te se eventualno raspravljalo o trećoj osobi (ili osobama) bez njihova znanja, držim da je to krajnje neprofesionalno. Izlaženjem u javnost sa sadržajem takvoga sastanka te iznošenje neprovjerenih informacija koje mogu naštetiti ugledu Vrtića kao ustanove te pojedinih djelatnika jest nezakonito i utuživo. Činjenica je da su se osobi koja je ovlaštena za primanje i rješavanje pritužbi vezanih za zaštitu dostojanstva djelatnika obratile četiri djelatnice s pritužbom na povredu dostojanstva. Navedeni predmeti su procesuirani temeljem članka 134. Zakona o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19). Konkretnije, osoba ovlaštena za primanje i rješavanje pritužbi za zaštitu dostojanstva djelatnika zatražila je očitovanje svih sudionika događaja na koje su se djelatnice pozvale. Nakon detaljne analize dostavljenih očitovanja zaključeno je kako nije postojala povreda dostojanstva djelatnika. Također, podsjećam da su prema istom članku Zakona o radu, djelatnice koje su smatrale kako je odluka neprimjerna, imale pravo prekinuti rad pod uvjetom da su u roku od osam dana zatražile zaštitu pred nadležnim sudom. U slučaju da su prekinule rad pod ovim

okolnostima, djelatnice bi imale pravo na naknadu plaće u istom iznosu kojeg bi ostvarile u redovnom radu, a Vrtić bi imao mogućnost zatražiti povrat isplaćene naknade jedino uz navedenu problematiku. Napominjem kako ni jedna djelatnica nije zatražila zaštitu pred sudom. Uz navedeno želim istaknuti da kao ravnateljica ove ustanove, ukoliko mi se bilo koji djelatnik obrati s bilo kojim problemom, nikada ne postupam jednostrano već isključivo konstruktivno, organizirajući sastanke sa svim sudionicima eventualne sporne situacije kako bismo zajednički donijeli rješenje i zaključak. Također, naglašavam da se ovakvi razgovori dokumentiraju službenim zapisnikom. Dakle, sve pritužbe koje su službenim putem zaprimljene u upravu Vrtića riješene su u zakonskom roku, dok sve drugo što nije pristiglo službenim putem, iz pozicije ravnateljice Vrtića ne mogu komentirati jer o tome nemam saznanja. Živimo u pravnoj državi čije se institucije bave ovim pitanjima te im uprava Vrtića stoji na raspolaganju za svu dokumentaciju. Nadalje, zbog ovih lažnih optužbi i kleveta s ciljem narušavanja ugleda ustanove i mene kao ravnateljice iskoristit ću sve pravne mogućnosti kako bih u prvom redu zaštitila svoje djelatnike. Svi postupci koji nisu u skladu sa zakonom, a usmjereni su protiv bilo kojega djelatnika, unose nemir i strah među sve ostale djelatnike koji time gube povjerenje u institucije ove države. Zaključno želim istaknuti kako nemam namjeru komentirati neformalne i neprovjerene informacije. S druge strane, svim djelatnicima i našim korisnicima usluga uvijek sam, kao i do sada na raspolaganju.



Tema kongresa, koji se odvijao pod geslom »Meet, share & build« je zaštita i interpretacija povijesnih atrakcija i lokaliteta u povijesnim gradovima

ODRŽAN SEDMI MEĐUNARODNI KONGRES POVIJESNIH GRADOVA

## VALORIZACIJA KULTURNE BAŠTINE

**Cilj nam je potaknuti susrete ključnih ljudi u upravljanju povijesnim gradovima, a riječ je prije svega o predstavnicima turističkih zajednica, jedinica lokalne samouprave, muzeja i agencija te realnoga sektora, odnosno svima onima koji mogu na neki način utjecati da zaštita i valorizacija kulturne baštine u našim povijesnim gradovima bude na što većoj razini – istaknula je Jelena Stupalo**

U Solinu se od 19. do 22. listopada u organizaciji solinske Turističke zajednice, Grada Solina i hotela »President« održavao sedmi Međunarodni kongres povijesnih gradova na kojem su se okupili brojni predavači iz turističke i arheološke struke iz Hrvatske i Europe. Tema kongresa, koji se odvijao pod geslom »Meet, share & build« je zaštita i interpretacija povijesnih atrakcija i lokaliteta u povijesnim gradovima diljem

Hrvatske kroz usporedbu s gradovima iz inozemstva. Cilj nam je potaknuti susrete ključnih ljudi u upravljanju povijesnim gradovima, a riječ je prije svega o predstavnicima turističkih zajednica, jedinica lokalne samouprave, muzeja i agencija te realnoga sektora, odnosno svima onima koji mogu na neki način utjecati da zaštita i valorizacija kulturne baštine u našim povijesnim gradovima bude na što većoj razini – rekla je Jelena Stupalo,

### LEPEZA NAGRADA

Petu godinu za redom, u okviru Međunarodnog kongresa povijesnih gradova dodijeljena je međunarodna kulturno turistička nagrada »Plautilla« u tri kategorije. Odlukom stručnog žirija nagradu u kategoriji najbolji kulturno turistički proizvod ponijela je Turistička zajednica grada Sinja za projekt »Predstava: Opsada Sinja 1715.« dok je u kategoriji povijesni grad/lokalitet/ustanova nagrađen Muzej vučedolske kulture. U trećoj kategoriji, onaj za najbolji kulturno turistički itinerer, najboljim je proglašen itinerer »Žitna lađa« turističke agencije »Aurora Colapis« d.o.o. iz Karlovca. Osim nagrade »Plautilla« u okviru Kongresa se od 2019. dodjeljuju i plakete te novčane nagrade za najbolji stručni rad studenta i mentora u domeni zaštite i interpretacije povijesnih lokaliteta, odnosno turističke valorizacije kulturne baštine. Plaketa sa zlatnim znakom te novčana nagrada u iznosu od 5 tisuća kuna pripala je studentu Iliji Horstu Dugandžiću iz Zagrebačke škole ekonomije i managementa za rad pod nazivom »Stvaranje baroknih iskustava: Slučaj povijesnog festivala Giostra u Poreču«, mentor MSc MBA Matea Hanžek.

Plaketu sa srebrnim znakom te novčanu nagradu od 3 tisuće kuna ponijela je studentica Jelena Špika i Ana Sičenica s Ekonomskog fakulteta u Splitu za rad »Inovativni pristup valorizaciji i upravljanju povijesnim lokalitetom rimskog vojnog logora Burnum«, mentorica prof. dr. sc. Lidija Petrić.

Plaketa s brončanim znakom te novčana nagrada od tisuću kuna dodijeljena je studenticama Neri Janković i Santi Duvnjak s Filozofskog fakulteta u Zagrebu za rad »Idejna prezentacija arheološkog lokaliteta Resnik s ciljem popularizacije arheološke baštine i turističke valorizacije«, mentor dr. sc. Dino Demicheli, doc. Svečanost dodjela nagrada popraćena je nastupom ženske klappe »Tamarin« Solin.

direktorica Turističke zajednice grada Solina. Kongres je popratio i zamjenik gradonačelnika Solina Ivica Rakušić koji se prije svega osvrnuo na važnost ove vrste susreta jer nude priliku za bolju valorizaciju kulturne baštine te za povlačenje sredstava iz EU fondova u čemu Solin već ima dobre primjere iz prakse.

U narednom programskom razdoblju 2021. – 2027. kroz razne operativne programe i programe prekogranične suradnje te sredstva ITU mehanizma bit će nam dostupno više od milijardu kuna za valorizaciju kulturne baštine – istaknuo je gradonačelnik Rakušić.

Okupljene je u prigodi otvaranja Kongresa u svoje ime i u ime ministrice kulture i medija Nine Obuljen Koržinek pozdravio ravnatelj Konzervatorskoga odjela u Splitu dr. Radoslav Bužančić, a prigodne riječi ovom su prilikom uputili i direktor Turističke zajednice SDŽ Joško Stella, pročelnica županijskoga Odjela za turizam i pomorstvo Matea Dorčić te direktorica hotela »President« Solin Matea Jerić Čurković.

Priliku za razmjenu iskustava koja su se našla na programu ovogodišnjega Kongresa otvorila je Minoua Esquenet, gradska vijećnica belgijskog grada Bruges s predavanjem na temu »Intrakcija između turizma i zaštite kulturne baštine u Brugesu, gradu svjetske baštine«, a među predavačima se našla i dr. sc. Rossella Del Prete iz Benveneta, talijanskog grada umjetnosti i kulture.

Organizirana je i panel diskusija na temu Kulturni turizam nakon pandemije COVID-19 u kojoj su sudjelovali panelisti iz javnog i privatnog sektora te moderator Željko Trezner, ravnatelj Centra za odgovorni turizam u Karlovcu.

Za sve sudionike Kongresa organiziran je obilazak povijesnih znamenitosti Solina te Splita i Klisa. **M. BATARELO-JELAVIĆ**

**Potreba partnerskoga umrežavanja uprave, institucija i građana, u interesu sigurnosti lokalne zajednice, predstavlja najbolji model odgovora na specifične lokalne probleme, a konferencija poput ove izvršno mjesto za razmjenu i stjecanje znanja, povezivanje stručnjaka i izravno unaprjeđenje organizacije na bazi primjera dobre prakse i naučenih lekcija**

Četvrto izdanje konferencije »Sigurnost povijesnih gradova – Partnerstvo za sigurniju svakodnevicu« održane u hotelu Salona Palace u Solinu, 4. i 5. studenoga rezultat je funkcionalne suradnje kluba policijskih djelatnika i umirovljenika MUP-a – IPA splitsko-dalmatinska, Hrvatske udruge povijesnih gradova, Sveučilišnoga odjela forenzičkih znanosti i Turističke zajednice Splitsko-dalmatinske županije.

Skup su organizacijski i aktivnim sudjelovanjem podržali: Ministarstvo unutarnjih poslova, izaslanik Ministra gosp. Zoran Ničeno, Splitsko-dalmatinska županija – župan Blaženko Boban koji je i otvorio konferenciju, Grad Split – gradonačelnik Ivica Puljak, Grad Solin – gradonačelnik Dalibor Ninčević, Općina Klis – načelnik Jakov Vetma, Policijska uprava splitsko-dalmatinska – načelnik PU Slobodan Marendić.

Priliku za razmjenu iskustava na polju sigurnosti lokalne zajednice i uspostavu novih kontakata iskoristili su i gradonačelnici te načelnici općina uz Hrvatskoj i BiH iz Mostara, Livna, Posušja, Ljubuškog, Kupresa, Orašja, Sarajeva, Zenice, Čitluka, Solina, Splita, Klisa, Makarske, Omiša, Hvara, Sućurja, Starog Grada, Solte, Imotskog, Supetra, Trilja, Pule uz sudjelovanje niza predstavnika državnih institucija na lokalnoj razini.

Skupu su se pridružili ministri unutarnjih poslova pet županija (kantona) iz Federacije BiH, načelnici Policijskih uprava zadarske, šibenske – kninske, dubrovačko – neretvanske, brodske – posavske i splitsko – dalmatinske, uz brojne policijske službenice i službenike koji su u okviru županijama (Federacija BiH) i policijskim upravama iz RH prioritetno raspoređeni na poslove



Uz domaće predavače iz MUP RH PU Splitsko-dalmatinske, Sveučilišta Split, gradova Splita, Solina i Pule, na Konferenciji su sudjelovali i gosti iz Francuske, Izraela i Njemačke

POČETKOM MJESECA ODRŽANA KONFERENCIJA »SIGURNOST POVIJESNIH GRADOVA – PARTNERSTVO ZA SIGURNIJU SVAKODNEVICU«

## FUNKCIONALNO PARTNERSTVO

prevencije, pa je konferencija postala i mjesto okupljanja stručnjaka koji su dobili priliku razmijeniti znanja, iskustva te uspostaviti kontakte za budući rad.

### NEZAMJENJIVOST ISKUSTVA

Uz domaće predavače iz MUP RH PU Splitsko-dalmatinske, Sveučilišta Split, gradova Splita, Solina i Pule, gosti iz Francuske, Izraela i Njemačke, omogućili su sudionicima usporediti svoj rad s iskustvima u međunarodnoj praksi i možda pronaći neke nove puteve u realizaciji projekata prevencije i lokalnoga partnerstva u sredinama iz kojih dolaze.

Zanimljivu prezentaciju na temu uloge lokalne uprave u logističkoj potpori sustavu prevencije neprihvatljivih ponašanja, održao je profesor Neven Šerić sa splitskog sveučilišta. Naime, istraživanja koja je sa svojim timom proveo u pripremi izlaganja, predstavio je kao podlogu zaključka kako u sredinama s funkcionalnim partnerstvom uprave, građana i institucija, sustav prevencije i brige o životnom okruženju u kontinuitetu, u pravilu daje bolje rezultate od sredina s modelom centraliziranoga upravljanja s manjim intenzitetom suradnje s građanima i drugim akterima iz polja brige o životnoj sredini.

Kako neke nekontrolirane situacije mogu eskalirati i dovesti u pitanje sigurnost na ulicama gradova, životno je prikazao policijski časnik iz PU Stuttgart Harald Weber u prezentaciji s video snimkama nereda u Stuttgartu sredinom kolovoza ove godine. Rad službi i grada dobar je primjer partnerske brige o reakciji nakon događaja i promišljanja o modelima preven-



Panel rasprava je iznijela primjenjiv zaključak u vidu formiranja modela odgovora na specifične lokalne probleme

cije za budućnost.

Izraelski policajac David Solomon sa 25 godina iskustva na polju sigurnosti, opisao je utjecaj organiziranoga kriminaliteta na životnu svakodnevicu s primjerima iz prakse u Izraelu, ali i kroz međunarodna iskustva stečena u radu Veleposlanstva u Bukureštu. Predstavnik francuskoga ravnateljstva policije David Pousett elaborirao je organizaciju policije i posebno istaknuo značaj manjih fokus grupa na terenu i područjima gdje se prepoznaje specifičan problem koji traži i poseban odgovor stručnjaka. Zanimljivost ovoga izlaganja potvrdila je reakcija sudionika i dinamična rasprava. Problemsko promišljanje i ciljano partnersko umrežavanje na praktički ograničenom području gdje se problem pojavio, pokazalo se kao zanimljiv model za neke situacije prepoznate i u našim urbanim sredinama.

### PANEL RASPRAVA

Predstavnici Vijeća za prevenciju kriminaliteta iz Pule Kristijan Družeta, Splita Paško Ugrina i Solina Slobodan Marendić, opisali su hrvatske primjere i iskustva kasnije

posebno obrađena u živoj panel raspravi u kojoj su sudjelovali gradonačelnik Solina Dalibor Ninčević, zamjenik župana SDŽ Stipe Čogelja, gradonačelnik Splita Ivica Puljak, gradonačelnik Pule Filip Zoričić, načelnik PU SD Slobodan Marendić, voditelj odjela prevencije Paško Ugrina i sigurnosni konzultant umirovljeni general Mate Laušić.

Zaključak je kako potreba partnerskoga umrežavanja uprave, institucija i građana, u interesu sigurnosti lokalne zajednice, predstavlja najbolji model odgovora na specifične lokalne probleme, a konferencija poput ove izvršno mjesto za razmjenu i stjecanje znanja, povezivanje stručnjaka i izravno unaprjeđenje organizacije na bazi primjera dobre prakse i naučenih lekcija.

Solin i hotel Salona Palace iznova su potvrdili visoku razinu brige o gostu i prezentirali gostoprimstvo koje se pamti i preporuča. Obilazak tvrđave i etno agro parka »Stella Croatica« u organizaciji općine Klis, upotpunio je doživljaj sudionika koji do sada nisu imali priliku vidjeti ove bisere hrvatske povijesti i sadašnjosti.

Slobodan MARENDIĆ

### SAVJETI VIJEĆA ZA PREVENCIJU KRIMINALITETA

Piše: Slobodan MARENDIĆ

## SIGURNOST JE PROCES

**Navika i rutina prijetnja su promišljanju i planiranju u sigurnosti svakodnevice, naviknemo li se na neprimjerene grafite, neugledna dvorišta dostupna oku gosta i neprihvatljivo stanje objekata te prostora dostupnih na korištenje građanima, ideja o gradu poželjnog za život i razvojno potentnom pada u vodu**

Uzadnjem smo tromjesečju 2021. i unatoč nadanjima da ćemo vratiti »staro normalno«, COVID ne spušta završni zastor i svi se skupa borimo sa već četvrtim valom. Nekako smo savladali suživot i kad izgleda da ide napred, brojke iz medicinskih ustanova poručile nam da smo daleko od starih navika.

Svakako, suživot sa COVID-om izvjesna je realnost, a svakodnevica i razum će nas poučiti pronaći najbolji put kao i nebrojeno puta do sada.

Život ide dalje u svim svojim segmentima i oblicima pa tako uvijek ostaje i briga o sigurnosti, širokom pojmu koji najbolje definira misao Konrada Adenauera (prvi premijer savezne Republike Njemačke) »sigurnost nije sve, ali sve drugo bez sigurnosti je ništa«.

Već na primjeru našega Solina sa svim njegovim naseljima i mjesnim odborima, javnim prostorima, baštini i ponekim malo zaboravljenim dijelovima grada izvan fokusa javnosti, jasno je koliko je široka lepeza sigurnosnih prijetnji i rizika svakodnevice.

O utjecaju svakodnevice na imidž grada svjedočimo već od razine pogovora, vrlo je malo zainteresiranih koji se nisu susreli s površnom ocjenom Solina kao splitskoga predgrada solidnoga kriminalnog potencijala.

Godinama ustrajno idemo prema gradu ugodnom za življenje, sigurnom za odgoj djece u prijateljskom okruženju i rezultati su vidljivi. Dobro je ipak, s vremenom na vrijeme, obnoviti znanja i procjene – možda smo negdje malo popustili, zapostavili neki samo naizgled manje važan detalj. Kako objasniti porast nasilja povezanog s obitelji?

Imaju li institucije kapaciteta i dovoljno potpore na lokalnoj razini kako bi se odgovarajuće suprotstavili problemu suvremene ovisnosti, kocki, mrežnom nasilju u virtualnom svijetu, dostupnom alkoholu koji prijete i školskim dvorištima, ništa manje od tableta živopisnih boja i oznaka koje prikrivaju stvarnu opasnost?

**KLJUČNO:** Sigurnost definitivno nije stanje, prije bi se mogla definirati procesom koji kontinuirano traje, ima svoje periode dobroga i prihvatljivog stanja, a već u drugom trenutku prepoznajemo anomalije koje prijete urušiti sliku grada ugodnog življenja. Navika i rutina prijetnja su promišljanju i planiranju u sigurnosti svakodnevice, naviknemo li se na neprimjerene grafite, neugledna dvorišta dostupna oku gosta i neprihvatljivo stanje objekata te prostora dostupnih na korištenje građanima, ideja o gradu poželjnog za život i razvojno potentnom pada u vodu.

Procjena stanja, konstruktivna kritika i samokritičan pogled na stvarnost, pomoći će vratiti se na pravi kolosijek, ostvariti sinergiju svih odgovornih i voljnih zajedno djelovati u smjeru uklanjanja negativnih trendova i anomalija. Ne manje važno, ovaj proces je osobna aktivnost svakoga od nas i počinje na kućnom tragu, u šetnji s kućnim ljubimcem jer iza njega ne ostaju tragovi, tragovi ostaju iza onih koji ne razumiju pojam imidža grada i sigurnosti lokalne zajednice.

Aktivnosti Vijeća u osnovi su inicijative odgovornih, za kvalitetu življenja zainteresiranih pojedinaca i grupa građana, podržane od strane lokalne zajednice.

Ako procijenite da zajedno možemo više – partneri u Vijeću za prevenciju kriminaliteta i policijski službenici PP Solin sa dužnim će poštovanjem i povjerenjem postupati sa svim Vašim prijedlozima, opažanjima i saznanjima, vođeni suradnjom za bolji i sigurniji Solin – grad sigurnog odrastanja.

PIŠITE: Grad Solin - Vijeće za prevenciju kriminaliteta, Stjepana Radića 42, 21 210 Solin, e-pošta: vijece.za.prevenciju.solin@gmail.com

U SOLINU 22. LISTOPADA PO PRVI PUTA OBILJEŽEN MEĐUNARODNI DAN PHELAN MCDERMID SINDROMA, RIJETKOGA GENETSKOG POREMEĆAJA



Zelena boja je službena boja svjetske Phelan McDermid organizacije stoga su na njihov dan brojne svjetske znamenitosti osvjetljene ovom bojom

# POTRAGA ZA ODGOVORIMA I DIJAGNOZOM

**Udruga »Genom« osnovana je 2018. i okuplja roditelje čija su djeca rođena s teškim i rijetkim genetskim poremećajima i bolestima među kojima je i Phelan McDermid sindrom – rekla je predsjednica Udruge Martina Pongrac, majka djevojčice rođene s ovim rijetkim sindromom**

## CJELOŽIVOTNA POMOĆ

Phelan McDermid sindrom, 22q13 Deletion Sy, rijedak je genetski poremećaj kojeg uzrokuje delecija, odnosno nestanak gena na 22 kromosomu. Naziv je dobio po dr. Katy Phelan i dr. Heather McDermid koje su ga otkrile te osnovale svjetsku fondaciju koja u svom službenom registru trenutno ima 2774 oboljele osobe. Simptomi i težina oštećenja variraju od osobe do osobe, ovisno o veličini delecije te broju gena koji su zahvaćeni. Budući da ne postoji lijek kojim bi se mogli povratiti nestali geni ova delecija podrazumijeva trajno oštećenje zdravlja. Osobe s Phelan McDermid sindromom unatoč svim dostupnim metodama rehabilitacije ni u odrasloj dobi ne postižu samostalnost stoga im je potrebno osigurati cjeloživotnu podršku kako bi se postignuti napredak u razvoju zadržao na najvišoj mogućoj razini i kako bi im se osigurali uvjeti za što kvalitetniji život.

Pongrac, majka djevojčice rođene s ovim rijetkim sindromom. Ono s čime se većina roditelja najprije susreće jest potraga za odgovorima i dijagnozom – naglasila je Pongrac ističući kako put od rođenja do dijagnostike može biti jako dugačak jer su simptomi specifični i često upućuju na to da je dijete samo neurorizirano.

Prvi simptom, hipotonija, odnosno slabiji mišićni tonus, vidljiv je već u dojenačkoj dobi, da bi se potom u dobi od godine dana počeli uočavati i problemi u psihomotornom razvoju. Kako dijete raste tako se pojavljuje sve više drugih simptoma, a jedan od najdominantnijih je značajno kašnjenje u razvoju govora i komunikacije – pojasnila je naša sugovornica napominjući kako većina oboljelih ni u odrasloj dobi ne uspijeva razviti funkcionalan govor.

Uz već spomenute tu je i niz drugih teških simptoma ovoga rijetkog genetskog poremećaja. Naime, u dobi od otprilike 18 mjeseci kod djeteta se počinju uočavati simptomi autističnog spektra i intelektualne poteškoće, a potom i čitav niz drugih dijagnoza poput gastroezofagealnog refluksa, limfedema te poremećaja termoregulacije tijela zbog koje može doći do pregrtavanja i dehidracije. U pubertetskoj dobi često dolazi do pojave epilepsije, a većina oboljelih pati i od poremećaja spavanja. Da bi se došlo do dijagnoze tre-

ba napraviti kompletnu genetsku obradu, a to je nešto što naši liječnici pedijatri naprave zadnje i to je jedan od razloga dugog puta do konačnog nalaza – poručila je Pongrac dodajući kako udruga ima za cilj pružiti podršku roditeljima, pomoći im u izazovima svakodnevnoga života te ih upoznati s pravima iz socijalnog i zdravstvenog sustava. U tom nam je smislu izuzetno važna i suradnja s drugim udrugama stoga nas jako veseli ovaj susret s članovima Udruge »Moje dijete« Solin – rekla je Pongrac.

Na važnost suradnje među udrugama osvrnula se i voditeljica solinske udruge Ljubica Milković napominjući kako ih je na kontakt s Udrugom »Genom« potaknula činjenica da među svojim članovima imaju djevojčicu koja boluje od Phelan McDermid sindroma. Suradnja s drugim udrugama, posebno onima koje su se profilirale za određene sindrome, omogućuje našim članovima da se dodatno informiraju i ostvare potrebne tretmane – rekla je Milković dodajući kako se nada nastavku uspješne suradnje s Udrugom »Genom«. Osim toga cilj nam je, u suradnji s Gradom koji nas je i ovom prilikom podržao, na prigodan način obilježavati i druge datume važne za djecu s poteškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom – poručila je Milković.

M. BATARELO-JELAVIĆ

## NEIZMJERNA PODRŠKA

Među 13 osoba, koliko ih u Hrvatskoj boluje od Phelan McDermid sindroma, je i devetogodišnja Solinjanka Sara Milovac, ujedno i jedina oboljela osoba na području Splitsko-dalmatinske županije. Sari nedostaje 46 gena na 22. kromosomu i najvećim dijelom ima neurološke smetnje – rekla je njezina mama Anita dodajući kako Sara ne govori, ima lošu motoriku i određene strahove kao što je na primjer strah od velikih vodenih površina zbog kojega nikada nije ušla u more.

Prvi problem s kojim smo se susreli bilo je izvijanje u luk koje se dogodilo u vrijeme kada je imala 4 mjeseca i tada smo krenuli na fizikalne terapije. Kasnije su krenuli drugi problemi, u svemu je zaostajala u odnosu na svoje vršnjake, kasno je počela sjediti, a prohodala je tek u dobi od dvije godine. Uslijedile su brojne pretrage te konačno dijagnoza koju smo dobili kada je Sara imala pet i pol godina. Najteže nam je bilo to iščekivanje i činjenica da su se s vremenom stalno pojavljivale nove teškoće – ispričala je Anita Milovac dodajući kako bi se u Sarinom slučaju teško nešto promijenilo i da je dijagnoza stigla ranije.

Bitno je da se roditelj sam suoči s dijagnozom svoga djeteta i prihvatiti je kao takvu jer sve dok se nada kako je to samo privremeno teško može ići naprijed. Na tom putu nam je najveću podršku u vidu savjeta i odgovora pružila Udruga »Moje dijete«, a potom i Udruga »Genom«. Kada je u pitanju sustav jedino što imamo je moj status roditelja njegovatelja i dječji doplatnik kojega Sara dobiva za svoju invalidnost. Terapije sami osiguravamo, a sami smo financirali i nabavku komunikatora koji joj služi za komunikaciju, jer Sara kao što sam već rekla uopće ne govori – rekla je njezina mama dodajući kako je Sara dijete koje jako voli igru i druženje s drugom djecom. Svakako moram spomenuti da je pohađala Dječji vrtić »Labud« i da se još sjeća svih prijatelja s kojima se igrala. Čak je i kockama koje ima kod kuće dala imena djece iz vrtića. Trenutno ide u drugu odgojnu skupinu Centra Juraj Bonačić u Splitu, to je otprilike kao drugi razred osnovne škole, i tamo također voli odlaziti. Svladala je slova i brojeve te uz pomoć komunikatora čita određene tekstove – ispričala je mama Anita dodajući kako Sara ima neizmjeru podršku cijele obitelji uz koju je jako vezana i kako je unatoč poteškoćama s kojima se nosi vedro i nasmijano dijete.



»Solinskim bubamarcima« pokazali su se odlični partneri u promociji zdravih životnih navika

ODRŽANE DVIJE RADIONICE NA TEMU ZDRAVE I URAVNOTEŽENE PREHRANE

## BUBAMARE OKO ZDRAVE HRANE

Zahvaljujući suradnji Plešne udruge »Solinski bubamarci« i Udruge »Zdravi dan« 4. su studenoga u prostorijama plesne udruge održane dvije radionice na temu zdrave i uravnotežene prehrane, jedna namijenjena djeci, a druga njihovim roditeljima. Radionicu »Od malih nogu učimo zdravo« vodile su nutricionistkinje Kristina Greblo Boban i Marija Kapitanović, a »bubamari« su se kroz igru upoznale sa zdravim namirnicama koje trebaju biti sadržane u njihovim

svakodnevnim obrocima. Sedmogodišnjakinje Mia Mandarić i Ena Žunić nisu imale problema sa slaganjem zdravoga tanjura, a otkrile su kako im je najdraža blitva. Ena je ipak priznala kako ne bi bilo loše da se za ručak može jesti i čokolada, dok su Mii nešto draži kolačići, ali to, zaključile su, nije zdravo. Za radionicu »Od zdravlja banjura prema zdravlju cijele obitelji« u kojoj su sudjelovali roditelji bila je zadužena dr. Ivana Petrović, predsjednica Udruge »Zdravi dan«.

USPJEŠNO ZAVRŠENA BERBA U MASLINICIMA U RUDNIKU I U KRUGU TVORNICI CEMENTA KROZ ZABAVU I DJEČJI SMIJEH DO TEKUĆEG ZLATA

Članovi Poljoprivredno-braniteljske zadruge »Lantar« završili su berbu u maslinicima u rudniku te krugu tvornica »Sv. Juraj« i »Sv. Kajo«, a ovogodišnji urod od oko šest i pol tona maslina rezultirao je s gotovo 900 litara ekološkoga ekstra djevičanskog maslinova ulja »Lantar«. Vremenske prilike tijekom listopada pogodovale su berbi u »Cemexovim« maslinicima, a u njoj su osim zadrugara sudjelovali članovi Udruge dragovoljaca veterana Domovinskog rata »Dalmacijacement« te zaposlenici »Cemexa« i kooperantskih tvrtki. No zadrugarima je najdraža pomoć i ove godine došla od učenika, nastavnika i ravnateljâ dviju solinskih Eko škola, OŠ Vjekoslava Parača i OŠ don Lovre Katića, koji su u berbu unijeli zabavu i smijeh. Osim što imamo nešto bolji urod nego protekle godine kad smo

dobili oko 800 litara ulja i ove godine nam je analiza pokazala da je naše ulje vrhunske kvalitete. Nadamo se uskoro ga predstaviti na sajmovima i manifestacijama maslinara i uljarâ, čije je održavanje protekle dvije sezone ipak donekle ograničila epidemija koronavirusa. Zahvalni smo svima koji su nam i ove godine rado pomogli u berbi i osigurali nove litre našega jedinstvenog ekološkoga maslinova ulja – rekao je Ante Grubišić, upravitelj Poljoprivredno-braniteljske zadruge »Lantar« osnovane 2011. na inicijativu članova Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata »Dalmacijacement«, većinom zaposlenika tvrtke »Cemex«. Oni se od 2008. volonterski brinu za maslinike koje je tvrtka u procesu sanacije i reaktivacije površina rudnika zasadila na južnim obroncima Kozjaka. Ekstra djevičansko maslinovo ulje »Lantar« od 2017. nosi certi-

fikata eko-proizvodnje, a dobitnik je brojnih priznanja i nagrada na maslinarsko – uljarskim manifestacijama »Noćnjak« i »Maslina«. Također, PBZ »Lantar« nositelj je skupne nagrade Grada Kaštela 2018. za izuzetan doprinos uzgoju maslina na rekultiviranim eksploatacijskim područjima. M.B.J.

Rezultati istraživanja pokazuju kako u Hrvatskoj čak 26.4 posto djece ima prekomjernu tjelesnu masu dok ih je 11.2 posto pretilo. Istovremeno je tjelesno aktivno tek 30 posto dječaka i 17 posto djevojčica. To su u svakom slučaju zabrinjavajuće brojke i važno je da se kao društvo educiramo o važnosti uravnotežene prehrane, da se upoznamo s osnovnim hranjivim tvarima i njihovom ulogom u tijelu te s važnošću tjelovježbe – rekla je dr. Petrović dodajući kako su edukacije o zdravoj prehrani tek jedan od segmenata djelovanja udruge osnovane u veljači prošle godine. Voditeljice radionica simbolično su se odjenule u plavo, boju koja simbolizira borbu protiv dijabetesa, naime studeni je mjesec posvećen svjesnosti o dijabetesu, ali i mjesec u kojem obilježavamo Svjetski dan dijabetesa. Po završetku radionica djeca i roditelji su imali priliku iskušati nekoliko zdravih slanih i slatkih jela koje su članovi Udruge »Zdravi dan« pripremili za ovu prigodu. Već smo surađivali sa »Solinskim bubamarcima« koji su nam se pokazali odlični partneri u promociji zdravih životnih navika i truditi ćemo se da se ta suradnja nastavi i dalje – najavila je dr. Petrović zaključujući ovu večer jednom od poznatih Hipokratovih uzrečica vezanih za hranu: »Neka hrana bude tvoj lijek, a tvoj lijek neka bude tvoja hrana.« M. B. J.

OSMERO UČENIKA OŠ DON LOVRE KATIĆA IZBORILO MJESTO MEĐU 59 ODABRANIH ZA SUDJELOVANJE U REGIONALNOM SUDOKU NATJECANJU

## SOLINSKA PAMET

Učenci Osnovne škole don Lovre Katića uzrastom od 1. do 4. razreda, dobili su ove godine priliku po prvi puta sudjelovati u školskom natjecanju u rješavanju Sudoku zadatka koje je organizirala hrvatska »Mensa« uz podršku Agencije za odgoj i obrazovanje, a u suradnji s osnovnim i srednjim školama s područja čitave Hrvatske. Natjecanje je organizirano 25. listopada na način da su svi prijavljeni učenici točno u podne pristupili rješavanju istih testova koji su dva sata prije natjecanja dostavljeni Povjerenstvu imenovanom od strane ravnatelja svake škole.

Djeca su imala točno 30 minuta vremena za rješavanje zahtjevnih Sudoku slagalica nakon čega su svoje šifrirane testove predali nadležnom Povjerenstvu. Povjerenstvo je po zaprimanju rješenja od strane »Mense« krenulo s ispravljanjem testova te utvrdilo kako je čak pet učenika solinske osmoljetke u potpunosti riješilo zadane probleme dok ih je troje pogriješilo u samo jednom zadatku. Pravo oduševljenje nastupilo je dva dana nakon natjecanja kada je »Mensa« dostavila službenu rang listu i poziv na regionalno natjecanje za čak 8 učenika OŠ don Lovre Katića koji su izborili svoje mjesto među 59 odabranih za sudjelovanje u regionalnom natjecanju. Timove solinske škole predstavljat će 5 učenika četvrtih razreda, Jelena Brko, Marta Kljaković Gašpić, Bepo Pandić, Dea Dajak i Luka Galić, 2 učenika trećih razreda, Matej Jukić i Petra Ružman te jedan učenik drugog razreda, Josip Čović. M. B. J.



ZRCALJENJE STUPNJA RAZVIJENOSTI LOKALNE DRUŠTVENE ZAJEDNICE - TREBA LI SOLINU SKLONIŠTE ZA NAPUŠTENE ŽIVOTINJE?

# ŽIVOT NA ULICI - SLOBODNO ŽIVUĆE MAČKE

**Upitan je postojeći Zakon o zaštiti životinja koji propisuje jedinicama lokalne samouprave financiranje i sklapanje ugovora s registriranim skloništima za napuštene životinje. Iako se time nastoji bolje regulirati briga oko uličnih mačaka činjenica je da je skloništa malo, da su potkapacitirana i da je postupak šesterostruko skuplji nego kad bi mačke hvatali volonteri-aktivisti i dovodili u veterinarske ambulante s kojima bi Grad imao potpisan ugovor**

Piše: dr. sc. **Nada TOPIĆ**  
Fotografije: **Jakov TEKLIĆ**

**P**olska književna nobelovka Olga Tokarczuk u svom je romanu »Tjeraj svoj plug preko mrtvačkih kostiju« zapisala:

»Životinje govore mnogo o jednoj zemlji. Odnos prema životinjama otkriva što se zbiva s tom zemljom. Kad se ljudi ponašaju bestijalno prema životinjama, onda im demokracija ne pomaže, ni bilo što drugo.«

Kao i u mnogim gradovima i u Solinu svjedočimo sve većemu broju napuštenih životinja, posebno slobodno živućih mačaka. One se nekontrolirano razmnožavaju izložene različitim opasnostima, od zaraznih bolesti i gladi do vremenskih neprilika i stradanja, najviše na cesti gdje su nerijetko žrtve motornih vozila. Nažalost, na području Solina ne postoji udruga za zaštitu životinja koja bi na organiziran način vodila brigu o takvim životinjama. Postoji malena grupa građana aktivista koji samoinicijativno hrane, liječe i steriliziraju/kastriraju ulične mačke, najčešće o vlastitom trošku. Nedavno je pokrenuta i Facebook grupa »Napuštene šapice – Solin« kroz koju dijele informacije i poduzimaju određene akcije kako bi pomogli i udomili takve životinje. Grad Solin je 2018. donio Odluku o uvjetima i načinu držanja kućnih ljubimaca i načinu postupanja s napuštenim i izgubljenim životinjama te divljim životinjama (Službeni vjesnik Grada Solina br. 10/18, 5/19) i odredbu prema kojoj na svom području provodi trajnu sterilizaciju kao obvezan način kontrole razmnožavanja mačaka i pasa.

## VETERINARI RADE PO NIŽIM CIJENAMA

**Dr. vet. Gorana Barišin** kaže da građani Solina u ambulantu često donose bolesne i ozlijeđene životinje i da su veterinari uvijek tu za pružanje prve pomoći napuštenim životinjama. Ulične mačke steriliziraju i kastriraju i po nižim cijenama, ali hvatanje i udomljavanje takvih životinja nije u njihovoj nadležnosti.

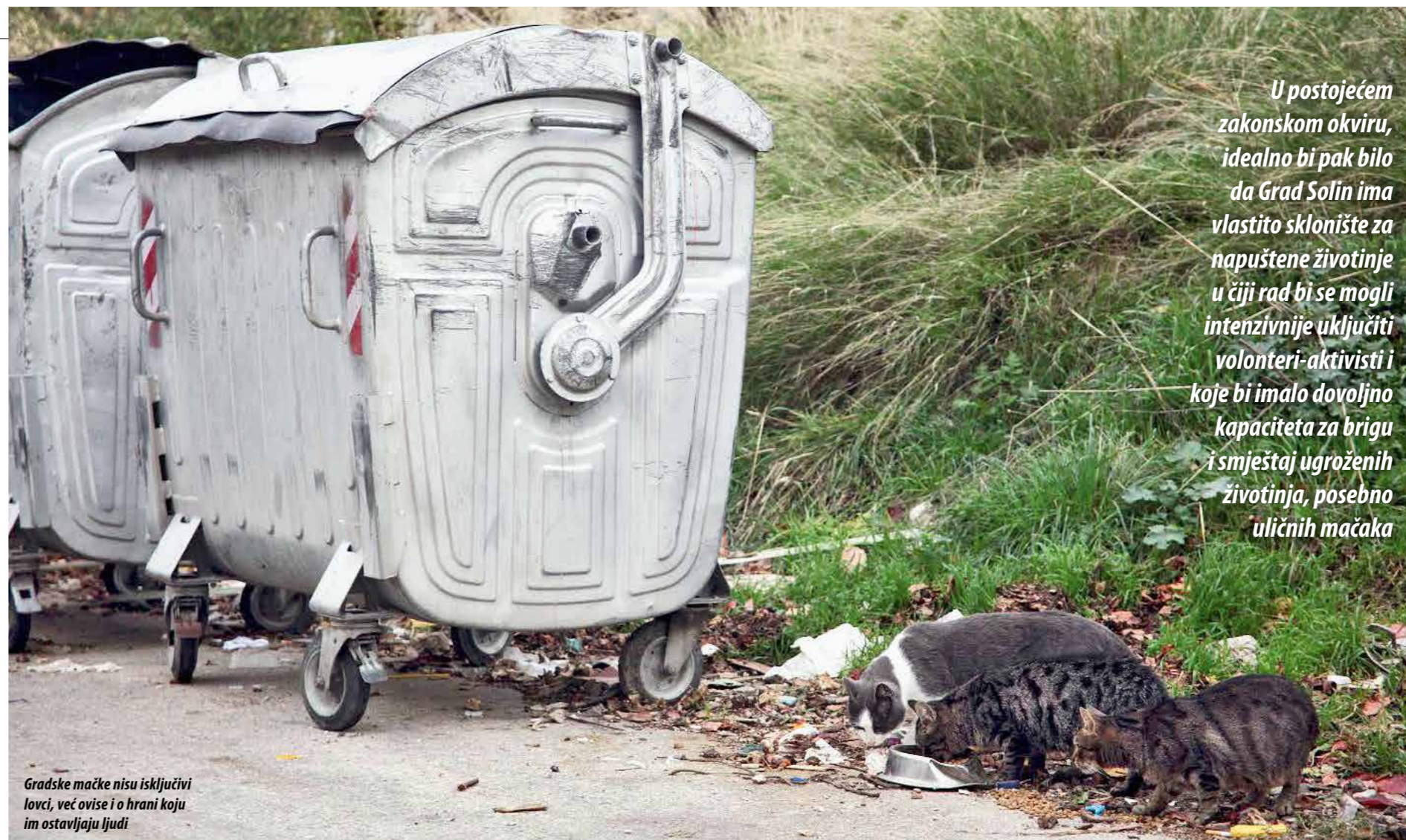
**Dr. vet. Nino Markoč** iz novootvorene veterinarske ambulante »Salona vet« smatra da su ulične životinje komunalni, zdravstveni i higijenski problem jer omogućavaju širenje zaraznih i parazitaranih bolesti posebno među dječjom populacijom koja prilazi takvim životinjama. Pozdravlja pojedinačne angažmane fizičkih osoba u brizi za ulične životinje, ali smatra da se taj problem može riješiti jedino putem sustava, odnosno lokalne samouprave koja sklapa ugovor sa skloništem za životinje (azilom) i veterinarskim ambulantom. Brigu o uličnim životinjama, po njemu, trebali bi voditi komunalni djelatnici kao svojevrsnu poddjelatnost ili »socijalnu službu« za životinje. Poručuje da je njihova

veterinarska ambulanta otvorena za svaki oblik suradnje s lokalnom samoupravom u rješavanju toga komunalnog problema.

### DRUŠTVO ODGOVORNO ZA OKOLIŠ

Kako ističu na portalu Prava šapa (www.prava-sapa.hr) »mačke u gradovima održavaju prirodnu ravnotežu, uništavaju glodavce i štite teritorij od drugih životinja. Kad bi u gradovima nestalo mačaka, nastupio bi problem prekomjernog broja miševa i štakora, čije bi rješavanje trovanjima dovelo do mnogih ekoloških i ljudskih zdravstvenih problema. Takve nesocijalizirane mačke nisu podobne za udomljenje, niti bi bile sretne zatvorene u stanu u suživotu s čovjekom. Gradske mačke nisu isključivi lovci, već ovisi i o hrani koju im ostavljaju ljudi. Međutim, nekontroliranim hranjenjem uličnih mačaka je nastao problem prekomjernog razmnožavanja i prenapučenosti mačkama, stvaranju mačjih zaraznih bolesti.

Akcije pod nazivom »Uхвати – steriliziraj – vrati« (Trap-neuter-release) pokazale su se kao uspješne u smanjenju broja i poboljšanju kvalitete života uličnih mačaka. Mačke s označenim uhom (trokuticom pri vrhu uške) su veterinarski pregledane i tretirane, sterilizirane te zdrave. Od velike je važnosti kastrirati/sterilizirati i vlastite kućne mačke jer sve ulične mačke su potekle od nečije nesterilizirane kućne mačke... Sve i da se steriliziraju sve ulične mačke (što je s obzirom na njihov broj i način razmnožavanja nemoćna), u roku nekoliko godina bi sve to bilo uzalud ukoliko bi se kućne mačke nastavile nekontrolirano razmnožavati.«



Gradske mačke nisu isključivi lovci, već ovisi i o hrani koju im ostavljaju ljudi

## AKTIVNE GRADSKE SLUŽBE

Od 2019. akcija »Uхвати – steriliziraj – vrati« provodi se i na području grada Solina, samo ne pod tim imenom. Iz Upravnoga odjela za komunalne djelatnosti i upravljanje prostorom navode sljedeće: Vežano za provođenje mjere sterilizacije na javnim površinama grada Solina, ista je uvedena i definirana Odlukom o uvjetima i načinu držanja kućnih ljubimaca i načinu postupanja s napuštenim i izgubljenim životinjama te divljim životinjama (Službeni vjesnik Grada Solina br. 10/18, 5/19) tj. odredbom prema kojoj grad Solin na svom području provodi trajnu sterilizaciju kao obvezan način kontrole razmnožavanja mačaka i pasa s tim da je prilikom provođenja ove mjere naglasak na slobodno živućim mačkama na javnim gradskim površinama, a sve sukladno čl. 62. Zakona o zaštiti životinja (NN RH br. 102/17, 32/19). U skladu s navedenom pravnom regulativom, Grad Solin, odnosno Odsjek za komunalno redarstvo od 2019. provodi organizirane akcije sterilizacije slobodno živućih mačaka s javnih gradskih površina. Psi kao životinjske jedinke nisu za sada uključeni u akcije sterilizacije jer na području grada nisu utvrđeni uvjeti sukladno čl. 52. citiranog Zakona, dakle

nije uočena pojava većeg broja povećanoga broja određenih životinjskih jedinki, u svakom slučaju najprije kontaktiraju komunalno redarstvo čiji kontakti su sa svim potrebnim podacima dostupni na web stranici Grada. Isto je nužno iz razloga što sterilizacije kojih je u predmetnom razdoblju bilo preko 40, sterilizirane su 132 (stotridesetdvije) mačke jedinke. Nadalje Grad Solin namjerava ubuduće povećati proračunsku stavku kako bi se tijekom čitave godine mogle u kontinuitetu provoditi akcije sterilizacije.

Akcije trajne sterilizacije kao načina kontrole razmnožavanja životinja (mačke i psi) na javnim površinama u pravilu provode veterinarske ordinacije ovlaštenih osoba koje imaju registrirano sklonište za zbrinjavanje napuštenih i izgubljenih životinja. Radi izvršenja obveza koja proizlaze kako iz Zakona o komunalnom gospodarstvu kao i Zakona o zaštiti životinja, Grad Solin je do sada u svrhu izvršavanja usluge sakupljanja i zbrinjavanja napuštenih i izgubljenih životinja na području Grada, a time i provođenja mjere sterilizacije sklapao ugovore s ovlaštenim pravnim osobama s registracijom skloništa (azil za životinje) na dvogodišnjoj osnovi. Komunalno redarstvo ima dobru suradnju s građanima naročito u svezi prijava lokacija s pojačanom mačjom populacijom te na temelju iste kreira popis lokacija za obradu. Isto tako potrebno je da građani kod svakog uočavanja bolesne, ozlijeđene,

napuštene i gladne životinje tj. povećanoga broja određenih životinjskih jedinki, u svakom slučaju najprije kontaktiraju komunalno redarstvo čiji kontakti su sa svim potrebnim podacima dostupni na web stranici Grada. Isto je nužno iz razloga što suradno sklopljenom ugovoru s ovlaštenom pravnom osobom, komunalno redarstvo daje zeleno svjetlo za adekvatno zbrinjavanje životinje u skloništu ili ista/iste ulaze u popis za obradu po utvrđenim lokacijama za mjeru sterilizacije.

Do sada se kroz izravne kontakte i susrete s građanstvom uočilo da na terenu ima aktivista koji skrbe za napuštene, bolesne ili gladne životinje, međutim upravo kontaktirajući s njima, isti su informirani s procedurom zbrinjavanja životinja u tako zatečenom stanju. Također, građani su slobodni samoinicijativno se organizirati u udruge za zaštitu životinja koje bi kao takve predstavljale dodatni i pojačani oblik kao doprinos povećanju razine skrbi i brige o napuštenim i bolesnim životinjama, a što u konačnici zasigurno predstavlja dobrobit za cjelokupnu životinjsku populaciju na području Grada. Svaku građansku inicijativu usmjerenu i organiziranu u tom pravcu Grad pozdravlja i smatra korisnim te je komunalno redarstvo ispred Grada kao tijelo koje neposredno organizira i provodi brigu o napuštenim i izgubljenim životinjama te provodi akcije sterilizacije, otvoreno za suradnju s istima.

## VOLONTERSKO SRCE

**Petar Škovrlj**, koji zajedno s još nekoliko volontera skrbi o uličnim mačkama na području uz solinsko ribogojilište i iza zgrade Doma Zvonimir, navodi kako se zadnje tri godine situacija značajno promijenila i da imaju dobru komunikaciju s Odsjekom za komunalno redarstvo Grada Solina. Djelatnici Odsjeka imaju njihove brojeve telefona i kontaktiraju ih dan prije akcije hvatanja mačaka koje se planiraju sterilizirati/kastrirati, a oni im pomažu u odabiru i hvatanju mačaka. Trenutačno stanje na ovome području, prema njegovim riječima zadovoljavajuće, ostale su još samo tri mačke koje je potrebno sterilizirati/kastrirati. Osim njega, brigu o ovim mačkama vodi i susjeda **Branka**, povremeno ih vode u veterinara i liječe o vlastitom trošku, a u hranjenje i ostalu brigu za mačke uključeno još šest, sedam volontera. Najveći problem vide u neodgovornim građanima koji ne steriliziraju/kastriraju svoje mačke i koje se slobodno kreću i razmnožavaju, a zatim mačiće ostavljaju na javnim površinama gdje su izloženi različitim rizicima i zaraznim bolestima. Škovrlj poziva sugrađane da stupe u kontakt s djelatnicima Odsjeka za komunalno redarstvo Grada Solina i budu uporni jer Grad ima ugovor o koncesiji s azilom koji obavlja sterilizaciju/kastraciju uličnih

*U postojećem zakonskom okviru, idealno bi pak bilo da Grad Solin ima vlastito sklonište za napuštene životinje u čiji rad bi se mogli intenzivnije uključiti volonteri-aktivisti i koje bi imalo dovoljno kapaciteta za brigu i smještaj ugroženih životinja, posebno uličnih mačaka*

mačaka i zatim ih vraća na ulice. Nastavlja da bi bilo dobro kad bi se na nekoliko gradskih lokacija postavila i uređena hranilišta i kućice za ulične mačke.

### KLJUČNA JE SURADNJA

Administratorice Facebook stranice »Napuštene šape – Solin« **Iva Batarelo** i **Nela Žičić** pohvalile su Grad Solin jer je jedan od rijetkih gradova u Hrvatskoj koji je donio odluku o obvezi čipiranja i steriliziranja/kastriranja vlasničkih životinja. Međutim, ova odluka se dosljedno ne provodi, a posebno loša je situacija s mačkama koje vlasnici nekažnjeno napuštaju. Gotovo u svakoj solinskoj ulici lutaju mačke koje nisu sterilizirane pa se nekontrolirano množe, hrane po kontejnerima, razbolijevaju i prenose bolest te ugibaju u mukama, bolesne, otrovane ili pregažene. Skloništa s kojima Grad ima potpisan ugovor o zbrinjavanju napuštenih životinja su potkapacitirana i nemaju dovoljno prostora za smještaj i brigu o napuštenim životinjama. Smatraju da je za rješavanje ovoga problema ključna suradnja Odsjeka za komunalno redarstvo Grada Solina i određenih volontera-aktivista koji su upućeni u stvarnu situaciju na terenu. Svjesne su da broj zaposlenih djelatnika Odsjeka za komunalno redarstvo (komu-

nalnih redara) nije dovoljan i da briga o uličnim životinjama nije jedini komunalni problem kojim se bave, te smatraju da bi suradnja s volonterima-aktivistima olakšala i ubrzala zbrinjavanje uličnih mačaka. Također, naglašavaju kako kastracija/sterilizacija nije dovoljna jer je mačkama potrebna i veterinarska skrb, te da je neophodno da na području grada postoji veterinarska ambulanta s kojom bi Grad Solin imao sklopljen ugovor i osiguravao sredstva za troškove liječenja takvih mačaka. Bez toga, sav trošak liječenja slobodno živućih mačaka snose volonteri koji se osjećaju emocionalno ucijenjeni jer ne mogu proći pored bolesne životinje, a da joj ne pruže pomoć. Smatraju da na području Grada Solina postoji potreba za osnivanjem i izgradnjom skloništa (azila) za mačke, kao i za uređenjem hranilišta za mačke i kućica u koje bi se napuštene životinje mogle skloniti za loših vremenskih uvjeta.

Facebook stranica »Napuštene šape – Solin« osnovana je 1. rujna 2020. i za sada ima blizu tisuću pratitelja. U proteklomu razdoblju uspjeli su udomiti preko 40 napuštenih mačaka i isto toliko sterilizirati/kastrirati i liječiti, sve o vlastitom trošku. Pozivaju građane Solina i ljubitelje životinja da ih kontaktiraju ukoliko žele na bilo koji način pomoći u brizi za napuštene životinje. Pomoći se može na razne načine: hranjenjem životinja, donacijama hrane, participiranjem u troškovima liječenja i pružanjem pomoći u obliku prijevoza životinja i privremenoga smještaja i sl. Zaključno, smatraju da usprkos donesenim odredbama i mjerama ima još mnogo prostora za napredak i nadaju se da će grad Solin postati Grad – prijatelj životinja u svakom smislu.

Austrijski neurolog Sigmund Freud kazao je da »vrijeme provedeno s mačkama nikada nije protračeno«, a toga su sigurno svjesni svi vlasnici mačaka koji uživaju njihovo društvo. Znanstveno je dokazano da mačke djeluju umirujuće, smanjuju razinu stresa kod ljudi i rizik od alergija kod djece. Ipak, mačke zahtijevaju pažnju i skrb. Odgovornim ponašanjem vlasnika mačaka koji steriliziraju/kastriraju svoje ljubimce, zasigurno će se smanjiti broj napuštenih mačaka i njihovo nekontrolirano razmnožavanje. Sinergijskim djelovanjem građana (volontera-aktivista) i Odsjeka za komunalno redarstvo Grada Solina, kao i edukacijom i osvjешćivanjem, problem uličnih mačaka mogao bi se riješiti i dovesti Solin uz bok gradovima poput Varaždina, Pule, Korčule i Dubrovnika gdje su slobodno živuće mačke adekvatno zbrinute i zaštićene.

U SOLINU TRADICIONALNO ODRŽANE POZNATE MEĐUNARODNE MANIFESTACIJE

## NOVI KAMEN U ZIDANJU BRENDATA

Solin je u razdoblju od 10. do 12. studenoga ugostio tri vrijedne međunarodne manifestacije, 28. INTERSTAS, Međunarodnu smotru turizma, filma i krajobraza, 24. ITF 'CRO, Međunarodni festival turističkoga filma i 19. K.E.A./EFE-CRO, predstavljajući hrvatskih gradova i mjesta za međunarodnu nagradu Zlatni cvijet Europe. Ove tradicionalne, međunarodno priznate priredbe važan su čimbenik unaprjeđenja turizma i značajan doprinos unaprjeđenju i boljem razumijevanju među ljudima diljem svijeta. Sudjelovanje brojnih pojedinaca iz društvenoga, gospodarškog i političkog života, gostiju iz drugih zemalja i predstavnika domaćih i stranih medija daju ovom skupu poseban značaj te doprinose ukupnosti promidžbe i brendiranju hrvatskoga turizma uključujući i naš grad – poručio je gradonačelnik Dalibor Ninčević povodom otvaranja triju manifestacija koje su se i ove godine odvijale u solinskom



Vojko Pleština, direktor INTERSTAS-a, Dalibor Ninčević, solinski gradonačelnik i Jelena Stupalo direktorica Turističke zajednice grada Solina

Hotelu President, a pod pokroviteljstvom Splitsko-dalmatinske županije i Grada Solina te uz potporu Europske i Svjetske federacije turističkih novinara i Međunarodne federacije festivala turističkoga filma. Manifestacije su i ove godine zaključene dodjelom nagrada i priznanja, a među laureatima se našla i Turistička zajednica grada Solina kojoj je dodijeljeno posebno priznanje ITF 'CRO-a za promotivni film »Visit Solin and

feel young«. Nagradu »Baldo Čupić« za najbolji hrvatski nacionalni turistički promotivni film dobio je spot Klape »Luše« iz Splita posvećen hrvatskoj povijesnoj junakinji Mili Gojsalić za kojeg režiju potpisuje višestruko nagrađivani Ivan Perić. Grand prix festivala dodijeljen je turističkom promotivnom filmu »Amazing« u produkciji National Tourist Board, Malaysia Truly, Asia. **M.B.J.**

**Započinjemo danas ovaj Sinodalni hod za našu Mjesnu Crkvu upravo na mjestu gdje su korijeni kršćanstva u našem narodu. Ovdje nam je kolijevka i odavde smo kao narod krenuli na Kristov put - rekao je nadbiskup Barišić**

Izvor: smn.hr/Silvana BURILOVIĆ

Nakon što je papa Franjo u Rimu 9. i 10. listopada otvorio Sinodalni hod priprepe za XVI. generalnu Sinodu koja će se održati 2023. na temu »Za sinodalnu Crkvu: zajedništvo, sudjelovanje i poslanje«, 16. listopada su se tom putu Kristove Crkve pridružile sve biskupije svijeta, pa tako i naša Splitsko-makarska nadbiskupija. Svečano euharistijsko slavlje kojim se obilježen početak Sinodalnog hoda za Splitsko-makarsku nadbiskupiju predvodio je, u crkvi Svete Obitelji u Solinu, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. Marin

Barišić u zajedništvu sa svećenicima, redovnicima i redovnicama, vjeroučiteljima i katehetama, nastavnicima i profesorima katoličkih škola i fakulteta, članovima župnih pastoralnih i ekonomskih vijeća, crkvenim zajednicama i pokretima, bogoslovima i sjemeništarcima te vjerničkim pukom. Nakon ulazne procesije slavlje je započelo obredom blagoslova vode kod krstionice, a potom je uslijedila obnova krsnih obećanja te blagoslov okupljenog puka.

**TROJSTVENOST ISUSA, VJERNIČKOG PUKA I APOSTOLA**

Započinjemo danas ovaj Sinodalni hod na našu Mjesnu Crkvu upravo na mjestu gdje su korijeni kršćanstva u našem narodu. Ovdje nam je kolijevka i odavde smo kao narod krenuli na Kristov put - rekao je nadbiskup Barišić u uvodu pozivajući sve okupljene da se prisjete svoga krštenja, obnove krsne zavjete te zajedno mole kako bi ovaj Sinodalni hod bio blagoslov za svakog pojedinca, Mjesnu i Opću Crkvu i čitavi svijet. Onaj koji je Put, Istina i Život od svojih kršćana očekuje put sinodalnosti zajedničkog hoda. Primjer i model zajedničkog hoda dao nam je sam Isus Krist

SVEČANIM EUHARISTIJSKIM SLAVLJEM U SOLINU OBILJEŽEN POČETAK SINODALNOG HODA ZA SPLITSKO-MAKARSKU NADBISKUPIJU

## PRVI KORACI S IZVORA

svojim postupcima i odnosima prema mnoštvu koje ga je slijedilo i učenicima koje je pozvao. Ova evanđeoska slika svojevrsnoga trojstva: Isusa, mnoštva u svojoj raznolikosti i apostola, treba nam biti pred očima kako bismo bolje i dublje ušli u otajstvo Crkve i bili u hodu za Isusom i s Isusom; bili Crkva dublji zajedništva, potpunijeg sudjelovanja i veće misionarske otvorenosti u našem društvu i današnjem svijetu - rekao je nadbiskup u homiliji upozorivši na stranputice na koje možemo naići gubeći iz vida ovu evanđeosku povezanost Isusa, naroda i apostola, a o kojima govori i Pripravni dokument Sinodalnog hoda. Istaknuo je da je Sinodalnost bitan i jedini put Kristove Crkve, ali i da obično svakodnevnije našega osobnog, obiteljskog, društvenog i života svijeta poznaje i traži različite

oblike sinodalnosti. Osvrćući se na sve okolnosti u kojima se nalazi društvo danas zaključio je da otvaranje Sinodalnog hoda za Crkvu zajedništva, sudjelovanja i poslanja na razini sveopće i lokalne Crkve dolazi u pravo vrijeme da u Crkvi - sakramentu spase - ne izbljedi narav i poslanje, da se ne zatvori pred svijetom i budućnošću Kraljevstva Božjega.

Nadbiskup je zaključio kako i svaki pojedinac može biti sinodalan.

**PREPOZATLJIVOST U MALIM KORACIMA**

Da bismo nadvladali zloduha - diabola, onoga koji razdvaja, ostavlja sve po starom, da bismo mu se suprotstavili svježinom koraka i radosnom nadom, potrebno je u našem sinodalnom hodu slušati Krista Gospo-

dina i dati mu mjesta, iznijeti mu naše probleme i poteškoće te čuti njegovu Riječ koja zagrijava naša ohlađena srca. Tako će Uskrsli svojom otajstvenom prisutnošću otvoriti oči naše duše, kako bismo ga prepoznali i s njime ušli u dublje zajedništvo, ostvarili aktivnije sudjelovanje i osnažili naše poslanje u svijetu. Ipak, svjesni smo sebe, svojih navika i ograničenja. Od sinodalnog hoda ne očekujemo čuda, ali i mali pomaci bit će prepoznatljiv znak odjeka i zahvata Krista uskrsloga u našoj sredini - zaključio je nadbiskup. Pred kraj euharistijskoga slavlja, kojeg je svojim pjevanjem uveličao župni zbor Gospe od Otoka, zajednički je izmoljena Molitva za sinodu. Neka Božji blagoslov zahvati sve naše župne zajednice i sve kršćane naše Nadbiskupije da bi kroz ovo vrijeme Sinodal-



Nakon ulazne procesije slavlje je započelo obredom blagoslova vode kod krstionice

nog hoda otkrili bogatstvo koje nam daje Gospodin te osjetili da nismo sami već da imamo s kime ići i kome doći - rekao je nadbiskup Barišić udjelivši

potom svečani blagoslov svim okupljenima. U nedjelju, 17. listopada, Sinodalni je hod otvoren u svim župnim zajednicama.

PRI SOLINSKOJ VRTIČKOJ USTANOVU POKRENUTO STRUČNO INTERDISCIPLINARNO USAVRŠAVANJE ODGOJITELJA

## ODGOVOR NA IZAZOVE

Pod okriljem vrtičke ustanove »Cvrčak« Solin, u prostorijama novoga vrtića »Gabriela« u Arapovcu 10. studenoga započelo je Stručno interdisciplinarno usavršavanje odgojitelja pod nazivom »Stručna podrška odgojitelju - izazovi Covid-19 pandemije«. Idejna začetnica i stručna voditeljica usavršavanja je doc. prim. dr. sc. Irena Bralić, dr. med. spec. pedijatrije i viša znanstvena suradnica na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Dr. Bralić će zajedno s timom svojih suradnika voditi polaznice kroz 10 edukacijskih modula, zaključno do 10. travnja sljedeće godine kada je planirana svečana dodjela certifikata. Ova edukacija dolazi u specifičnom vremenu kada su pred našim odgojiteljima dodatni izazovi s kojima se susreću u svojoj svakodnevnoj praksi - rekla je dr. Bralić dodajući kako je riječ o kompleksnoj i zahtjevnoj edukaciji. Tim više zahvaljujem svim odgojiteljicama koje su iskazale interes za ovo usavršavanje tijekom kojega ćemo obraditi niz tema s područja pedagogije, pedijatrije, psihologije, logopedije, kineziologije i nutricionizma, od-

nosno većinu tema koje su bitne za današnje zdravo odrastanje naše djece. U svakomu slučaju, važno je da pružimo stručnu podršku jedni drugima, jer zajedno možemo bolje i više - istaknula je dr. Bralić napominjući kako novo vrijeme donosi novi morbiditet i novu problematiku, a s druge pak strane medicina napreduje i znanstvena istraživanja se implementiraju u praksu. Zahvaljujući suvremenoj pedijatriji mnoga djeca koja bi u prošlosti imala slabe izgleda za preživljavanje, danas zahvaljujući suvremenim stavovima i angažiranom pristupu dobiju priliku za život. Na nama je da im zajedničkim multidisciplinarnim intervencijama i intersektorskim pristupom pružimo priliku za kvalitetan život. To je veliki izazov za sve nas koji skrbimo i brinemo o djeci, ali često ističem kako roditelji, odgojitelji i pedijatri te sve suradnike struke imaju zajednički cilj svakomu djetetu dati priliku da ostvari svoje maksimalne razvojne potencijale. Društvo je tim razvijene i odgovornije što više prilike pruža najmlađima i to je još jedna od motivacija za ovu organiziranu

stručnu podršku odgojiteljima tijekom pandemije Covid-19, ali i tijekom postpandemije koja će vjerujem također predstavljati veliki izazov za sve nas - rekla je dr. Bralić ističući kako je Solin prvi grad u kojemu se pokreće jedna ovakva organizirana edukacija. Doista sam zahvalna DV-u »Cvrčak« i ravnateljici Andeli Biuk što mi je, nakon brojnih simpozija koje sam održala diljem svijeta, omogućila da održim edukaciju upravo u Solinu, u gradu koji prepoznaje vrijednost obitelji, koji ima dugogodišnju pedijatrijsku tradiciju i u kojem se vidi potpora zajednice mladim obiteljima. Ideja nam je da u narednomu razdoblju, ukoliko nam to epidemiološke prilike budu dopuštale, proširimo naše aktivnosti te da u njih uključimo i roditelje - najavila je dr. Bralić kojoj se tijekom prvoga modula pridružila prof. Iskra Tomić Kaselj s Filozofskog fakulteta u Splitu. Ravnateljica DV-a »Cvrčak« Andeli Biuk je istaknula kako su u edukaciju osim odgojiteljica solinske ustanove uključene i odgojiteljice iz splitskih vrtičkih ustanova »Cvit Mediterana« i »Radost«. **M.B.J.**

prema sudu Crkve prikladni za dakonsku službu.

**OTVORITI OČI SRCA**

Što želiš da ti učinim? Pita Gospodin u evanđelju slijepoga prosjaka. Taj slijepac je morao vikati da bi ga Isus čuo od mnoštva prolazeći kroz Jerihon. Iako su ga ušutkivali, njegov vapaj dopro je do Kristova uha i srca. »Kyrie eleison« odgovara on - »Krisite, smiluj se!«. Upravo njegove riječi ušle su u slavlje svete mise. On traži od Krista da progleda, da pobijedi slijepoću kako bi mogao raditi i pomagati drugima - da dobije dostojanstvo čovjeka. No, nije samo ovaj prosjak slijep. Ne vide ni ovi oko njega svoga bližnjeg u potrebi. Ako zađemo malo dublje u ovu situaciju vidjet ćemo da se radi o nama samima - rekao je nadbiskup u prigodnoj homiliji pitajući se koliko je slijepih među nama. Istaknuo je da ne postoji samo tjelesna nego i duhovna i moralna slijepoća te pozvao sve da iskoristimo Isusov dolazak među nas, da odbacimo ogrtač svoje sigurnosti, sebičnosti i zatvorenosti kako bi mu mogli viknuti da nas ozdravi i da nam otvori oči srca kako bi ga mogli prepoznati u bližnjima. Obradujući se kandidatima za đakonata naglasio je da svaki od njih ima svoj osobni hod od Krista i

U SOLINSKOJ CRKVI SVETE OBITELJI ZA ĐAKONE ZAREĐENA TROJICA BOGOSLOVA

## ČOVJEŠTVO U POMAGANJU DRUGOME



Na naslov Splitsko-makarske nadbiskupije red đakonata primili su Antun Mate Antunović i Klement Radosoljić, a na naslov Hrvatske karmelske provincije svetog oca Josipa br. Ante od Gospe od Blagovijesti Jakus

trenutke kad su ga, u buci svoga života, čuli i vidjeli. Iskusišvi Njegovu ljubav i prisutnost u svom životu odlučili ste, poput ovog prosjaka, poći za njim. Tko je On da je toliko važan za sve nas? Božji je sin i njegov veleposlanik među nama ljudima, ali je i naš predstavnik i zago-

vornik kod Oca. Vi ste ga odlučili slijediti u Jeruzalem i postati proučena ruka Njegova srca i pogleda. Jeruzalem je mjesto Njegova služenja, mjesto žrtve ljubavi i saveza koja pobjeđuje smrt i daje vječni život. Jerihon je bio zadnja Njegova postaja prema Jeruzalemu kao što je ovaj događaj danas

vaša zadnja postaja prema svećeništvu - zaključio je nadbiskup uz želju da njihov današnji susret s Gospodinom dođe do svoje punine - do svećeništva, a okupljenim vjernicima bude poticaj na osobni susret s Kristom nakon kojeg ćemo progledati i smoći snage slijediti ga u svojim život-

nim ulogama kako bismo dospjeli u Nebeski Jeruzalem - konačno ostvarenje našega života.

**SLUŠATI SRCEM**

Nakon homilije nadbiskup je polaganjem ruku i posvetnom molitvom kandidatima podijelio sakrament svetoga reda đakonata. Potom su novozaređeni đakoni obukli službenu liturgijsku odjeću. Pred kraj, nadbiskup je čestitao ređenima podsjetivši ih da će na putu kojim su krenuli biti zapreka te da je tada potrebno moliti još više da Njegove riječi čuju srcem, da ga prepoznaju u otajstvu euharistije i vide u potrebitoj braći i sestrama. - Tek tada ćete moći reći da ste ga upoznali. Takve vas želi vaša Crkva, da budete đakoni poslužitelji većeg zajedništva i ljubavi, djelatni sudionici i svjedoci Kristovi te da vaš život bude glas i znak Kristova poslanja - rekao je nadbiskup. Misno slavlje, koje je pjesmom uveličao župni mješoviti zbor, završeno je himnom »Tebe, Boga hvalimo« i nadbiskupovim blagoslovom.

Antun Mate Antunović, sin Miroslava i Zorke rođene Šimić, rođen je 14. srpnja 1978. godine u Makarskoj, iz župe Sv. Marka u Makarskoj. Studij religiozne pedagogije i katehetike završio je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu te je na istom fakultetu postigao doktorat iz fundamentalne teologije. Klement Radosoljić, sin Ante i Davorke rođene Juginović, rođen je 11. svibnja 1995. godine u Splitu, iz župe Presvetoga Trojstva - Donje Sitno u Poljicima. Filozofsko-teološki studij pohađao je i uspješno završio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu. Br. Ante od Gospe od Blagovijesti Jakus, sin Dalibora i Mare rođene Čulo, rođen je 17. travnja 1996. godine u Splitu, iz župe Sv. Kaja u Solinu. Privremene je zavjete položio 2016. godine, a doživio 2020. godine. Filozofsko-teološki studij pohađao je i uspješno završio na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu.



OD SOLINSKOGA ISTOKA DO ZAPADA, PROSLAVA BLAGDANA MJESNIH NEBESNIH ZAŠTITNIKA

EUHARISTIJSKIM SLAVLJIMA PROSLAVLJEN BLAGDAN SVETOGA MARTINA

# KRŠĆANSKI SVETAC I POGANSKE VINSKE PRIČE

**Ironija je u tome što sveti Martin, iznikao iz poganskoga svijeta, ali obraćenik iz toga poganstva, gorljivi borac protiv poganskih zabluda i navjestitelj Isusa Krista, odjednom postaje namjernom zamjenom poganskog boga Bakha ili Dionizija, čovjeka koji je umirao s riječima upućenima demonu zla – naglasio je u homiliji don Ante Čotić**



Euharistijskomu slavlju prethodila je molitva pred spomen-obilježjem vranjičkim župnicima don Radovanu Jerkoviću i don Antu Braškiću, mučenicima komunističkoga režima

Vranjičani su i ove godine 11. studenoga svečanim euharistijskim slavljinama proslavili blagdan svoga zaštitnika sv. Martina, prvoga sveca koji nije bio mučenik, a ima svoj liturgijski blagdan. U svečanoj euharistiji koju je uvećao župni zbor sv. Martina sudjelovali su mnogobrojni vjernici, a među kojima i solinski gradonačelnik Dalibor Ninčević, predsjednica Vijeća MO Vranjic Antonija Milišić Jadrić te članovi DVD-a Vranjic. Nakon tradicionalne molitve pred spomen obilježjem vranjičkih župnika i mučenika komunističkoga režima don Radovana Jerkovića i don Ante Braškića uslijedilo je svečano euharistijsko slavlje koje je predvodio don Ante Čotić, solinski dekan i župnik Gospe od Otoka u koncelebraciji s vranjičkim



Neka nam sveti Martin svojim zagovorom pomogne primiti od Isusa dar njegove zapovijedi, a od Duha Svetoga snagu da je provodimo djelom u svakodnevnom životu – poručio je don Ante Čotić

župnikom don Ivanom Matkovićem i don Rokom Celentom, župnikom župe svetoga Marka na splitskom Neslanovcu. Uz čestitke svim Vranjičanima povodom blagdana njihova zaštitnika don Ante Čotić im je zaželio da im plemeniti lik svetoga Martina, prožet dobrotom prema bližnjima te njegova hrabrost i odlučnost u promicanju kršćanskih istina i ideala, bude svjetionik na putu vjere i putu življenja kršćanskih kreposti.

## ŠJAJ KOJI NE BLIJEDI

Život sv. Martina bio je prožet Isusovim riječima koje smo čuli u Evanđelju: »Ovo je moja zapovijed: Ljubite jedni druge kao što sam vas ja ljubio«. Ima osoba iz povijesti Crkve, iz povijesti svijeta, koje su kao zvijezde koje nikada ne zalaze i što je veći odmak od njihova

života, njihova zvijezda je još jasnija, još sjajnija. Sveti Martin kojega slavi sva katolička Crkva pojavio se na duhovnom horizontu Panonije prije više od 1700 godina, ali teško je kazati iz koje zemlje se danas bolje i sjajnije vidi njegova zvijezda. Sveci su uvijek bili univerzalna baština svijetu i oni jednostavno nadilaze državne granice pa je manje važno njihovo podrijetlo. Oni nas time još jače povezuju jer ih svi osjećamo podjednako svojim – poručio je don Ante Čotić osvrćući se u nastavku svoje propovijedi na detalje iz života svetoga Martina. Osvrnuo se i na činjenicu da se u vinorodnim krajevima Francuske i Italije pa i u našim krajevima, blagdan sv. Martina poistovjećuje s Martinjem, odnosno s obredom kojeg se net-



Euharistijsko slavlje predvodio je don Ante Čotić, solinski dekan i župnik Gospe od Otoka u koncelebraciji s vranjičkim župnikom don Ivanom Matkovićem i don Rokom Celentom župnikom župe svetoga Marka na splitskom Neslanovcu

## BOGOLJUBNI FALSIFIKATI

Sveti Martin ima nesreću što se njegova smrt našla u kalendaru na mjestu kada vinski procesi dolaze u završnu fazu, i ništa drugo. No ima tu i nešto tragičnije. Riječ je o zamjeni dionizij-skoga kulta i kršćanskih riječi, prepoznatljivoga scenarija do te mjere da neupućen čovjek više ne razlikuje stvarni obred od parodije, posebice kada tu baštinu podrži i poneki Crkveni službenik. Ironija je u tome što sveti Martin, iznikao iz poganskoga svijeta, ali obraćenik iz toga poganstva, gorljivi borac protiv poganskih zabluda i navjestitelj Isusa Krista, odjednom postaje namjernom zamjenom

poganskog boga Bakha ili Dionizija, čovjeka koji je umirao s riječima upućenima demonu zla. Sveti Martin postao je glavnim likom neukusne igre samozvanih čuvara hrvatske baštine. Žalosno je da prosječni hrvatski vjernik na spomen imena ovoga sveca neće pred očima imati kršćanina, biskupa koji se sav predaje bližnjima i koji ruši idole jednoga politeističkog svijeta, koji stoji pred ovozemaljskim moćnicima zauzimajući se za pravdu i čovječnost, već će odmah izgovarati riječ vino i mošt. Kada se netko odvaži izgovarati riječi koje bi trebale biti duhovite, a slijede logiku kršćanskih molitava sakramenata inicijacije, i kada na sebe stavlja imitaciju biskupskoga znamenja, treba mu se barem reći da sveti Martin nikada nije nosio to znamenje jer je uvedeno puno kasnije, a

## PRIGODNE IZLOŽBE

Povodom obilježavanja mjesnog blagdana sv. Martina, Udruga »don Frane Bulić« priredila je dvije likovne izložbe u Kulturnom centru u Vranjicu, izložbu dječjih radova, otvorenu 7. studenoga, te skupnu izložbu likovnih umjetnika, otvorenu na sam blagdan 11. studenoga. U skupnoj izložbi su, uz članove Udruge »don Frane Bulić«, sudjelovali umjetnici iz Likovne udruge »Salona art« iz Solina, udruge »Ante Kaštelančić« iz Podstrane, »Kaštelart« iz Kaštel Sućurca te likovnjaci iz Žrnova s otoka Korčule.

jednako tako da se ovaj svetac u kršćanstvo zaljubio gledajući ponašanje kršćanskih suvremenika – rekao je don Ante Čotić osvrćući se još jednom na istinske kršćanske vrijednosti koje je promicao sveti Martin. Neka nam sveti Martin svojim zagovorom pomogne primiti od Isusa dar njegove zapovijedi, a od Duha Svetoga snagu da je provodimo djelom u svakodnevnom životu – poručio je don Čotić na kraju svoje propovijedi. Istoga dana održana je i večernja euharistija koju je služio don Ante Matešani, župnik župe Solinskih mučenika u Ninčevićima.

SVEČANIM EUHARISTIJSKIM SLAVLJEM PROSLAVLJEN BLAGDAN SVETOGA LUKE I 150. OBLJETNICA IZGRADNJE CRKVE

# POZIV NA ZAJEDNIŠTVO

**Slavimo danas 150 godina vaše crkve koja je djelo ruku vaših djedova i baka, očeva i majki. Ona svjedoči o njihovoj vjeri i poslanju, spremnosti na sudjelovanje te zajedništvo. Upravo te tri riječi sadržaj su sinodalnoga hoda u kojem se nalazimo i preko kojega želimo graditi i živjeti jednu Crkvu, sinodalnu, kroz zajedništvo, sudjelovanje i poslanje - rekao je nadbiskup Marin Barišić**

U Kučinama je 18. listopada svečanim euharistijskim slavljem kojega je predvodio splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić proslavljen blagdan sv. Luke, zaštitnika mjesta te 150. obljetnica dovršetka izgradnje župne crkve koja na nadvratniku nosi natpis »Kuća moja od molitve moje«. Nakon prigodnih čestitki upućenih okupljenom vjerničkom puku te svima koji su povezani s ovim blagdanom nadbiskup

se posebno osvrnuo na obilježavanje velike obljetnice župne crkve. Slavimo danas 150 godina vaše crkve koja je djelo ruku vaših djedova i baka, očeva i majki. Ona svjedoči o njihovoj vjeri i poslanju, spremnosti na sudjelovanje te zajedništvo. Upravo te tri riječi sadržaj su sinodalnoga hoda u kojem se nalazimo i preko kojega želimo graditi i živjeti jednu Crkvu, sinodalnu, kroz zajedništvo, sudjelovanje

i poslanje - rekao je nadbiskup podsjetivši na dugu povijest župe koja je prvotno nosila ime sv. Luke, a danas Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije. Nadbiskup je na poseban način istaknuo i značaj Lukinog evanđelja koje je najbliže čovjeku, njegovim životnim problemima i današnjemu mentalitetu. To je evanđelje milosrđa Božjega, a milosrđe je svakodnevni lijek za naše odnose. Samo Luka donosi prisposobu o rasipno-

mu sinu, o milosrdnom Samaritanu, o cariniku pokajniku iz hrama, o uskrnuću sina udovice iz Naina - rekao je nadbiskup Barišić, dodavši da, osim na milosrđe, sv. Luka naglasak stavlja i na molitvu. Osvrćući se na evanđelje dana u kojemu Gospodin među ljudima šalje sedamdeset i dvojicu svojih učenika, pojasnio je kako je taj broj u ono vrijeme značio cjelovitost jer se vjerovalo da na zemlji postoje sedamdeset dva



Lukino evanđelje najbliže je čovjeku, njegovim životnim problemima i današnjemu mentalitetu – istaknuo je nadbiskup Barišić



Euharistijskim je slavljem obilježeno stoljeće ipo izgradnje crkve u Kučinama



Euharistijskomu slavlju prethodila je procesija s kipom svetoga Luke

naroda, dakle svima na spasenje. I mi smo zahvaćeni ovim brojem, svi smo pozvani i poslani širiti njegovu Radosnu vijest. Važno je samo da uspijemo kroz svoj život ostati usmjereni na Krista i njegovu poruku. Na isti način smo pozvani sudjelovati i u Sinodalnom hodu na kojem se nalazi čitava Katolička Crkva. Potrebno je sagledati naše župe, čitavu Crkvu, ali i naše obi-

telji, društvo i čitav svijet. Koliko smo sinodalni? Koliko smo svjesni da trebamo hoditi zajedno, jedni za druge i jedni uz druge? Bez toga nemamo budućnosti, a to možemo uspjati samo ako Krista uključimo u svoje živote – poručio je Barišić pozivajući okupljene da pročitaju Lukino evanđelje kako bi dobili odgovore na svoje životne poteškoće i kako bi radosni mogli zajedno hoditi ka konačnom cilju.

Pred kraj euharistijskoga slavlja župnik don Miroko Bitunjac zahvalio je nadbiskupu na riječima kojima je okupljene vjernike podržao na putu življenja vjere i zajedništva koje su ucrtali njihovi preci. O živoj vjeri koja je dugo prisutna u ovom mjestu svjedoči puno starija crkva od ove župne, ona sv. Luke smještena na groblju. Svakako bih naglasio i to da su 1869., dvije godine prije

## UREĐENJE U POVODU OBLJETNICE

Svečanost proslave blagdana sv. Luke u Kučinama ove je godine protekla u znaku obilježavanja 150. obljetnice župne crkve koja je za ovu prigodu dodatno uređena. Naime, dva tjedna prije svečanosti, zahvaljujući donaciji mještana, obojana je unutrašnjost crkve, a dvorišni zidovi obloženi su u kamen. Mještani su obojali klupe i ograda, a zahvaljujući Gradu Solinu uređen je i prostor oko crkve.

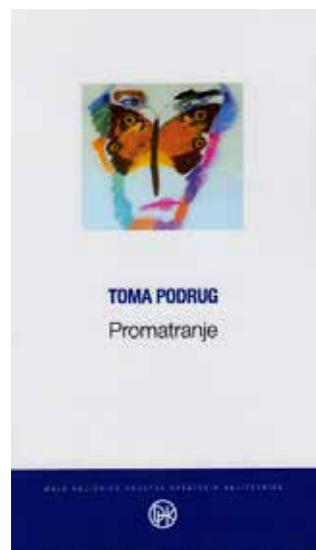
Nekoliko dana prije blagdana održan je malonogometni turnir te organizirana druga po redu Dječja olimpijada na sportskomu centru Podine, dok je dan uoči blagdana pred crkvom upriličen svečani koncert orkestra Gradske glazbe »Zvonimir« pod vodstvom maestra Tonca Čičerića. Svečanomu euharistijskom slavlju i procesiji 18. listopada prethodilo je euharistijsko slavlje u crkvi sv. Luke na mjesnom groblju, a svečanom ozračju doprinio je i župnik don Miroko Bitunjac koji je mještane darivao prigodnim privjescima izrađenima u čast obilježavanja 150. obljetnice župne crkve. Višednevna svečanost zaključena je spektakularnim vatrometom koji je na sam blagdan obasjao nebo iznad Kučina.

kraja izgradnje župne crkve, Kućine imale 175 stanovnika. Možemo samo zamisliti koliko je bilo potrebno odricanja i žrtve da se ova crkva izgradi. No, oni su imali čvrstu vjeru i neizmjeru ljubav prema Bogu i nebeskoj majci Mariji. Tim nam je putem ići - rekao je župnik te zahvalio svima koji su pridonijeli toj bogatoj povijesti. Nadbiskupu je ovom prilikom u znak sjećanja na veliku obljetnicu uručen prigodni poklon, maketa župne crkve koju je izradio i uručio Joško Matković.

Euharistijskomu slavlju kojega je pjesmom uvećao mješoviti crkveni zbor pod ravnanjem prof. Ivana Bošnjaka, nazočio je i gradonačelnik Dalibor Ninčević koji je prije svete mise zajedno s mještanima sudjelovao i u tradicionalnoj procesiji. Svim mještanima Kučina čestitam blagdan zaštitnika mjesta u želju da nam sv. Luka ove godine pokloni ono što najviše trebamo, zdravlje. Neka nas kroz život prati njegov blagoslov i zagovor – poručio je gradonačelnik.

OBJAVLJENA NOVA KNJIGA »PROMATRANJE«, SOLINJANINA TOME PODRUGA

# EVOKACIJE PROLAZNOСТИ



## TOMA PODRUG

Hrvatski književnik Toma Podrug rođen je u Solinu, 25. kolovoza 1931. Piše pjesme i prozu: putopise, pripovijetke i razna kratka prozna djela. Osim toga, piše književne kritike, ogleda i članke za novine.

Višu pedagošku školu završio je u Splitu. U Zagrebu je studirao na Filozofskom fakultetu, na kojem je 1956. diplomirao komparativnu književnost.

Poslije studija radio je kao srednjoškolski profesor, a zatim kao urednik na Hrvatskom radiju u Zagrebu. Član je Društva hrvatskih književnika.

Djela: Pragovi, pjesme, 1965.; Paljevina, pjesme, 1965.; Pohod, pjesme, 1971.; Polaznik: (putopisi), putopisi, 1977.; Od Solina do Solina, pripovijetke, 1978.; Protrk, separat – putopisi, 1980.; Podanik, kratke proze, 1983.; Proplanak, pjesme, 1985.; Predaja, kratke proze, 1988.; Prizori: (od otoka do otoka), putopisi, 1991.; Plavet, pjesme, 1995.; Povratnik, kratka proza, 1996.; Podne, pjesme, 2002.; Podneblje susreta književnosti i života, ogledi, 2007.; Prijateljstvo: u znaku Zorka, Preka i otoka Ugljana, stihovi i proza, 2007.; Približavanje: zapisi iz potkrovlja, ogledi, 2008.; Paljetkovanje: pad u zrcalo, kratke proze, 2009.; Putovanja, putopisi, 2011.; Prošlo: zapisi o djetinjstvu, 2012.; Predvečer, pjesme, 2012.; Ponoć, 2018.; Prečaci: (zapisi iz potkrovlja), 2018.;

Neka njegova djela na poljski jezik je prevela književnica i prevoditeljica Lucja Danielewska. Zastupljen je u antologiji hrvatskih pjesnika »Skupljena baština« priređivača prof. dr. Stjepane Mijovića Kočana. Godine 2006. osvojio je 2. nagradu Dubravko Horvatić, za putopisnu priču Uz more od Biokova do Velebita, a godine 2007. dobio je Nagradu grada Solina za životno djelo.

Priredio Mario MATIJEVIĆ

Društvo hrvatskih književnika u svojoj je Maloj knjižnici objavljeno je nova knjiga »Promatranje«, Solinjanina Tome Podruga. Knjiga kojoj je urednik Antun Pavešević na 416 stranica mekoga uveza formata 11,5 x 18 cm donosi prozne zapise, »... bremenita je evokacijama prolaznosti, obogaćena spoznajama dugoga pišečeva življenja i zrelog poniranja u prostore životnog i duhovnog postojanja, uvažavajući u sažetim sadržajima čovjekov složeni identitet. Uz to je u ovome rukopisu svojevrsan razgovor s dragim piscima, pretežno odabranim duhovima u rasponima od Camusa i Ciorana, Milosza i Nietzschea, pa do Pessoe i Musila. Sadržaj rukopisa je neka vrsta intelektualnog i moralnog svodenja računa i opravdanog pozivanja na vlastite doživljaje, vlastite dvojbe i vlastite muke.« Tako piše u dijelu recenzije akademik Tonko Maroević, te nastavlja: »Ovaj rukopis nije primarna ispovjedna i memoarska proza već je više svjedočenje ovodobnog općeg i osobnog stanja duha. Ovo je djelo zaokupljeno autorovim etičkim i estetskim problemima te je pisanje čovjeka neravnodušnoga na svijet i okružje, pa je tekst prožet egzistencijalnom motiviranošću.«

Dvadeset i četvrta Podrugova knjiga podijeljena je na tri poglavlja »Promatranje – zapisi iz potkrovlja«, »Bilješke iz bolnice«, »Razgovor 10. 4. 1996.« jednako kao i njegove prethodne potvrđuje kako je Podrug »učvršćivan vlastitim lutanjima, slobodama i iskustvima, učenjem i gledanjem u svijet živih prepirki i razumijevanja u kojemu je shvatio da mu nema života bez vlastitoga mu uvjerenja i prožimanja misli proizvodom vlastite duhovnosti, tražio je pisanjem raznih vrsta tekstova onu prosvjedenost s kojom će bolje poznati unutrašnjega sebe i svijet oko sebe...«. Podrugova »Promatranje« štoviše najbolje se mogu sagledati čitanjem uvodnoga dijela.

Jesu li ovi moji zapisi promatranja postigli ono nasuprotno motrenje koje bi me dovelo do nekih objektivnijih motrišta? I jesam li dobro razgraničio pro-

matranje i ono promatrano? Ovim zapisima nastojim mišljenjima istražiti i preispitati svoja stanja, raspoloženja, uzroke i posljedice koji su me doveli do ovoga do čega sam stigao. Razmišljajući pisanjem pokušavam promisliti o mnogo čemu u razgovoru sa samim sobom i rako učvrstiti svoja uvjerenja. Pokušavam ne proturječiti samome sebi, ne raditi neke ustupke samome sebi, ništa ne činiti u vlastitu korist kako bih naposljetku morao sebe prezirati. Pokušavam izbjeći sebičnost i položaj da na svijetu, dok promišljam o sebi i drugim stvarima nema ništa zanimljivijeg osim mene. Drži me svijest da o onome na što i na koje mislim nikada nije ono na koje zaista mislim, kao da svaki prizor, doživljaj i događaj ima svoj trenutak sa sjenom, a ja ih pokušavam sjećanjima pretvarati u zaključke bez sjene, iako sam svjestan da nijedan događaj nije čitljiv u samome događaju, a niti posve u sjećanju.

Zapravo, svako približavanje istini je sukob s njome, jer je sve njezin obris, ništa nije nikada isto, iako ima i onoga u nama i okolo nas što se nikada ne mijenja. I ja ne poznajem svoje granice, da bih mogao reći - ja sam ja, pa bi bilo dobro za izgovoriti pravu istinu učiniti sebe suvišnim njezinim tumačem. Je li se zaista potrebno vidjeti izvana da bih znao biti ono što jesam i tako uspješnije napisati ono što me vraća onome što sam ili što sanjam da jesam? Možda, kad bih bio barem nesposoban pisati kao drugi valjda bih stvorio neobičnost koja bi posve otkrila moju vlastitost i izvornost. Možda pisanjem gubim sebe, ali ne mogu prestati pisati jer je sve gubitak, pa je moje pisanje neka vrsta poroka koji mi jedino preostaje, kao neki okvir u koji se uvlačim, neko utočište u kojemu bih izbjegao kaos.

Ovi zapisi su pokušaji postići viši položaj istine o meni iznjedrene iz prostora moga unutrašnjeg lebdjećeg i zalutalog u pustolovini mojega ja koji ispitujućim pogledom mjeri mene i svijet. Ako je istinito što piše M. Heidegger da je »umjetnost bitno događanje istine« ili konkretnije, da je »umjetničko djelo bitno događanje istine«, onda je shvatljiva



Istančanim smislom za dinamičko nijansiranje u vrlo zahtjevnim akustičkim uvjetima Zvonimirove dvorane umjetnici su kreirali izvanrednu interpretaciju

## SOLINSKA EPIZODA DEVETIH DANA KLASIČNE GITARE

# SEVILJSKI MAJSTORI

**Ovaj izvanredan gitaristički duo, kojega čine vodeći španjolski gitaristi zavidne međunarodne solističke i pedagoške karijere Franisco Bernier i Antonio Duro, predstavio se solinskoj publici biranim programom, sastavljenim od stožernih djela gitarističke literature, ali i ponekim obradama ciljano pisanima za ovaj izvođački sastav**

U sklopu programa 9. Dana klasične gitare ostvareno je još jedno uspješno partnerstvo između Javne ustanove u kulturi »Zvonimir« Solin i udruge »Gitara ST« iz Splita, ove godine u zajedničkoj produkciji koncerta »Musicas del Mudno« Sevilla Guitar Duo. Ovaj izvanredan gitaristički duo, kojega čine vo-

deći španjolski gitaristi zavidne međunarodne solističke i pedagoške karijere Franisco Bernier i Antonio Duro, predstavio se solinskoj publici biranim programom, sastavljenim od stožernih djela gitarističke literature, ali i ponekim obradama ciljano pisanima za ovaj izvođački sastav. U prvomu dijelu koncerta izvedena su skladbe »Fantazija op.

OTVORENA IZLOŽBA SLIKA TONČA ERCEGA, ČLANA LIKOVNE UDRUGE »SALONA ART«

# LAKOĆA STVARANJA I KOLORIT

**Na njegovim slikama motivi dobivaju novi život, masline, kućice iz Zagore i mandrač. Ne želeći sugerirati prepoznatljivost predložaka treba pustiti gledatelju ugođaj iskustvenosti kojoj se slikar u potpunosti predaje. Virtuoznost njegove slikarske vještine samo potvrđuje kako je Tonči slikar atmosfere**

U Galeriji »Zvonimir« 11. studenoga otvorena je izložba slika Tonča Ercega, člana Likovne udruge »Salona art« koji je ovom prilikom predstavio 25 akrila na platnu s maritimnim motivima i pejzažima zavičaja. Slikar Tonči Erceg rođen je u Splitu 1954. Cijeli radni vijek proveo je u Slobodnoj Dalmaciji, a slikarstvom se počeo ozbiljnije baviti još pri upisu na Pedagošku akademiju. Izlagao je na više samostalnih i skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu, a uz to redovito sudjeluje na brojnim likovnim kolonijama na kojima nesebično dijeli svoje iskustvo s drugim umjetnicima. Prilika je ovo da Grad Solin upoznava radove Tonča Ercega, likovnjaku čiji duh i ruka nikada ne vendrá« Astora Piazzolle, kojima su seviljski majstori gitare, izvanrednom i nadahnutom izvedbom potpuno zaokupili pažnju publike, da bi svoje majstorsko umijeće potvrdili u drugomu dijelu koncerta izvedbama skladbe »Bad Boy« Torua Takemitsua i trostavacnom skladbom »Tonadilla« Joaquína Rodriga. Koncert su zaključili s nekoliko amblematičkih minijatura Maunela de Falle: Danza del Molinero, Raomance del Pescador i La Vida Breve. Zavidnom izvođačkom tehnikom, profinjnim osjećajem za stilске značajke svakog pojedinog djela, kao i istančanim smislom za dinamičko nijansiranje u vrlo zahtjevnim akustičkim uvjetima Zvonimirove dvorane, kreirali su izvanrednu interpretaciju koja je, za pandemijske uvjete brojnu solinsku publiku, ostavila bez daha i koja će se zasigurno dugo pamtili. Naposljetku valja spomenuti i to da je gostovanje Seville Guitar Duo u Solinu i Splitu realizirano uz pokroviteljstvo Veleposlanstva Kraljevine Španjolske u Republici Hrvatskoj. K.S.



U prigodi otvaranja izložbe okupljenima se obratio i član Udruge Dragan Stojković koji više od tri desetljeća prijateljuje s umjetnikom





SOLINSKO PLANINARSKO DRUŠTVO »SVETI JURE«  
OBILJEŽILO DESET GODINA RADA

# TRAGANJE ZA VIŠIM CILJEVIMA

*U Društvu su posebno ponosni na suradnju s Hrvatskom gorskom službom spašavanja, 11 članova se vode kao prijatelji HGSS-a te su obučeni za sudjelovanje u potražnim akcijama dok su dvoje članova Društva ujedno i članovi HGSS – stanice Split Tijekom proteklih godina Društvo je nekoliko puta organiziralo i izlete u Slavoniju ciljano u vrijeme obilježavanja Dana sjećanja na Vukovar te su brojni članovi upravo zahvaljujući ovim izletima odali počast Gradu Heroju*

Planinarsko društvo »Sveti Jure« Solin osnovano je prije deset godina, točnije, osnivačka skupština održana je 25. listopada 2011. pa je ove godine Dan Društva obilježen ponešto svečanije nego proteklih godina. Tako su solinski planinari svoj jubilarni rođendan obilježili za vikend 16. i 17. listopada tradicionalnim pohodom na planinski vrh Sveti Jure na Kozjaku, svetom misom i druženjem na Blacama.

## DESETLJEĆE PREDANOGA RADA

Tijekom dva rođendanska dana planinarilo je i družilo se preko 200 članova solinskoga Društva, prijatelja i simpatizera, ali i članova brojnih planinarskih društava iz okolice te se i jedna skupina djece iz Osnovne škole Trilj pridružila ovom rođendanskom pohodu. Izletnici su se okupili na Voljaku, a planinarski pohod ih je vodio vatrogasnim putem do Bovana (Piramide) gdje su dočekani toplim čajem i prilikom za okušati se u penjačkim sposobnostima. Nakon odmora, okrijepe i penjačkih poduhvata put su nastavili preko Škrabutine do crkvice svetoga Jure na istoimenome planinskom vrhu ispred koje je don Nikola Bodrožić služio svetu misu. Nakon mise planinari su se spustili na Blaca gdje je rođendansko druženje nastavljeno do kasnih večernjih sati te je sve zakruženo u nedjelju ujutro zajedničkim silaskom niz padine Kozjaka do polazne točke, Voljaka.

Društvo je svoj 10. rođendan dočekalo s oko 150 aktivnih članova, brojkom koja je otprilike ista svih ovih deset godina, ali treba istaknuti kako je ukupno registrirano preko 500 članova. Deseta godišnjica prilika je za osvrnuti se na sve ono što je Društvo ostvarilo kroz protekli period. Društvo je dobilo ime po vrhu Kozjaka iznad Solina, a za prvoga predsjednika izabran je Davor Mikas, funkciju na mjestu predsjednika su još obnašali Branko Ćurković, Željko Jukić i aktualni predsjednik Dražen Pavić, sve mahom iskusni i sposobni planinari.

Kako je planinarstvo specifičan oblik rekreativno sportske aktivnosti koji sa sobom donosi i određene opasnosti neophodno je članstvo neprestano educirati i upoznavati s osnovnim pravilima planinarenja kako bi svima boravak u planini bio što sigurniji i ugodniji. Stoga se Društvo trudi svake godine za nove članove organizirati Opću planinarsku školu. Do sada je organizirano 7 Općih planinarskih škola kroz koje je o osnovama planinarenja upoznato preko 200 članova. Svaki organizirani boravak u planini zahtijeva i stručno vođenje. Stoga se dosta ulaže u edukacije članova pa je tečajevima za vodiče planinarskih izleta koje organizira Hrvatski planinarski savez do sada pristupio 21 član. Svi su uspješno savladali edukacije te je svaki izlet vođen od strane educiranih



*Tijekom dva rođendanska dana planinarilo je i družilo se preko 200 članova solinskoga Društva, prijatelja i simpatizera*

planinarskih vodiča. U slučaju težih i zahtjevnijih planinarskih pohoda koji zahtijevaju dodatno educirane vodiče obavezno se angažiraju planinarski vodiči koji imaju iskustva na takvim pohodima kako bi svi izleti bili do kraja sigurni i ugodni.

## ALTRUIZAM I HUMANOST

U Društvu su posebno ponosni na suradnju s Hrvatskom gorskom službom spašavanja, 11 članova se vode kao prijatelji HGSS-a te su obučeni za sudjelovanje u potražnim akcijama dok su dvoje članova Društva ujedno i članovi HGSS – stanice Split.



*Izletnici su se okupili na Voljaku, a planinarski pohod ih je vodio vatrogasnim putem do Bovana*

Tijekom godina postojanja Društva organizirano je preko 300 društvenih izleta i planinarskih pohoda od rekreativnih do višednevnih visokogorskih pohoda u Sloveniju, Italiju, Albaniju, Crnu Goru, Austriju, Bosnu i Hercegovinu, ali i po gotovo svim planinama Hrvatske. Svaki višednevni pohod rezultirao je novim poznanstvima i sklapanjem prijateljstava s Planinarskim društvima iz krajeva koje su pohodili. Svi ti izleti ujedno su služili i za promociju grada Solina, njegovih prirodnih ljepota, ali i spomeničke baštine pa se tako veliki broj planinara iz svih krajeva Hrvatske

upravo zahvaljujući solinskom Društvu upoznao sa Salonom i ostalim kulturnim i spomeničkim solinskim znamenitostima. Tijekom proteklih godina Društvo je nekoliko puta organiziralo i izlete u Slavoniju ciljano u vrijeme obilježavanja Dana sjećanja na Vukovar te su brojni članovi upravo zahvaljujući ovim izletima odali počast Gradu Heroju. Kako planinarstvo ne obuhvaća samo planinarenje već i čitav niz drugih aktivnosti, Društvo nastoji participirati u svim vidovima planinarstva. Tako je za potrebe pravilnoga označavanja i održavanja planinarskih staza do sada

educirano 11 članova Društva. Oni na akcijama održavanja i markiranja staza, a na kojima sudjeluju brojni članovi Društva, vode brigu da staze koje se označavaju budu pravilno označene i pristupačne svim planinarima rekreativcima. Tako je Društvo do sada očistilo i markiralo oko 30 kilometara planinarskih staza po Kozjaku, na Bobanovoj i Markezinoj gredi. Također je 2015. sudjelovalo u Europskom projektu označavanja Staze Gospi Sinjskoj, očišćena je i markirana Staza Gospi Sinjskoj od Solina do Kamenskog (granica BiH) u dužini od 70 km.

## EKOLOŠKE AKCIJE I PROMOCIJA SOLINA

Društvo je samostalno ili u suradnji s Mjesnim odborom Rupotina organiziralo desetak ekoloških akcija čišćenja divljih deponija po Kozjaku, uređen je vidikovac na Kozjaku te u suradnji s turističkom zajednicom i vježbalište za penjače na Kozjaku na Bovanu (piramida)

Društvo je nadalje sudjelovalo u snimanju dvaju promotivnih spotova solinske Turističke zajednice o aktivnom turizmu. Posebno su ponosni na organizaciju desetak humanitarnih akcija u kojima su se prikupljala sredstva za potrebite članove, potom za male ljude u velikoj potrebi, ali i za područje Hrvatske pogođena raznim elementarnim nepogodama poput poplavljenih Gline ili potresom pogođene Petrinje gdje su jednoj obitelji koja je ostala bez doma darovali stambeni kontejner. Na kraju je važno naglasiti kako se sve funkcije, sve aktivnosti i sve edukacije provode na isključivo volonterskoj razini, nijedan član Društva za svoje sudjelovanje u radu i aktivnostima nije plaćen već ulaže vlastiti novac i slobodno vrijeme kako bi Društvo funkcioniralo i provodilo sve one aktivnosti koje čine planinarstvo i planinarenje.



*Ispred crkvice svetoga Jure na istoimenome planinskom vrhu don Nikola Bodrožić služio je svetu misu*



*Društvo je svoj 10. rođendan dočekalo s oko 150 aktivnih članova, brojkom koja je otprilike ista svih ovih deset godina, ali treba istaknuti kako je ukupno registrirano preko 500 članova*

IZ SALONITANSKOGA AMFITEATRA ZAPOČELA  
6. PO REDU »DALMACIJA ULTRA TRAIL«

# KULTURA I PRIRODA UZ ZDRAV ŽIVOT



*Iz Salone je 40-ak trkača krenulo na najdužu od tri utrke 6. po redu »Dalmacija ultra trail«*

Antička Salona, točnije Amfiteatar i ove je godine 15. listopada bila mjesto odakle je u noćnim satima krenula najduža od tri utrke 6. po redu »Dalmacija ultra trail«. Iz Salone je 40-ak trkača krenulo prema Putalju, potom preko Blaca prema Klisu i Kliškoj tvrđavi, a na kraj svoga 122 km dugog puta u Omišu prvi je nakon 16 i pol sati trčanja po dalmatinskom kršu boreći se većinu puta s jakom burom prvi stigao Nenad Ostojić i tako postao prvi Hrvat pobjednik ove najduže utrke na DUT-u.

Ova međunarodna manifestacija inače je pokrenuta kako bi se popularizirao boravak u prirodi i trčanje, ali i kako bi se prezentiralo kulturno i prirodno naslijeđe jer se utrka održava u širem području Splitsko-dalmatinske županije. Utrka tako obuhvaća

pet planina (Mosor, Kozjak, Bio-kovo, Omiška Dinara i Primorska Kosa), tri rijeke (Jadro, Žrnovnica i Cetina) 5 gradova (Split, Omiš, Makarska, Kaštela, Solin) i 7 općina (Klis, Podstrana, Dugi Rat, Zadarje, Brele, Baška Voda, Tučepi) te povezuje i svijetu predstavlja brojne povijesne i kulturne destinacije, a sudionici utrka dolaze iz svih krajeva svijeta, naime predstavnicima preko 50 zemalja do sada su sudjelovali na »Dalmacija ultra trail«.

Utrka obuhvaća ukupno tri zasebne utrke različitih dužina kako bi svaki trkač željan novih izazova i iskustava našao upravo onu koja mu svojom trasom i popratnom pričom najbolje odgovara, to su »Sea« DUT - 56 km s 3010 m uspona, potom »Ethno« DUT od 8 km s 820 m uspona te ona najduža i najzahtjevnija kojom DUT svake godine i započinje, a radi se o »Mountain« DUT-u, utrci dugačkoj 122km s 5680 m uspona, a start joj je u Saloni.

Organizatori utrke okupljeni su u Udruhu »Dalmacija Trails« koje je osnovana 2015., a kojoj je osnovna djelatnost i misao vodilja poticanje, razvijanje i unapređenje, sportskih i rekreativnih aktivnosti, i valorizacija starih puteva i neiskorištenih prirodnih potencijala regije te podizanja svijesti o sportu i fenomenu sportskog turizma. Druga broji 15 članova volontera koji čitavu godinu rade na organizaciji manifestacije, a dok ona traje i nekoliko dana prije pomažu im brojni volonteri, planinari i ljubitelji prirode iz svih krajeva županije pa su tako dok se još slažu dojmovi s ovogodišnjega izdanja DUT-a, već u tjeku pripreme za 7. izdanje koje bi se trebalo održati od 14. do 16. listopada iduće godine. Vesna ŽIČ

## STRELJAŠTVO SD

»DALMACIJACEMENT«  
NAJUSPJEŠNIJI  
HRVATSKI STRELJAČKI  
KLUB PROSLAVIO 70  
GODINA USPJEŠNOG  
DJELOVANJA

O grandioznom uspjehu  
Streljačkog društva  
»Dalmacijacement«  
svjedoče brojni strijelci  
i streljačice našeg  
kluba. Brojka od 110  
osvojenih medalja na  
velikim međunarodnim  
natjecanjima kao što  
su svjetska prvenstva,  
svjetski kupovi, europska  
prvenstva, mediteranske  
igre i balkanska  
prvenstva, govori o  
kakvom se Golijatu radi

Priredio: Miro PODRUG  
Fotografije: Jakov TEKLIĆ



Svečana sjednica Skupštine  
SD Dalmacijacement u Hotelu  
President u Solinu

# SVEČANA SJEDNICA, MONOGRAFIJA, TURNIR SALONA OPEN I IZLOŽBA SLIKA!



Najzaslužniji za  
monografiju i izložbu  
slika u Salonu Mallu



Otvaranje izložbe slika u Salonu Mallu

Najuspješniji hrvatski streljački klub SD »Dalmacijacement« iz Solina svečano je proslavio 70 godina uspješnoga djelovanja. Istina, kalendarski godinu poslije jubileja zbog situacije s koronavirusom. Program svečane proslave započeo je 15. listopada otvaranjem izložbe slika Streljačkog društva »Dalmacijacement« u trgovačkom centru »Salona Mall« u Solinu. Izložba pod nazivom »110 medalja na velikim

natjecanjima« bila je postavljena od 15. do 29. listopada. U petak, 22. listopada u hotelu »President« u Solinu, održana je svečana sjednica skupštine kluba, koju je vodio sportski novinar Jura Ozmeć. U središtu pozornosti su bili osvajači 110 medalja sa svjetskih i europskih prvenstava, svjetskih kupova, Mediteranskih i Europskih igara, i Prvenstva Balkana, te četiri puta više s manje rangiranih natjecanja, plus državna prvenstva. Medalje je osvajalo

njih dvadeset i dvoje zajedno s trenerom Sinišom Vitezom, koji je sudionik čak pet Olimpijskih igara. Prvu europsku medalju u Solin je donio Miroslav Jankov 1982. s EP u Rimu, a prvu žensku Branka Jankov (Kovo) 1983. s EP u Dortmundu. Prvu svjetsku medalju osvojila je Vesna Domazet (Vitez) 1986. Medalje su poslije osvajali: Dijana Bošnjak, Željani Škaro, Mladenka Malenica, Renato Kunac, Natalija Gotovac, Marina Borzić, Ana Nazor, Ire-

na Božić, Danijela Burić, Marša Samma, Sandra Vitez, Ante Krišto, Marija Marović, Petar Gorša, Marin Čerina, Ivan Petričević, Marta Zeljković, Borna Petanjek, i 110. Josip Sikavica. - Uz sve ovo, a nadasve u odgoju mladih naš slijedeći cilj su Olimpijske igre u Parizu i osvadjanje medalje, koja nedostaje u našim vitrinama u Solinu – rekao je Siniša Vitez alfa i omega solinskoga kluba, a predsjednik kluba Renato Kunac je naglasio: - Nećemo spavati na lovorika-

ma, što potvrđuje i prošla sezona kada smo osvojili sve četiri ekipne nagrade u prvoj hrvatskoj ligi, prvi put u povijesti streljaštva. Podršku i čestitke na svečanosti su im uputili, direktor sponzora Cemex-Hrvatska Velimir Vilović, župan Splitsko-dalmatinski Blaženko Boban, dogradonačelnik Solina Ivica Rakušić, glavni tajnik HSS-a Bojan Đurković, potpredsjednik HOO Željko Jerkov, ispred Ministarstva turizma i sporta Darko Vučić, te Damir Katić član IO Solinske zajednice sportova. Svečanost su pjesmama uveličali klapa Vokalisti Salone i Marko Pecotić.

## SEDAM DESETLJEĆA SD »DALMACIJACEMENT« ALFA I OMEGA KLUBA SINIŠA VITEZ JE OPISAO U PREDGOVORU JUBILARNE MONOGRAFIJE

O grandioznom uspjehu Streljačkog društva »Dalmacijacement« svjedoče brojni strijelci i streljačice našeg kluba. Brojka od 110 osvojenih medalja na velikim međunarodnim natjecanjima kao što su svjetska pr-



Osvajači 110 medalja na velikim natjecanjima sa njihovim trenerom Sinišom Vitezom



Siniša Vitez i Renato  
Kunac, direktor i  
predsjednik kluba

## PREDSTAVLJENA KLUPSKA MONOGRAFIJA

U povodu 70. obljetnice djelovanja Streljačkog društva »Dalmacijacement« iz Solina na svečanoj Skupštini kluba u Hotelu President predstavljena je i klupska monografija, autora Solinjanina Jurice Gizdića, kojemu je ovo također jubilarna 80. knjiga o sportu.

## ODRŽAN MEĐUNARODNI TURNIR »SALONA OPEN 2021.«

U sklopu proslave 70. obljetnice kluba, od 22. do 24. listopada 2021., u sportskoj dvorani OŠ Kraljice Jelene u Solinu, u Arapovcu održan je Međunarodni turnir u streljaštvu »Salona open 2021.« Na turniru su nastupili natjecatelji iz devet država.

venstva, svjetski kupovi, europska prvenstva, mediteranske igre i balkanska prvenstva, govori o kakvom se Golijatu radi. Osvajeno je tako 65 medalja na prvenstvima svijeta, svjetskim kupovima i europskim prvenstvima, 45 medalja na mediteranskim igrama i balkanskim prvenstvima. Više od 40 strijelaca i streljačica ovoga društva je tijekom njegove povijesti nosilo boje reprezentacije bivše države Jugoslavije i danas reprezentacije Hrvatske. Naš solinski klub dao je ogromni doprinos u Domovinskom ratu, kao i u odgoju mladeži solinskog i kaštelskog bazena. Na godišnjjoj razini kroz razne vidove selekcije školu streljaštva pohađa 400 do 500 dječaka i djevojčica. To je naš doprinos u odgoju mladeži i stvaranju velikih domaćih i međunarodnih sportskih rezultata. Članovi Streljačkog društva »Dalmacijacement« sudjeluju na olimpijskim igrama počevši od Los Angelesa 1984., sve do Tokija 2021., te postižu značajne uspjehe. Oni su svojim rezultatima i medaljama obo-

gatali sportske i ljudske životopise trajno će ostati zapisani i svrstani u sportske legende, kao npr. Vesna Vitez (Domazet), Mladenka Vidović (Malenica), Marija Marović, Petar Gorša... Nisu samo sportski rezultati obilježili povijest ovoga društva, već je to i društveno-sportska djelatnost kroz stvaranje uvjeta za trening i natjecanje. Streljačko društvo »Dalmacijacement« svojim je radom i sredstvima izgradilo dva sportska centra u Solinu, streljački i teniski centar. Streljački centar gradio se od 1980. do 1990., a njegovim otvaranjem 1990. svjedočili su mnogi sportski i društveno-politički djelatnici. Centar je tada počasnim hicem otvorila svjetska prvakinja Vesna Vitez (Domazet). Danas su u Hrvatskoj tri glavna centra Solin, Zagreb i Osijek, no uskoro će se to promijeniti, jer Osijek i Zagreb su investirali u streljaštvo po nekoliko milijuna eura u objekte i profesionalni kadar, te u klubove. Mi smo sami dobrotvornim radom strijelaca na stotine sati, naravno uz pomoć naših prijatelja i sponzora započeli i još gradimo infrastru-

kturu ovih dvaju klubova. Streljačko društvo »Dalmacijacement« započelo je 1984. izgradnju teniskoga centra, čija je gradnja trajala 10 godina. Krajem 1994. u vrijeme Domovinskog rata, centar je prvim servisom otvorio proslavljeni hrvatski tenisač Goran Ivanišević. Posebnu zahvalu na radu u Streljačkom društvu »Dalmacijacement« upućujem svim reprezentativcima, te mnogobrojnim volonterima, posebice pok. predsjedniku kluba Josipu Joli Milišiću, tajnici društva Magdalenji Rajković, projektantu obaju sportskih centara Dinku Brkljačiću, te autoru obje naše monografije, kroničaru i publicistu Jurici Gizdiću. Teško je poimenično navesti sve one, koji su ugradili dio svog života u sedamdeset godina postojanja društva. Stoga koristim priliku zahvaliti se i svima nespomenutima zbog kojih je Streljačko društvo »Dalmacijacement« također postalo sinonim uspješnosti, između ostalog je istaknuo direktor i glavni trener kluba Siniša Vitez.

## JUDO JK SOLIN

USPJEH SOLINSKE JUDAŠICE NA EUROPSKOM  
PRVENSTVU DO 23 GODINE U MAĐARSKOJ

# ANA VIKTORIJA PULJIZ PRVAKINJA EUROPE!



Zlatna Ana  
Viktorija Puljiz  
na postolju

Trener Dragan  
Crnov i Ana  
Viktorija Puljiz

## Dva desetogodišnja judašica Soli-

na Ana Viktorija Puljiz, pod vodstvom trenera Dragana Crnova, nastavlja dobrim rezultatima na međunarodnim natjecanjima obogativši riznicu medalja u klupskim prostorima na Bilankuši. Ana Viktorija Puljiz u kategoriji do 52 kilograma je osvojila naslov europske prvakinje do 23 godine. U finalnoj EP u Budimpešti, u borbi protiv Njemice Masche Ballhaus mlada Solinjanica je dominirala od samoga početka. Nametnula je Puljiz svoj ritam borbe, koristila svaku priliku za napad i s dva prekrasna wazarija popela se na vrh Europe. - Presretna sam. Ovo je nastvak fenomenalne godine u kojoj sam osvojila velike medalje, u juniorskoj i u seniorskoj kon-

kurenciji, a evo sad sam i europska prvakinja do 23 godine - rekla je oduševljena studentica Pravnoga fakulteta u Splitu. Petak je u glavnomu gradu Mađarske bio idealan dan za popularnu Vikicu. Talijanka Perna, Bugarka Dimitrova i Nizozemka Van Krevel riješene su ipponima, a zatim u polufinalu wazarijem pobjeđuje srpsku judašicu Petrović. - Cijeli dan je radila odličan judo. Ulazila je u borbe fokusirano i spremna za sve što su protivnice imale od glavnih aduta. Ponosan sam na Anu Viktoriju i pokazali smo još jednom koliko kvalitetno radimo u solinskome klubu i reprezentaciji - rekao je njen klupski i reprezentativni trener Dragan Crnov. M. PODRUG

**NOGOMET DRUGA HNL NK SOLIN: NAKON PET UTAKMICA BEZ POBJEDE PREKINUTA SURADNJA S TRENEROM IVANOM MATIĆEM**

*Nakon sporazumnog raskida s glavnim trenerom Ivanom Matićem čelnici nogometnog drugoligaša Solina povjerenje do daljnjega dali su njegovom prvom pomoćniku Duju Tokiću. Ovo mu je četvrti put da preuzima kormilo prve momčadi Solina nakon smjene trenera, Mirka Labrovića, Borisa Pavića, Ivana Bubala, te Ivana Matića*



Duje Tokić, trener Solina do daljnjega

S utakmice Solin – Dugopolje 2:1

# POMOĆNI TRENER DUJE TOKIĆ GLAVNI DO IZBORA NOVOGA!

Splićanin Ivan Matić nije više trener nogometnog drugoligaša Solina. Nakon uvjerljivog poraza u Sesvetama nastavljen je niz od pet utakmica bez pobjede, tri poraza i dva neodlučna rezultata. U tom trenutku plasman na 14. mjestu Druge HNL Solinjane je vodio izravno u niži razred natjecanja. - Razgovarali smo, i dogovorili sporazumni raskid s dosadašnjim trenerom Ivanom Matićem. Izvršni odbor kluba će odlučiti kome dati povjerenje i ulogu glavnog trenera. Treninje i utakmice će do konačne odluke voditi dosadašnji pomoćni trener Duje Tokić uz asistenciju Zorana Roglića, odnosno i nadolazeće utakmice, a prva je u subotu protiv Dugopolja u Solinu – rekao je nakon smjene trenera Miroslav Delić, predsjednik NK Solin.

## ULOGA KORMILARA POMOĆNI TRENER DUJE TOKIĆU DO DALJNJEGA!

Nakon sporazumnog raskida s glavnim trenerom Ivanom Matićem čelnici nogometnog drugoligaša Solina povjerenje do daljnjega dali su njegovom prvom pomoćniku Duju Tokiću. Ovo mu je četvrti put da preuzima kormilo prve momčadi Soli-

na nakon smjene trenera, Mirka Labrovića, Borisa Pavića, Ivana Bubala, te Ivana Matića. - Ja sam vojnik kluba, kako se kaže. Službeno mi nije ponuđena uloga glavnog trenera. Naravno, da sam zainteresiran i imam sve potrebne kvalifikacije – rekao je novi strateg Solina, Duje Tokić, a na upit kome pozicija broj jedan, je odgovorio: - Mladi Ivan Kartgotić dobro brani i nema žurbe, neka se naš iskusni vratar Ante Topić dobro oporavi nakon ozljede. Pa i on nema ništa protiv nego je velika podrška mladem kolegi. Pomoćni trener Duje Tokić nastavlja na kormilu nogometnog drugoligaša Solina. Zsigurno će voditi mini ciklus priprema i dvije dogovorene prijateljske utakmice u prvenstvenoj stanci.

Prijetimo se, pod vodstvom Duje Tokića već u slijedećoj prvenstvenoj utakmici, u Solinu protiv Dugopolja, Modri su pobjedom (2:1) prekinuli niz od šest utakmica bez pobjede. No, u slijedećoj utakmici u 12. kolu, Solinjani su doživjeli debakl na gostovanju kod Dubrave Tim Kabela, poraženi su s 4:0. Prizvidno izgleda da nisu u opasnoj zoni, no od 11. mjesta na koje mu je Solin do 16. Inter Zaprešića posljednjeg na ljestvici, je razlika svega dva boda! Nekadašnji vratar Duje Tokić,



Vratari Solina Ante Topić i Ivan Kargotić

trener sa UEFA PRO licencom, kojemu je ovo četvrti put da uskače i preuzima samostalno vođenje prve momčadi Solina, nakon visokog poraza u Zagrebu, je rekao: - Rezultat gadno izgleda, no, kada se lomilo nismo realizirali naše šanse i treći pogodak nas je slomio. Osim toga nije bilo naklonjeno i suđenje. Što je tu je, stanku moramo odraditi na najbolji mogući način i spremno dočekati Orijeanta 1919, 20. studenoga u Solinu. U prvenstvenoj stanci dogovorene su dvije prijateljske utakmice sa jakim suparnicima prvotligaša. Prva je sa Zrinjskom u Međugorju, a druga sa Hajdukom na Poljud, u utorak 16. studenog s početkom u 16 sati.

**Redoslijed Druge HNL, nakon nepotpunog 12. kola:** 1. Croatia 23, 2. Varaždin 20, 3. BSK 20, 4. Dubrava Tim Kabel 19, 5. Jarun 19, 6. Rudeš 18, 7. Orijeant 1919 17, 8. Dugopolje 17, 9. Seve 16, 10. Osijek II 15(-1), 11. Solin 13, 12. Cibalia 12(-1) 13, 13. Kustošija 11, 14. Opatija 11, 15. Dinamo II 11(-1), 16. Inter-Zaprešić 11(-1).

Do kraja jesenskog dijela prvenstva Solina čekaju tri utakmice: Solin – Orijeant 1919 (20.11.); Cibalia – Solin (27.11.) i Solin – Inter Zaprešić (05.12.). **MIRO PODRUG**

**NK OMLADINAC PREDSTAVLJENA KNJIGA AUTORA MARINKA MIKELIĆA**

## LEGENDE VRANJIČKOG BALUNA

Uponedjeljak, 8. studenog u Domu kulture »don Frane Bulić« u Vranjicu predstavljena je knjiga autora Marinka Mikelića (87), pod nazivom »Legende vranjičkog baluna«. O knjizi su govorili autor knjige, predsjednik NK Omladinac Mario Jurić i lektorica knjige Sandra Burić Matas. Nakon nekoliko monografija i priča o Omladincu, osnovanom 1914. autora Slavena Jurića, Josipa Grgića i Jurice Gizdića, ovo je knjiga posebnog sadržaja u kojoj je autor Marinko Mikelić zabilježio priče igrača, djelatnika, simpatizera i čelnika kluba. - Meni nije bila važna statistika, rezultati, golovi ili tablice nego život u i oko kluba. Razgovarao sam s ljudima, koji su na svoj način gradili klub, infrastrukturu, rezultate, a svi oni su na neki način legende za naše malo mjesto Vranjicu. O današnjim generacijama i događajima neka pišu drugi, a ostavio sam prostora u knjizi za dodatna istraživanja i svjedočenja – između ostalog rekao je šjor Marinko Mikelić, koji je priznao da nije bio dobar igrač, ali je pratio i voli Omladinca. **M. PODRUG**



virtualni muzej grada solina

www.vmg.hr



Solinški rukometni drugoligaš, pod paskom trenera Jakše Bužančića, je započeo sezonu na najbolji mogući način, u prvom kolu Druge HNL jug, na svom parketu na Bilankuši pobijeden je veliki rival susjedni Split. - Bez sedam - osam igrača iz prošle sezone, s potpuno izmijenjenim sastavom pobijeden je glavni konkurent. Najvažnije od svega je da se konačno igra i to pred publikom, i nadamo se da će konačno ova sezona biti odigrana do kraja – rekao je Davor



Golgeter Sloge Mario Marović u akciji

**3. HNL JUG NAKON 14. PRVENSTVENOG KOLA SLOGA DRUGA – PORASLE SU AMBICIJE**

## MRAVINČANI PORAŽENI TEK U 14. KOLU

Mravinačka Sloga je tek u 14. kolu pretrpjela prvi prvenstveni poraz ove sezone, do tada jedina nije osjetila gorčinu poraza na trećeligaškom jugu i nalazi se na drugom mjestu s 27 bodova, dva manje od vodećeg Jadrana iz Ploča, i jedan više od Hrvatskog viteza. Poraženi su od Neretve u Metkoviću, rezultatom 3:0. U prethodnom, 13. kolu Treće HNL jug, prošli su neokrnjeni u Posedarju (0:0), protiv izravnog suparnika Hrvatskog viteza. Mravinčani su nastavili uspješan ovogodišnji proljetni niz i u novom prvenstvu, pod paskom trenera Sinjanina Borisa Pavića, uz odličan servis uprave kluba na čelu sa dr. Zdravkom Perkom. Do zimске stanke domaćini su Vodicama i Zagori, a u međuvremenu gostuju u Hrvacama, nekadašnjem klubu današnjeg Slogina stratega Pavića. - Veoma važno je, nema utakmica preko tjedna i ima vremena za rehabilitaciju bolesnih i ozlijeđenih. Do sada smo odradili bez poraza šest domaćih i sedam gostujućih utakmica, a prvi poraz smo pretrpjeli na osmom gostovanju. Čestitke mojim igra-

čima na ovom uspješnom nizu. Držimo se gesla prva slijedeća je najvažnija. Respektiramo suparnike, ali naš cilj je igrati svoju igru uz izvrsno raspoloženje u i oko kluba. I naravno sačuvati svoju mrežu i dati gol više, a pokazali smo da znamo igrati i na rezultat. O nekim klupskim planovima ne bih želio govoriti, mnoge stvari će biti dosta jasnije i konkretnije nakon jesenskog dijela prvenstva. No, ove tri utakmice moramo odraditi na najbolji mogući način, jer skrenuli smo pozornost i suparnici imaju dodatni motiv. Znači na dobrom smo putu. Porasle su ambicije – rekao je trener Sloge Boris Pavić. **Redoslijed 3.HNL jug, nakon nepotpunog 14. kola:** 1. Jadran LP 29(-1), 2. Sloga Mravince 27, 3. Hrvatski vitez 26, 4. RNK Split 24, 5. Neretvanac 24, 6. Neretva 23, 7. Hrvace 21, 8. Primorac(B) 20, 9. Zadar 19, 10. Junak 19, 11. Uskok 19, 12. GOŠK Dubrovnik 18, 13. Zagora 17, 14. Vodice 16, 15. Kamen 13, 16. Zmaj (M), 17. OSK 9, 18. Urania 5. **Strijelci Treće HNL jug:** 11 – Mario Marović (Sloga), Krešimir Luetić (RNK Split), 8 – Leo Andrić, Stipe Barać,.... **M. PODRUG**

## RUKOMET RK SOLIN: 2. HRL - JUG MUŠKI 6. KOLO SOLIN ČETVRTI

Čičerić, predsjednik RK Solin. U drugom kolu savladan je i drugi susjed, Krilnik u Splitu, rezultatom 33:20, a u trećem Trilj na Bilankuši, 25:16. U četvrtom su izgubili u Biogradu 30:26, a u zaostalom 5. kolu dubrovački Ardiaei je bio bolji od Solina, 23:26. Solin je u šestom kolu bio uvjerljiv u Mokošici, 15:38. u

sedmom kolu su domaćini vodećem Kamičku, nakon toga slijedi gostovanje u Opuzenu. Redoslijed 2.HRL jug, nakon 6. kola: 1. Ardiaei 12, 2. Kamičak 12, 3. Opuzen 10, 4. Solin 8, 5. Split 8, 6. Biograd 6, 7. King trade 6, 8. Vodice 6, 9. Jelsa Maliza 4, 10. Korčula 4, 11. Trogir 2, 12. Trilj 1, 13. Krilnik 0, 14. Mokošica 0. **M. P.**

**KOŠARKA KK SOLIN KRENULA NOVA SEZONA A2 LIGE JUG SA 10 KLUBOVA**

## JOŠ UIGRAVAJU MOMČAD!

U subotu 23. listopada je započela nova sezona Druge košarkaške lige – jug. Ove sezone za naslov drugoligaškoga juga se bori osam momčadi, Solin, Cetina iz Trilja, Diadora iz Zadra, DOŠK iz Drniša, Mislav iz Podstrane, Dražen Petrović iz Šibenika, Sukošan i Trogir, te dvije momčadi izvan konkurencije, Pet bunara iz Zadra i Ribola Kaštela II. Uprava KK Solin je u ovoj sezoni dala naglasak na podizanju kvalitete i kvantitete škole košarke,

te je seniorska ekipa dosta izmijenjena i pomlađena s košarkašima poniklim u Solinu i okolici zadnjih nekoliko godina. U školu košarke je došao još jedan mladi trener, koji ima iskustva u radu s djecom, a to je Josip Vučica, bivši profesionalni košarkaš koji je nastupao za KK Split, KK Bosna, BBC Bree iz Belgije, BBC Lausanne iz Švicarske i mnoge druge. Tako da uz trenere Hrvoja Oršulića, Antu Bilobrka i Ljubu Šamadana, maksimalno se posvećuju radu sa mladima.



Košarkaši Solina na početku sezone

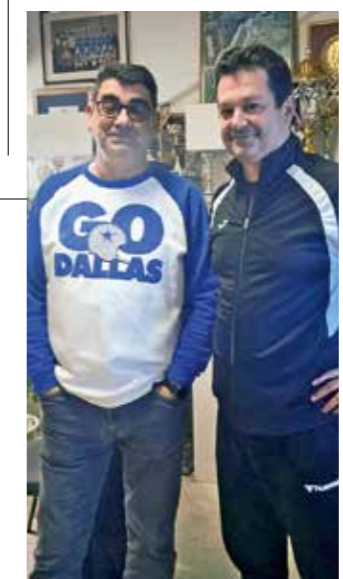
**PRVA ŽENSKA LIGA ŽKK »SALONA«**

## STARTALE PORAZIMA!

Sezona u Prvoj ženskoj ligi košarkašica započela je 24. listopada s tim da je solinska »Salona« prvo kolo bila slobodna. Ove godine u skupini B 1. Ženske košarkaške lige igraju Vodice, Otočac, Zadar 1, Zadar 2, Crikvenica, Zagreb i Salona. U 2. kolu, ŽKK »Salona« je gostovala u Crikvenici, kod nove ekipe ŽKK Arx, poražene su rezultatom 70:59. Sastav »Salone«: Ivanda 10, Lozina 10, Orlandini 12, Tominac

4, Radić, Čoko 3, Sunara, Katić, Jurilj 6, Plazibat 13. U 3. kolu na Bilankuši »Salona« gubi od Jabuke iz Zaprešića, 35:51. Za Salonu su igrale: Ivan-đa, Lozina 7, Orlandini 6, Tominac 4, Damjanović, Čoko 8, Sunara 2, Katić, Jurilj, Bilandžić, Plazibat 8. - Rezultat govori dosta toga. Prvenstveno da smo neuigrani, mladi, brzopleti, sa mnogo grešaka, skroz nova ekipa koju treba

dobro uštimati. Cure imaju potencijal, želju i volju, no ne može se preskakati stepenice. Ništa preko noći ne možemo očekivati. Na nama je puno, puno rada, trenin- ga, uigravanja, kondicije, i lijepe budućnost je pred curama ako ostanu na okupu. Idući vikend je stanka zbog reprezentativnog okupljanja, a 20. studenog smo u gostima ekipi Vodica. Do tada ima vremena za trening kao i prijateljske utakmice kako bi se sto bolje uigrale – rekla je Damira Fredotović, trenerica »Salone«. **M. P.**



Davor Čičerić i Jakša Bužančić, predsjednik i trener RK Solin

MIRO PODRUG

**2.HRL JUG ŽENE, 6. KOLO**

## PETASON-VRANJIC NA VRHU LJESTVICE

Rukometašice Petason Vranjica, pod paskom trenera Ante Plazibata, su na vrhu ljestvice Druge HRL jug, nakon nepotpunog 6. kola. **REZULTATI:** 1. kolo, Petason-Vranjic Marina Kaštela 35:25; 2. Hoteli Makarska – Petason-Vranjic 26:43; 3. Petason-Vranjic – Split 36:28; 5. Petason-Vranjic – Orkan 35:26; 6. Zadar – Petason-Vranjic 17:42.

**Ljestvica 2.HRL jug, žene, nakon nepotpunog 6. kola:** 1. Petason-Vranjic 10, 2. Split 2010 2 8, 3. Orkan 6, 4. ŽARK Split 4, 5. Sinj 4, 6. Hoteli Makarska 4, 7. Marina Kaštela 2, 8. Metković 2, 9. Zadar 2, 10. ŽRK Knin 0. **STRIJELKINJE:** 1. Marina Ščurla (Orkan) 43, 2. Marija Draganić 36, 3. Maja Boko 31, 4. Petra Mijatović 30 (sve Petason Vranjic), 5. Lea Lijić (Marina Kaštela) 30 pogodaka, itd. **M. P.**

LJEKOVITO BILJE I BILJNI PRIPRAVCI



žute u crvenkastu.

Bez obzira kako pripremili ili konzumirali plod dunje zbog sadržaja znatnih količina trijeslovine u narodnoj medicini se koristi za liječenje proljeva u dojenčadi i djece, a osobito je koristan i omiljen čaj od listova dunje.

Sjemenke dunje kao i sjemenke svih plodova iz porodice ruža, sadrže amigdalin ili vitamin B17 za čije djelovanje postoje suprotstavljena mišljenja. Stoga je u narodnoj medicini preporuka da se sjemenke dunje ne koriste zdrobljene već se koristi sluz koju ispuštaju nakon umakanja u vodu. Sluz od dunje je iznimno ljekovita kod brojnih kožnih tegoba, od raspucanih usana do opekotina i dekubitusa, stoga je čest sastojak kremeza za njegu oštećene kože.

Imate li dunju u vrtu sigurno znate da se radi o vrlo otpornom stablu, koje kad dosegne punu veličinu, svake godine rađa obiljem plodova koje ne bi trebalo pustiti da propadnu. Kao pomoć protiv čira na želuca može se pripremiti hladni čaj od kamilice u koji smo stavili namakati sat vremena žlicu sjemenki dunje i lana. Procijedi se i pije nezaslađeno pola sata prije jela 2 do 3 puta na dan.

Protiv kašlja također pomaže žlica sjemenki dunje koje se u ovom slučaju preliju sa 100 ml vode. U dobivenu gustu sluzavu masu može se dodati oko 15 g svježe iscijeđenoga soka od trputca i 100 g meda od kadulje. Na taj način se dobije učinkoviti sirup protiv kašlja koji se uzima po jednu žličicu tri puta na dan prije jela.

List dunje je jednako kao plod i sjemenke ljekoviti pa se čaj od lista dunje koristi za reguliranje probave, za smirivanje i smanjivanje upaljene sluznice želuca i crijeva, ali zaustavlja i dijareju (proljevi). Čaj se priprema kada se 3 osušena lista dunje preliju šalicom kipuće vode, poklope i ostave odstajati 15 do 20 minuta. Pije se nezaslađeni topli i procijeđeni čaj 1 do 2 puta dnevno.

Od dunja se može pripremiti i ukusan voćni liker na način da se kilogram dunja obriše papir-

natom salvetom bez pranja. Za liker se koriste kore koje se ogule od plodova, stave u veću staklenku i preliju litrom domaće rakije. Čuva se na sobnoj temperaturi, zatvoreno i na tamnom mjestu oko 2 mjeseca. Nakon toga se pripremi sirup od 350 g šećera u 400 ml vode koji se kuha desetak minuta. Ohlađeni sirup se poveže s rakijom u koju smo stavili kore dunje, sve se dobro promiješa i procijedi, te napuni u staklene boce.

U kozmetici su dunje poznate za njegu masne, problematične i nadražene kože te kože s borama i proširenim porama. Hranjiva maska za lice se radi od sitno naribane dunje pomiješane s nekoliko kapi bademova ulja. Nanosi se na očišćeno lice i nakon 20 minuta ispere vodom. Dunja je zbog prisutnoga pektina izuzetno voće za pripremu ukusnih džemova i želea. Za pripremu pekmeza uzimaju se neoguljene dunje oko 4 kg narezane na komade. Stave se kuhati s 2 dl vode, 2 kg šećera, sokom 2 limuna i 2 naranče. Kada omekšaju smiksaju se štapnim mikserom u glatku marmeladu. Vrući pekmez od dunja sprema se u vruće tegle sterilizirane prethodno na 100°C, dobro se zatvore poklopcima i ostave da se polako ohlade.

Ne smijemo zaboraviti kotonjatu ili sir od dunje koji se priprema tako da se izreže na kockice 1,5 kg dunja, stave se kuhati u što manje vode, samo da ih voda prekrije. Kad omekšaju smiksaju se štapnim mikserom te se doda kilogram šećera, 2 vrećice vanilin šećera i po želji malo klinčića u prahu. Nastavlja se kuhanje uz stalno miješanje, oko 2 sata, dok se ne vidi dno kod miješanja. Razlije se u tankom sloju, izreže na kockice i ostavi sušiti na zraku u okretanju. Osušene kockice se spremaju uz dodatak lorovora lista u hermetički zatvorene kutije.

# GAVEZ

## SYMPHYTUM OFFICINALE L., PORODICA - OŠTROLISTI, BORAGINACEAE

**Gavez je jedan od najboljih lijekova za zacjeljivanje vanjskih i unutarnjih rana, otekline, posjekotina, ogrebotina, modrica, lomova i krvarenja. Koristi se i kod uganuća, iščašenja, nategnuća mišića i tetiva. Oblozi gaveza su djelotvorni kod psorijaze, čireva, proširenih vena, karpalnog sindroma te kod upale kostiju**

Gavez je široko rasprostranjen, raste po čitavoj srednjoj Europi na vlažnim mjestima, uz obale voda i na vlažnim livadama. S obzirom da ima duboki korijen, gavez predstavlja teško iskorjenjivi korov. Kasna jesen je vrijeme kada se sakuplja, iskapa iz zemlje korijen gaveza. Gavez je biljka čija je stabljika sočna, granata, grubo dlakava i visoka 30 do 100 cm. Donji listovi su veliki, s peteljkom, jezičastoga oblika, listovi na stabljici su jajastoga oblika, svi su listovi po čitavoj površini grubo čekinjasti. Oblik cvjetova je kao usko zvono, javljaju se u pazusima gornjih listova, okrenuti su prema dolje, po boji su prljavo bijeli do ružičasti ili ljubičasti. Cvatnja se odvija tijekom ljeta. Višegodišnji korijen raste vrlo duboko u zemlji, vretenast je

zrgranat i sočan, izvana je boja korijena tamnosmeđe do crne, a sredina je bijele boje. Korijen je bez mirisa, katkada lagano aromatičan, sluzav je i lagano ljepljiv.

Međutim gavez spada u iznimno ljekovite biljke, a najljekovitiji dio biljke je korijen koji se sabire u proljeće ili u kasnu jesen. Korijen sadrži trijeslovine (4 do 6 posto), sluzi, škrob, alantoin (1 do 8 posto), inulin, kolin, biljne kiseline, triterpene i alkaloida. Sadrži najviše alantoina

od svih biljaka zbog čega potiče rast stanica u kostima, vezivnom i potkožnom tkivu, tj. ubrzava njihovu regeneraciju. Alantoin sam kao izolirana supstanca nema takvo djelovanje nego samo u sudjelovanju s drugim aktivnim tvarima iz gaveza, kao npr. auksin (biljni hormon) koji potiče alantoin u stvaranju novih stanica i tkiva. U korijenu se nalazi i holin koji djeluje na protok krvi, šireći krvne žile kože čime pospješuje snabdijevanje krvi. Korijen je najbolje iskapati šiljatom lopatom, jer osim što se nalazi vrlo duboko, lako se lomi. Može se upotrebljavati svježe iskapani korijen, ali može se i sušiti i kasnije od njega pripremiti kašu za obloge ili mast. Korijen se teško suši i može se upljesniti, pa je preporučljivo sušiti ga izrežanog na duguljaste komade na suncu ili u mlakoj pećnici.

Gavez je jedan od najboljih lijekova za zacjeljivanje vanjskih i unutarnjih rana, otekline, posjekotina, ogrebotina, modrica, lomova i krvarenja. Koristi se i kod uganuća, iščašenja, nategnuća mišića i tetiva. Oblozi gaveza su djelotvorni kod psorijaze, čireva, proširenih vena, karpalnog sindroma te kod upale kostiju. Postoje znanstvene tvrdnje da bi gavezova mast mogla pomoći brojnim ljudima protiv bolova u leđima, ali i bolova kod iščašenja zglobova i osteoartrisa koljena. Naime njeno je djelovanje već nakon sat vremena.

Ulje od gaveza se radi tako da se 3 do 4 žlice usitnjenih suhih listova i korijena gaveza preliju s 3 dl maslinova ili bademova ulja, staklenku treba dobro zatvoriti te ostaviti 2 tjedna na toplom i tamnom mjestu. Nakon cijedjenja čuva se u tamnim staklenkama, a najbolje ga je iskoristiti u roku 3 mjeseca.

Tinktura od gaveza se radi tako da se u 3 dcl 70 postotnog alkohola i decilitar destilirane vode doda 100 g. usitnjenoga svježeg lista i korijena gaveza i dobro zatvori. Nakon 3 tjedna, uz povremeno protresanje, tinktura se procijedi u staklenu bočicu. Tinkturom se lagano masiraju oboljeli dijelovi tijela. Gavezovu tinkturu treba lagano utrljavati, a koristi se kod liječenja gihta i upale živaca kao i za bolna mjesta osjetljiva na pritisak. Tinktura djeluje na kožu i obnavlja je, a osobito djeluje na smanjenje bora oko očiju.

Ipak je od davnina najpoznatija gavezova mast koja se priprema tako da se u listopadu ili studenom izvadi oko pola kilograma korijena koji se opere, očisti od oštećenja, osuši se krpom i na-

riba na oštrom ribežu izravno u pola kilograma tople masti te nastavi se lagano grijati oko 15 min. Pokrije se i ostavi da odstoji preko noći. Sljedeći dan se smjesa ponovno zagrije dok se mast otopi te dobro promiješa pa ocijedi kroz gazu. Ocijedenoj masti se dodaje 41 žlicu hladno prešanoga ekstra djevičanskoga maslinova ulja u kojem ste prethodno otopili 100 g. pčelinjeg voska, sve se dobro izmiješa i ulije u staklene ili plastične posude do vrha. Rok trajanja je godinu dana.

Topli kašasti oblozi dobiveni od listova i korijena gaveza se vrlo lako pripremaju od osušenog i u prah smrvljenog korijena, uz dodatak male količine vruće vode. Dobivena kašasta smjesa se stavi na laneno platno kao oblog koji se mijenja svako 2 do 4 sata. Oblozi gaveza su djelotvorni kod psorijaze, čireva, proširenih vena, te kod upale kostiju.

Ako imate vrt, vanjske od korisnijih biljaka koje možete posaditi. Od njegovih listova i stabljika može se napraviti odlično gnojivo, koje jača biljke i obogaćuje ih mineralima. Priprema se tako da se kilogram listova gaveza potopi u kantu s 10 litara vode i ostavi namakati oko tri tjedna. Kod primjene se također razrjeđuje u omjeru 1:10, a koristi se jednom tjedno. Najbolje je spojiti s tekućim gnojivom od koprive, koje se priprema na isti način, u omjeru 1:1.

Zalijevanje biljaka ovim prirodnim gnojivom ubrzava rast biljaka i jača njihovu otpornost prema bolestima. Nasjeckani listovi i stabljike gaveza mogu se koristiti za malčiranje tj. za pokrivanje tla oko biljaka.

Gavez sadrži alkaloida koji su odgovorni za nuspojave i štetno djelovanje biljke kod unutarnje primjene tj., oralno kod ljudi, kao proljev, nadutost, promjene u cirkulaciji... tako da iako postoje recepti u narodnoj literaturi za različite čajeve ne preporučam njihovo konzumiranje. Američka agencija FDA i njemačka komisija »E« ocijenile su potpuno sigurnim korištenje gaveza za vanjsku primjenu u obliku kreme, gelova, praška i tinktura preko kože (preparati koji su na bazi korijena). Preporučuje se kremu ili mast nanositi na neoštećene dijelove kože, na bolna i otečena mjesta tri do četiri puta na dan. Nakon upotrebe potrebno je oprati ruke. Savjetuje se nakon 4 do 6 tjedana prekid korištenja. Upotreba masti gaveza se ne preporuča kod trudnica i dojilja.

### PADALINE

U mjesecu listopadu 2021. u Solinu na području Gornje Rupotine palo je 97 litara kiše po četvornomu metru.

## CYDONIA OBLONGA - ZA PREHRANU I ZDRAVLJE

**Plod dunje je poznati lijek za probavne tegobe. Svježi sok od dunja iz sokovnika treba popiti odmah da ne bi oksidirao, ali učinkovit je kod želučanih bolova kao i problema s probavom. Najbolje djeluje ako se pije prije jela**

Piše: dr. sc. Olivera CRMARIĆ

Dunja (Cydonia oblonga) je stara voćka porijeklom iz sjevernoga Irana gdje je rasla kao samonikla biljka, a stari Grci su je uzgajali i zvali jabuka iz Kidona, prema području s najkvalitetnijim sortama dunje. Kod Rimljana je dunja bila posvećena Veneri i bila je simbol ljubavi i sreće.

Dunja se uzgaja diljem Hrvatske. Njeno stablo može narasti do sedam metara i oblikom podsjeća na stablo jabuke. U 100 grama svježe dunje ima 57 kcal / 238 kJ, od čega 0,40 posto proteina, 0,1 posto masti, 15,3 posto ugljikohidrata. Svježi plod dunje bogat je željezom, a sadrži i kalij, kalcij, magnezij, natrij, sumpor, klor te bakar, karoten (provitamin A), vitamine B1 i B2, vitamin C i niacin. Visoki udio kalija pomaže regulaciji povišenoga krvnog tlaka. Plod dunje je bogat vlaknima i pektinom te pomaže kod probav-

nih smetnji kao i u regulaciji kolesterola zbog pektina koji snižava »loš« LDL kolesterol, a povišuje »dobar« HDL kolesterol. Osim ploda, ljekovita svojstva imaju i sjemenke te listovi dunje.

Plod dunje je poznati lijek za probavne tegobe. Svježi sok od dunja iz sokovnika treba popiti odmah da ne bi oksidirao, ali učinkovit je kod želučanih bolova kao i problema s probavom. Najbolje djeluje ako se pije prije jela.

U literaturi se često spominje čaj od dunja koji se radi na način da se opranim plodovima izvadi sredina, izreže se na listiće ili komadiće te lagano kuha u litri vode 15 do 20 minuta, ohladi se procijedi i pije u gutljajima tijekom dana. Ovaj čaj blagotvorno djeluje na dišne tegobe, smiruje kašalj, promuklost i ublažava simptome bronhitisa. Mišljenja sam da kompot od dunja djeluje jednako te ako imate u vrtu stablo dunje ili



možete nabaviti dunje, svakako preporučam. Jako ukusan i ljekoviti kompot, a osobito ako ga zasladite pravim medom. Od soka dunje može se pripremiti zaslađivač na način da se na litru ocijeđenoga soka doda 2 kg šećera i kratko prokuha. Sprema se u steriliziranim bocama i upotrebljava za zaslađi-

vanje čaja. Dunje su vrlo ukusne i pečene, a pripremaju se na način da se samo oprane dunje bez guljenja izrežu na kriške, stave se u jednom sloju u tavi za pečenje, doda se malo vode i posipaju se šećerom. Peku se oko sat vremena na 180°C. Gotove su kada omekšaju i promjene boju iz



# AKUTNE RESPIRATORNE INFEKCIJE U DJECE

**Nakon ljeta djeca su ponovno u kolektivima i naše pedijatrijske ordinacije su pune prehladene, bolesne djece. Djeca oboljela od ARI najčešći su posjetitelji pedijatrijskih ordinacija u jesen, zimu i proljeće, najčešći razlog za propisivanje antibiotika, te glavni razlog izostanka iz škole i vrtića, jaslica**

Piše: prim. mr. sc. **Katica OBRADOVIĆ**, dr. med., spec. pedijatar

Akutne respiratorne infekcije (ARI) najčešće su bolesti suvremenog čovjeka i čine dvije trećine svih infekcija. Odrasli u prosjeku obolijevaju 3 do 5 puta godišnje, djeca i do 10 puta posebno ona koja su u jaslicama, vrtićima i školama. Razlozi za to su u mnoštvu različitih uzročnika; najčešće virusa (90 posto), bakterija, vrlo lakom prijenosu od djeteta na dijete, kapljičnim putem ili dodirnom, i još uvijek skromnim mogućnostima sprječavanja i liječenja.

Počela je nova školska godina, jaslice i vrtići. Nakon ljeta djeca su ponovno u kolektivima i naše pedijatrijske ordinacije su pune prehladene, bolesne djece. Djeca oboljela od ARI najčešći su posjetitelji pedijatrijskih ordinacija u jesen, zimu i proljeće, najčešći razlog za propisivanje antibiotika, te glavni razlog izostanka iz škole i vrtića, jaslica.

Klinički se ARI očituje sa cijelim spektrom različitih sindroma i različitim težinom bolesti. Najčešće su to blaže virusne infekcije gornjeg dijela dišnog sustava, obična prehlada, febrilni respiratorni katar, ili njihove komplikacije, bakterijske supe-

rinfekcije, upala uha i sinusa. ARI se klinički manifestira začepljenim nosom, kašljem, povišenom temperaturom, glavoboljom, grloboljom, bolovima mišića, malaksalošću. Liječi se snižavanjem povišene temperature ako je iznad 38,5 °C. Lijek izbora za ublažavanje svih navedenih tegoba je paracetamol sirup u djece do 12 godina. Aspirin se ne preporučuje u djece. Ako je temperatura iznad 39 °C ordinira se ibuprofen sirup. Za začepljen nos uzimaju se kapi za nos; fiziološka otopina, aqua maris, efedrinske kapi, operil P. Pri upornom suhom kašlju uzimaju se sirupi za smirenje kašlja, a kada kašalj postane vlažan, produktivan, uzimaju se sirupi za iskašljavanje. Vrlo je važno da dijete miruje i da uzima dosta tekućine, da vlaži sluznicu gornjeg respiratornog trakta i na taj način olakšava kliničke simptome u djeteta.

Stomatitis se može vidjeti u svakoj fazi djetinjstva, a najčešće od dojenačke dobi do 10. godine života, a uzrokuju ga virusi Herpes simplex i Coxsackie u sklopu hand-foot-mouth disease koje vidimo u ordinaciji.

Stomatitis se može vidjeti u svakoj fazi djetinjstva, a najčešće od dojenačke dobi do 10. godine života, a uzrokuju ga virusi Herpes simplex i Coxsackie u sklopu hand-foot-mouth disease koje vidimo u ordinaciji.

Vezikulozne lezije se nikad ne vide jer odmah pucaju, ostaju ranice 1 do 5 mm promjera sa crvenim rubom i bjelkastim naslagama. Uvijek su bolne. Djeca slinje izbjegavaju vruće napitke i kruću hranu. Liječenje se sastoji u davanju dosta tekućine, te lokalno mazati sa preparatima kamagel.

Akutna upala srednjega uha počinje naglo s uholboljom, nemiranjem i temperaturom u samo 30 posto slučajeva. Bakterijska etiologija je prisutna u 60 do



70 posto slučajeva, a može trajati danima ili rjeđe tjednima. Obično nastaje u sklopu akutne gornje dišne infekcije. Upala srednjega uha sa izljevom češće je neodređenoga početka, otkrivena po mutnim uvučenim bubnjićima s razinom tekućine u srednjem uhu. Dijete ili roditelj mogu spomenuti da postoji naglušnost ili osjećaj punoće u uhu. Proces traje tjednima ili mjesecima. Patofiziološki riječ je o poremećaju ventilacije srednjega uha preko Eustahijeve tube bilo da je ona blokirana kataralnim procesom, adenoidima, malformirana ili funkcijski neadekvatna. Djeca mlađa od 3 godine često ne lociraju tegobe u uhu, nego se dijagnoza akutne upale srednjega uha postavlja na temelju otoskopskog nalaza u sklopu akutne upale gornjih

dišnih puteva, nemira ili temperature. Akutna upala srednjega uha liječi se antibioticima. Kada dođe do bakterijske superinfekcije; dijete više od tri dana ima temperaturu, loše se osjeća, lošega je aspekta, odbija jesti i stalno miruje, dolazi do komplikacija prehlade, upale grla, uha ili sinusa. Tada se ordinira antibiotik. Klinički je vrlo važno razlikovati streptokoknu anginu od drugih virusnih bolesti grla. Streptokokna angina klinički se manifestira visokom temperaturom, jakim grloboljom, općem lošim stanjem. Klinički se nađe žarko crveno grlo s enantomom mekog nepca, povećanim i bolnim limfnim čvorovima na vratu. Liječi se penicilinskim sirupima ili injekcijama punih deset dana, zbog komplikacija; reumatske groznice; promjena na srcu, bubrezima, zglobovima. Danas su te kasne komplikacije rijetke u razvijenim zemljama, vjerojatno

zbog boljih uvjeta života djece, te ranoga prepoznavanja i liječenja streptokokne upale grla, ali možda i zbog smanjene virulencije samoga streptokoka. Influenca ili gripa je teška epidemijaska bolest gornjega dišnog sustava koja se javlja samo u zimskim mjesecima. Virus influenzae je samo tada prisutan u našem okolišu. Pračena je visokom temperaturom i preko 39 °C više dana, prehladom, općem lošim osjećanjem, bolom glave, mišića. Liječi se simptomatski kao i ARI. Komplikacije gripe su naročito teške u starijih ljudi. Teške upale pluća koje mogu i smrtno završiti. Preporuča se cijepjenje protiv gripe i u djece, naročito onoj koja boluju od neke kronične bolesti kao što su: astma, obstruktivni bronhitis, dijabetes.

Najteža upalna bolest dišnog sustava je upala pluća. Može biti uzrokovana virusima, atipična upala pluća, koja nastaje postupno i bakterijama koji je početak nagao uz tresavicu i otežano disanje. I uvijek se liječi antibioticima. Ako je klinička slika teška, visoka temperatura, otežano disanje, aspekt teško bolesnoga djeteta, a dijete je u dojenačkoj dobi, ili malo dijete, liječenje se najčešće provodi u bolnici. Danas u tijeku četvrtoga pandemijskog vala Covid-19 infekcije i u našoj ordinaciji ima djece s akutnom respiratornom bolešću uzrokovanom Covid-19 virusom. Djeca imaju blaže simptome, nekoliko dana febrilna, kašlju. Mali broj djece ima upalu pluća ili bude hospitalizirano. Dojenčad i mala djeca se najčešće zaraze od svojih roditelja. Samoizolacija djece koja su u kontaktu ili koja imaju akutnu Covid-19 bolest dokazanu PCR testom je 10 dana prema najnovijim preporukama epidemiološka.

U ovim jesenskim danima prehlada, kašalj, povišena tjelesna temperatura, proljev, povraćanje ne mora značiti da dijete ima Covid-19 infekciju. Kod nje je anamneza vrlo važna. Ipak u našoj populaciji djeca imaju najčešće respiratorne virusne infekcije. Klinički tijek ovih bolesti je vrlo sličan, laboratorijski nalazi su slični, tako da se u tom slučaju vidi kako je anamneza najvažnija u postavljanju prave dijagnoze naših pacijenata.

## TOP LISTE GRADSKA KNJIŽNICE SOLIN

Priredio: **Jure BENZON**

### BELETRISTIKA

1. *Hodočašće: pripovijest iz Prvog križarskog rata* / Tiit Aleksejev
2. *Ja na svojoj strani* / Birgt Bimbacher
3. *Početak za ludake* / Tatjana Gromača
4. *Kad smo napustili Karla Liebknechta* / Lidija Dimkovska
5. *Vladar Bosne* / Hrvoje Hitrec

Unutar zidina samostana vrtlar Dieter se sa sjetom prisjeća svoga mladaštva, a čitatelje iz mirne i blage prirode uskoro naglo premešta u pustolovinom ispunjene poljane, tjesnace i utvrde Prvog križarskog rata, u kojem se kockom sudbine, i sam pronasča. Počevši kao običan pomoćnik jednoga kroničara, mladi Dieter među križarima nije bio ni onaj od plemstva ni onaj od viteštva, no njegov hrabar duh, rječitost i mudrost vrlo su ga brzo doveli na mjesta o kojima nikada nije mogao ni sanjati. Put prema Svetoj zemlji, koji je započeo davne 1096. godine, za Dietera je zaista hodočašće, i to ono na kojem se otkrivaju sve istine i laži o prijateljstvu, vjeri i ljubavi, kao i prave vrijednosti jednoga zemaljskog života.

### PUBLICISTIKA

1. *Ima đavla: kako djeluje, kako ga nadvladati* / papa Franjo
2. *Povijest Hladnog rata* / Odd Arne Westad
3. *Psihologija volje: uvod u kontemplativnu psihologiju* / Gerald G. May
4. *Samo istina: ratni dnevnik generala hrvatske vojske* / Rahim Ademi
5. *Proces nastajanja slavenskih naroda i drugi eseji* / Pavao Tijan

Ova knjiga sadržava sve tekstove u kojima je papa Franjo govorio o đavlu i njegovom djelovanju u svijetu, od 1999. (kada je bio biskup Buenos Airesa) do danas. Iznenađujuća antologija, u kojoj sadašnji papa razmišlja o đavlovom postojanju, ali ponajprije upozorava na njegovo djelovanje u različitim područjima svagdanjega društvenog i političkog života, prepoznajući ga iza zala koja u svijetu pogadaju siromašne i manje siromašne. To Papu navodi da sa sigurnošću potvrdi nešto što je u medijima odjeknulo kao senzacija: Ima đavla, đavao postoji!

### DJEČJA KNJIŽNOST

1. *H,O i tajna vodena misija* / Petr Stančik
2. *Kad odrasli zabrljaju* / Nebojša Lujanović
3. *Iva, do Mjeseca i natrag* / Roman Simić
4. *Brojčica* / Julia Donaldson
5. *Ježovita priča* / napisala Silvija Šesto

Hubert, Hugo i Ofelija učenici su osnovne škole Eveline Saturejkove u Pragu. Iako žive u vrijeme vladavine interneta njihovi životi prepuni su akcije jer imaju osjećaj za stvarnost od kojeg većina starih. Kad mračne snage počnu bjesnjeti u gradu, oni stvaraju superherojsku ekipu H2O koja je naziv dobila na temelju početnih slova njihovih imena. H2O je naružan svojom hrabrošću i dubokim žarom. Kako bi spasili grad od nestašice životvorne tekućine ne ustručavaju se upotrijebiti svoj tehnološki adut: stroj za smanjivanje napravljen od sušila za kosu, zahvaljujući kojem prodiru u mikrosvijet! U podmornici stvorenoj od gumene cjevčice ovaj trojac već juri u avanturu!

## SOLINSKI MOZAIK POP-KULTURE

Piše: **Dinko FAZINIĆ**

### FILM KOLEKTIV

REŽIJA: **ALEXANDER NANAU**

Nema predaha dok gledate užasne stvari koje su se dogodile na rock koncertu u bukureštanskom noćnom klubu »Colectiv« 31. listopada 2015. Glazbena skupina koristila je ilegalnu pirotehniku nakon koje je plamen zahvatio plafon, a dim se proširio cijelim prostorom koji nije imao propisana izlazna vrata u slučaju nužde. Početni broj mrtvih - 27 mladih osoba koji se u nekoliko mjeseci popeo na 64.

Redatelj filma, Alexander Nanau tražeći odgovore na mnoga pitanja vezana uz tragediju, paralelno prolazi kroz pozadinske slike društvenoga stanja u Rumunjskoj. Zbog toga i sličnih događanja, u Rumunjskoj su buknulli masovni prosvjedi zbog eskalirajuće korupcije državnih dužnosnika. U konačnici je premijer podnio ostavku. »Kolektiv« se ne zadržava previše na amaterskomu videu nesretnoga događaja ili istraživanju ilegalne pirotehniku koju je glazbena skupina koristila na koncertu. Kao što sam spomenuo na početku, tridesetsedmero ljudi život je izgubilo u bolnicama u narednim mjesecima. Jesu li opekotine bile fatalne ili je zdravstveni sustav zakazao otkrit će nam tih novinara. Godina i pol istraživačkoga novinarstva koji je predvodio Tolontan, do tada nepoznat novinar maloga sportskog lista, razotkrila je svu trulež rumunjskoga medicinskog sustava.

Ponajprije njihovo izvještanje detaljno opisuje malverzaciju medicinskoga dobavljača »Hexi Pharma« koji bi razrijedio dezinficijene prije isporuke bolnicama. Daljnja istraga pokazuje da je direktor tvrtke »Dan Condrea« godinama bio dobro upoznat s razvodnjavanjem, što ukazuje na mnogo veći institucionalni problem. Tinta je bila još jedva mokra od novinskoga izvještanja kada je Condrea navodno počinio samoubojstvo. Priče se vrte oko umiješanosti mafije koja je ušla u sve strukture društva i vapajem za novim nekontaminiranim ljudima. Sve se to odvija u bjesomučnom prvom poglavlju filma, a »Kolektiv« se tek zahuktava. Ovdje redatelj donosi hrabru odluku o prebacivanju fokusa na novoga ministra zdravstva, stručnjaka bez mrlja zaduženoga za vođenje transparentnog preustroja disfunkcionalnoga medicinskog sustava Rumunjske. Prisiljen suočiti se s rumunjskim bolnicama koje su preplavljene pitanjima kapaciteta i liječnicima sklonim podmičivanju, Voiculescu u svoj ured poziva novinare kako bi svjedočili reformi prirodi njegova posla. Umjesto pobjednika koji predvodi pravde, pokazuju ga kao borca u ratu bez pobjede: Mediji viču za odgovorima, liječnici ne žele provoditi reforme koje im izbijaju novac sa strane, a nadolazeća izborna sezona je pred vratima što nije dobro za neka dugoročna rješenja. Kroz Voiculescuovu razmišljanja lako ćemo razumjeti probleme tranzicijskoga društva koje se naslanja na totalitarnu prošlost Rumunjske. Uz sav respekt prema Voiculescu, junak priče je ipak spomenuti novinar Tolant koji je prolazio svoju gotogu podmetanja nogu na svakomu koraku od strane državnih institucija. Kad ga nisu uspjeli zaplašiti, počinju s javnim diskreditacijama na TV postajama kako zbog svojih bombastičnih izvješća otežava liječnicima raditi svoj posao. Tolontan je uzvratno rečenicom: »Moja misija je pružiti ljudima više znanja o moćima koje oblikuju njihove živote«, što film najbolje potvrđuje.

### PLOČA DAMIR URBAN

»LIPANJ, SRPANJ, KOLOVOZ«

U nekom trenutku života opustiš sve unutarnje kočnice i osjetiš kako riječi same izlaze. Riječi koji progovaraju o ljudskom karakteru, ljubavi, strahu, tražeći ono najiskrenije u ljudima - Damir Urban o novom albumu. Negdje pri kraju 1986. pošao sam u Rijeku posjetiti prijatelja Damira Bajića, čuti studijske snimke njegove grupe »Ogledala« koju sam obožavao i malo prošarlatani Kvarnerom. Neće vas iznenaditi informacija kako me u Rijeci dočekala kiša, bolje rečeno pravi pop-top. Umjesto planirane šetnje ličicama, Lovranom, Voloskim, prijatelj me odveo na probe neafirmirane riječke grupe. Iz početne trošne zgrade dopirala je ogromna glazbena energija koju je dodatno pojačavao plavi dečko svojim izražajnim baritonom i ljudim ponašanjem. Nema gdje ga nije bilo, penjao se na stol, sjedalice, zvučnik, jedino je strop zaobila. Grupa se zvala »Laufer«, a taj hiperaktivni dečko je Damir Urban. Iako je zvuk grupe bio poprilično kaotičan, mogao se naslutiti talent i vokalna posebnost. Deset godina kasnije grupa se raspala ostavivši iza sebe solidnu brazdu u povijesti hrvatske pop rock glazbe i bezvremenske hitove, »Moja voda«, »Lopov Jack« i »Svijet za nas«. Iako je Lauferu solidno išlo, Urban je shvaćao kako ga grupa stički limitira i guši kreativnu energiju. 1996. prvijencom »Otrovna kiša« dokazao je ispravnost odluke jer je zvučao bolje i zanimljivije nego s matičnom skupinom. »Nebok«, »Astronaut«, »Ocean« samo su neke od pjesama koje su se širile glazbenim eterom. No, to je bio tek uvod za Urbanov tada najvažniji album »Žena, dijete« koji je snimao u Splitu. Odabir, u to vrijeme neiskusnoga Lukija kao snimatelja i producenta bio je velik rizik, ali Urban je poznat kao borac protiv konformizma. I taj rizik pokazao se punim pogotkom. »Žena, dijete« danas spada u klasike hrvatske rock glazbe, dokazujući svu autorsku raskoš. Album je dobitnik četrirju Porina, a jedan od njih, za alternativnu glazbu, Urban je odbio smatrajući da tu žanrovski ne pripada i da ga otima onome tko je doista to zaslužio. »Žena, dijete« nakon pustih hvalospjeva, nagrada, medijskoga šušura nije autoru donio samo dobre stvari, već i natovarilo ogromno breme odgovornosti. Glazbena javnost očekivala je u budućnosti isključivo kapitalce. Taj pritisak Urban nije izdržao. Snimio je dva prosječna albuma »Retro« i »Hello«, a jedan već pripremljen, »Kundera«, malo prije izlaska je prebrisao. Umoran od glazbe, počeo je sve više razmišljati o slikarstvu za koji posjeduje izniman talent. Da ne izgubimo glazbenoga meštra pobrinula se supruga, a kao što znamo žene drže tri kantuna kuće. U ovom slučaju supruga je na sreću držala i onaj četvrti, glazbeni. 2014. izdaje novi uradak »Mamut« kojim se vraća u velikomu stilu. Sedam godina diskografskoga posta trebalo je proći da bi svijetlo dana ugledao »Lipanj, srpanj, kolovoz«, album koncipiran u dvije cjeline. Prvi dio od 9 pjesama koji je uradio sa grupom trebao je predstaviti album, ali Urban se predomislio pa je nadodao i osam pjesama koje je planirao izdati zasebno pod imenom »Zapisi«.

Je li pretjerao sa 17 pjesama? Ljubiteljima lakih nota koji se temelje na glazbenoj hitoidnosti previše su i dvije Urbanove stvari. Onima koji vole njegovu glazbenu naračuju kroz introspektivno putovanje predstavljat će pravi užitek. Prvi dio koji je radio sa grupom donosi poznate singlove poput »Divac«, »Iskrek« (jedina pjesma s mirisom hita), »Kuća sjećanja«, »Gnjuraca« i posljednjeg, »Sama«. Zanimljiva i ništa manje lijepa »Kavez nije dom« zvuči kao da je napisana za njegovu velikog prijatelja, Gibbonija. Druga cjelina nudi nam emocionalno ogoljenu Urbana koji uz decentnu pomoć glasovira, gitare ili gudača propovjedačkim glasom uranja u intimu svojih priča. »Lipanj, srpanj, kolovoz«, album je koji većinu neće kupiti na prvu, kao uostalom ni mene. Ovoj sjajnoj kolekciji intimističkih recitala po-

trebno je dati vremena. Svakim novim slušanjem otvaraju se novi slikoviti svijetovi, jaki i krhki istovremeno. Naš plavi hiperaktivni dečko sa početka priče, danas zreli srednovječni muškarac, novim uratkom potpisao je album karijere. »Volim Urbana, najveći pjesnik među našim suvremenim glazbenicima« rekla mi je nedavno Nada Topić. Nemam što nadodati.

### KNJIGA LEILA SLIMANI

USPAVANKA

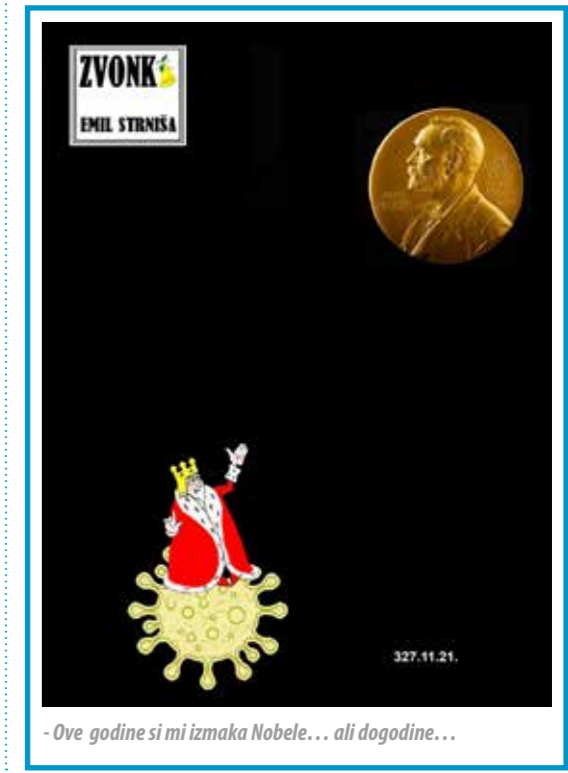
»Uspavanka« je roman francuske književnice marokanskih korijena Leile Slimani za koji je dobila prestižnu francusku književnu nagradu Prix Goncourt. Roman koji kolektira s primjesama trilera doživio je veliki uspjeh u Francuskoj da bi potom bio preveden na više od 30 jezika. Priča se temelji na stvarnom događaju iz 2012. koji je potresao SAD.

Za razliku od istinitoga događaja, Slimani radnju romana prebacuje u Pariz. Pratimo mladi bračni par, Myriam koja se posvetila majčinstvu i obiteljskom životu nakon završetka studija prava i Paula koji radi kao glazbeni producent. Nakon rođenja drugoga djeteta Myriam je željela razbiti svakodnevnu životnu rutinu i posvetiti se vlastitoj karijeri. Supružnici donose odluku o pronalaženju adekvatne dadije. Nakon pomnoga odabira, odlučuju se za Louise, ženu s bogatim iskustvom i odličnim preporukama.

Uvijek uredna, precizna, brižna, izuzetno simpatična, Louise ponovno vraća mir i izgubljen topolinu doma. Stvari su došle na svoje mjesto, roditelji rasterećeni, obitelji sretna. Myriam shvaća kako može bez prevelike brige ostaviti svoje male djece, ići na posao i zadovoljiti profesionalne nagone. Louise im je postala gotovo kao član obitelji. Djeca, Mila i Adam su je obožavala. A kako i ne bi kad se pokazalo da je Louise zanimljiva pripovjedačica, kreator dječjih igara, organizator rođendanskih zabava. Čak je kuhala Myraminim i Pablovim prijateljima kad bi došli u goste. Kao nagrada za ogroman trud par je odlučio odvesti sa sobom na odmor. Sve je vodilo ka lijepoj priči. Barem izvanjski vrijeme.

Nakon prvoga ušaha i zadovoljstva, odnosi s dadijom počinju pokazivati prve pukotine što stvara loše predispozicije. Sve češći su ispadi u igri s djetecom kada prelazeći granice upada u domenu sadizma. Poslovi koje je Louise samoinicijativno radila u njihovoj kući i koje su Myriam i Paul s odobravanjem prihvatili, sad im počinju smetati. Polako razumijevaju kako dadija ima i tamnu stranu koju isprva nisu mogli vidjeti jer ju je Louise vješto prikrivala. Pokušavaju se postupno distancirati od nje, ali Louise je usamljena udovica opterećena teškom emocionalnom i financijskom situacijom. Njihov dom stvorio im je sklonošte za bijeg od surove stvarnosti. Kad se Louise nade pred zidom, upada u neuračunljivo stanje i napravi strašan zločin. Učinila je nešto grozno što je posljedica teške emocionalne i financijske situacije koja je kulminirala nesretnim mentalnim poteškoćama. Teško je reći da je sama po sebi zla.

Knjiga otvara mnoge dileme: o prepuštanju djece nepoznatim osobama, kako ukomponirati obiteljske i profesionalne obveze, je li moguće naći neki savršeni životni balans u kojem nitko ne gubi? Najviše to vrijedi za tranzicijske države koje su bile nepripremljene na globalno, pomalo i surovo tržište gdje pojedini roditelji rade po cijele dane. Kako sve to usuglasiti, teško je dati odgovor na takvo pitanje. Pošto spazujemo u red zrakava gdje se još njeguju obiteljski odnosi, tu famoznu sivu zonu upotpunjavaju bake i djedovi. Možda do kraja nismo ni svjesni njihove uloge u našem mirnom odgoju.







Na jubilarnoj izložbi dodijeljena su priznanja dugogodišnjim aktivnim članovima Udruge

OTVORENA DESETA MEĐUNARODNA IZLOŽBA MALOGA FORMATA

# AUTENTIČNOST SLIKARSKOGA TKIVA

**Jubilarna obljetnica Maloga formata bila je prilika i za dodjelu priznanja dugogodišnjim istaknutim članovima Udruge: Ladi Lušić, Andriji Jakeliću, Peri Dragičeviću, Anti Jeliću i Dušku Aničiću**

Jubilarna deseta po redu Međunarodna izložba Maloga formata, otvorena 28. listopada u galeriji »Zvonimir«, okupila je 105 slikara i kipara te oko 140 izložbenih i žiriranih radova.

Sudionike svečanoga otvaranja pozdravila je Vera Sinovčić, predsjednica Likovne udruge »Salona art« organizatora ove izložbe.

U ovo porazno vrijeme pandemije naša udruga je sačuvala 13-godišnji kontinuitet te s 45 članova obranila autentičnost slikarskoga tkiva kao i tradiciju organiziranja izložbe Maloga formata, a sve pod pokroviteljstvom Grada Solina. Ova izložba, kojoj je idejni začetnik profesor Duško Aničić, međunarodnog

je karaktera te je jedinstvena u našoj zemlji – rekla je Sinovčić ističući kako je osim izlagača iz Hrvatske izložba ove godine okupila i radove umjetnika iz Slovenije, Makedonije, Srbije, Rusije i Ukrajine.

Ovdje izlažu renomirani i oni manje poznati slikari što je izvrstan spoj iskustva i amaterizma, a sve nas povezuje sklonost prema likovnom izričaju i izražajna osobnost za prenošenje viđenja svijeta oko sebe. Prepoznat ćete stvaralački čin svakoga sudionika, koji se temelji na nagonu, intuiciji i automatskoj kretnji te se emocionalna stanja vidljivo prenose na platno, papir, kamen i drvo – dodala je Sinovčić napominjući kako ovakvi eksponati pokazuju da mali format ima zanimljive i neistražene mogućnosti te da istovremeno potiče likovnu scenu na slične pothvate. Kiparski osvrt na izložbu dao je akademski kipar Milivoj Popović, a slikarski profesor Pero Dragičević. Izložbu je otvorio Tonći Čičerić, ravnatelj Javne ustanove

u kulturi »Zvonimir«, a u svom je prigodnom govoru uputio zahvalu i čestitku članovima udruge »Salona art« dodajući kako se nada nastavku suradnje, ali i realizaciji većih prostora u Solinu namijenjenih odvijanju kulturnih događaja.

Jubilarna obljetnica Maloga formata bila je prilika i za dodjelu priznanja dugogodišnjim istaknutim članovima Udruge: Ladi Lušić, Andriji Jakeliću, Peri Dragičeviću, Anti Jeliću i Dušku Aničiću.

Svečanost otvaranja izložbe pjesmom je uvećao zbor udruge »Alumni« Ekonomskog fakulteta u Splitu, a tom prigodom je i njihovom maestru Zlatku Bukviću uručena umjetnička slika za dugogodišnje vođenje zbora i suradnju sa solinskom likovnom udrugom.

Predsjednica »Salona arta« uputila je zahvalu i čestitke svim autorima te najavila sljedeće slikarsko druženje, odnosno samostalnu izložbu člana ove udruge, slikara Tonća Ercega. **M. B. J.**



Deseto izdanje izložbe okupilo je radove umjetnika iz Slovenije, Makedonije, Srbije, Rusije i Ukrajine

GRADONAČELNIK DALIBOR NINČEVIĆ PRIMIO  
VRHUNSKE SPORTAŠE IZ SOLINA

## AMBASADORI GRADA NA JADRU

Gradonačelnik Dalibor Ninčević sa suradnicima je u petak 12. studenoga u solinskoj Gradskoj vijećnici upriličio prijem za uspješne solinske sportaše.

Članicu Judo kluba Solin Ana Viktoriju Puljiz, koja je nedavno postala europska prvakinja za mlađe seniore do 23 godine u Budimpešti, kickboksača Antonija Plazibata, koji je nedavno ostvario jednu od najvećih pobjeda u karijeri kada je pobijedio Top 3 svjetska borca i dvostrukog izazivača za titulu Glory prvaka teške kategorije, Rumu-

nja Adegbuyija. Ultramaratonca i novog hrvatskog rekordera u trčanju na 12 sati - Zdravka Jadrijeva, koji je pretrčao 146.39 kilometara i time ostvario najveću kilometražu na međunarodnom ultramaratonu Zagreb 12H koji je ujedno bio i Prvenstvo Hrvatske u toj disciplini. Gradonačelnik je uspješnim sportašima čestitao na izvanrednih postignućima te im zahvalivši na promociji grada Solina koju kroz svoje sportove i uspjehe potiču dodijelio simbolične nagrade za njihove uspjehe.

**M. PODRUG**



Gradonačelnik u društvu uspješnih sportaša

Jakov TEKLIĆ

SKUPŠTINA, IZLETI I REHABILITACIJA SOLINSKIH  
UMIROVLJENIKA

## UMIROVLJENIČKI TEKUĆI PROBLEMI

Matica umirovljenika grada Solina ove godine obilježava 10. obljetnicu djelovanja pa iz Udruge pozivaju sve članove na sudjelovanje na skupštini koja će se održati 26. studenoga u 17 sati u Domu »Zvonimir« pod presjedanjem Zdravka Markovića.

Matica prema riječima tajnice Jasminke Zrnić, trenutačno broji oko 150 aktivnih članova, dok ih je u registru oko 220. Osim na skupštinu članovi se pozivaju i na trodnevni izlet u Baranju planiran u razdoblju od 17. do 19. prosinca.

Nadamo se što većemu odazivu članova i dobrom druženju uz napomenu da će Udruga pokriti dio troškova izleta – najavila je Zrnić osvrćući se i na nedavni boravak solinskih umirovljenika u Istarskim toplicama.

Umjesto već tradicionalnoga odlaska u Fojnicu, u Bosni i Her-

cegovini ove smo godine zbog epidemiološke situacije organizirali desetodnevni boravak u Istarskim toplicama. U rehabilitaciji je sudjelovalo četrdesetak naših članova, a iskoristila bih i ovu priliku da u ime Matice zahvalim Gradu Solinu, gradonačelniku Daliboru Ninčeviću i pročelnici Tihani Žžičić koji su nam pomogli u organizaciji odlaska u toplice – rekla je Zrnić.

Zbog trenutačne epidemiološke situacije redovni je skup umirovljenika iz četiri dalmatinske županije, koji se ove godine trebao održati u Vodicama, odgođen za proljeće sljedeće godine. Svako treba istaknuti i to da izvršni odbori svih područnica Matice umirovljenika s područja SDŽ svakog 20. u mjesecu održavaju sastanak, svaki put u drugom gradu ili općini, a tema tih sastanaka su rješavanje tekućih problema umirovljenika. **M. B. J.**

